Einsiedeln StiftsB. 185 (191) p. 2

INCIPIUNT CAPITULA EXPOSITIONIS LIBRI PRIMI MACHABEORUM.

I.C. De principio libri machabeorum ubi narratur de alexandro magno rege macedonum & pueris eius qui post eum regnauerunt In diuersis locis.

II De antiocho epiphane rege syriæ & asiæ qui succedentibus uiris iniquis exisrahel gentilium ritum constituit fieri hierosolimis.

III Vbi idem rex euertit hierusalem templumq; dispoluit consentibus iudeis edicto regis ut sacrificarent idolis.

IIII. Quod post duob; annis hæc misit rex principem tributorū in ciuitates iuda qui eas uastauerat & populum diuersa clade peremerat.

V Quod antiochus omni regno suo mandauit ut esset populus unus & reliquerit unus quisq; legem suam qui & ipse abominandum idolum desolationis statuit in templo dī unde plures corrupti sacrificabant idolis.

VI De mathathia & filiis eius lamentantibus ruinam populi hierusalem.

VII De eo quod ministri regis p̄suaserunt mathathiæ ut sacrificaret & idolis quod non fecit sed interfecit iudeum Idolis sacrificantem.

VIII Vbi iudei qui non sacrificauerunt idolis fugientes In desertum occisi sunt.

VIIII De eo quod mathathias cum filiis suis occidit persecutores & eras idolorū subuertit.

X Vbi mathathias moriens ammonet filios suos ut defendant israhel.

XI De eo quod surrexit iudas post mortem mathathiæ defendere israhel.

XII Vbi iudas occidit appollonium & seron principem exercitus syriae.

XIII Vbi antiochus congregat exercitum contra iudam & de actibus lysiæ quibus destruxit In iudeam. ptolomeum. nicanorem. et gorgiam. & de uictoria iudæ quam habuit de eis unde conuersus cum suis ymnum dō canebat.

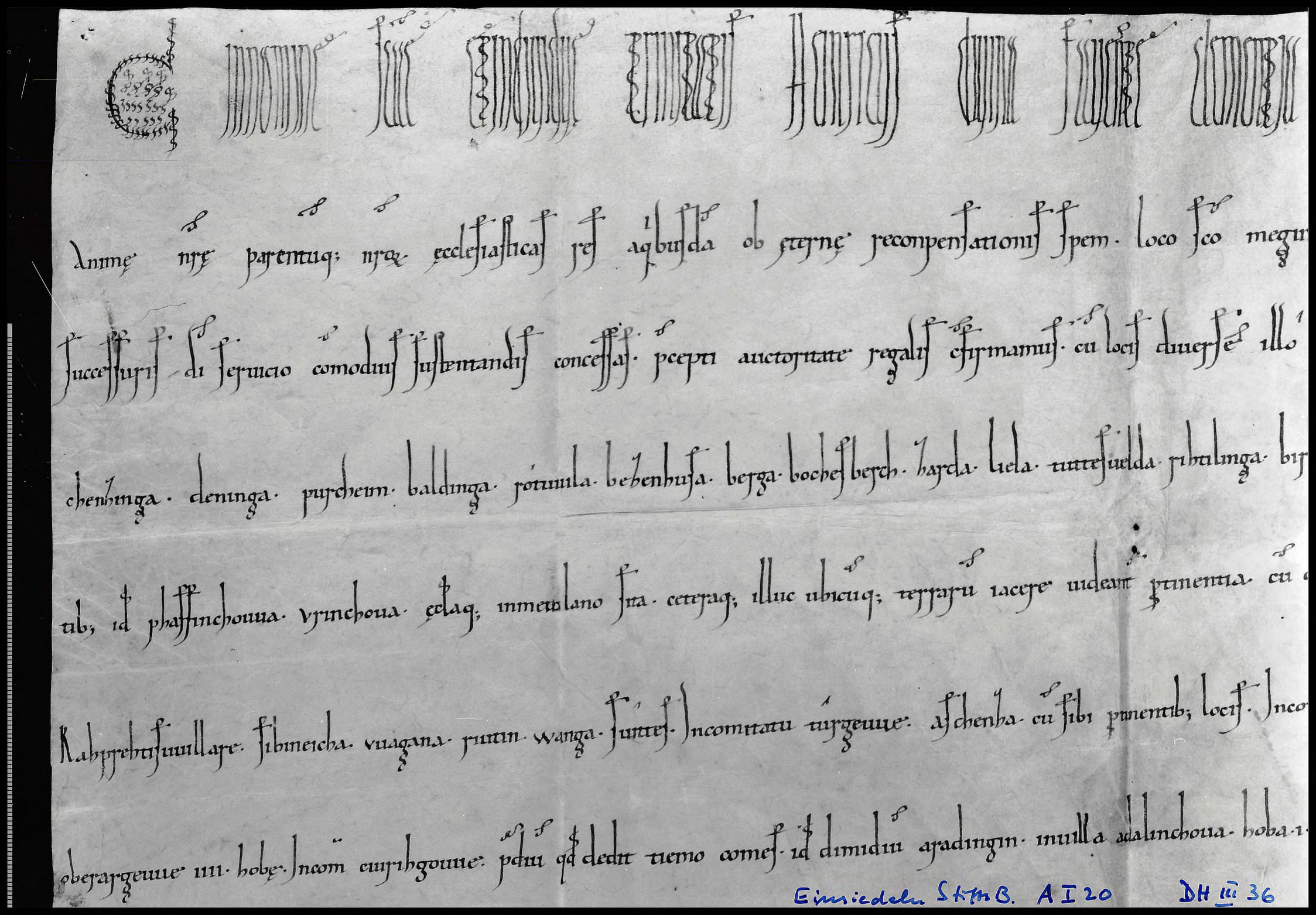
dissipauit. Et amcallidus fuit. ut prudenter cogitationes eorum. qui duces pueri erant sua fraude subuerteret.

ET CONVERTIT ANTIOCHVS POST QVAM PERCVSSIT AEGYPTV

In centesimo & quadragesimo & tertio anno & ascendit ad israhel. Et ascendit hierosolimam in multitudine grauu & intrauit inscificationem cum superbia & accepit altera aureum. et candelabrum luminis & uniuersa uasa eius & mensam. propositionis. et libatoria et fialas & mortariola aurea & uelum & coronas et ornamentum. aureum. quod in facie templi erat. et comminuit. omã. & accepit argentum & aurum et uasa concupiscibilia et accepit thesaurus occultos quos inuenit & sublatis omnibus abiit in terram suam.

CONSEQUENTER ergo de eodem rege inprecatus historus narratur. quod post quam reuersus est expulsus a egypto uenisse eum. in iudea. hoc est auersus testamentum sem. et spoliasse templum et auertuliisse quam plurimum postq; in arce presidio macedonum reuersum in terram suam. et post biennium rursum contra ptholomeum exercitum congregasse ad auster um. Cumq; duo fratres ptholomei. cleopatre filiquorum. auunculus erat obsiderentur alexandriae. Legatos uenisse romanos quorum unus marcus publius lenas cum eum. stante minuenisse & in littore & senatus consultum dedisset. quo iubebatur a amicis populi romani recedere et suo imperio contentus esse. & ille responsionem a amicorum consilium. detulisset. Orbem dicitur fecisse mareni baculo quem tenebat manu et cum scripsisse regem atq; dixisse senatus & populus romanus precipiunt. Ut mi sto loco respondeas quid consilii geras. Quibus dictis ille perterritus ait. Si hoc placet senatui & populo romano recedendum est. Atq; ita statim. mouit exercitum. his consentanea iosephus scripsit. Quod reuersus propter romanorum timorem a egypto rex antiochus ad hierosolimorum ciuitatem duxerit exercitum. Quo perueniens anno centesimo quadragesimo. iii. post regnum primi seleuci. c. l. iii. olimpiade uicesima & quarta mensis casleu. quem macedones appellent.

Einsiedeln Stiftsb. 185 (191) p. 13

Einsiedeln StiftsB. AI 20 DH III 36

nidermunillare. inrichinbach. hoba 1. Incom ilregenue. erolfesheim. Inelsaho inuilla bartinheim. hoba 1. Incom hrene. qua

tia. & melis. fenouio. ensline. nehudra. cise. uallis trusiana. capessia. berouha. cu capella inuilla quedr wanga. estructa. Lan

meulis. silus. pstis. pascuis. aquis. aquarnue decursib; molendinis. mobilib; & inmobilib; pscationib; umeris. alpib; censib;

suue imprib; & aqb; libe ceteris eide ecclie sc̃issime matris dñi marie abbatis fratrug; usui pprio condonata. subnxa e

statu. uidnarie pdnus regimine. easde ia dicta res. nec aliquatenus molestare. ui rapere. manuer dispdere. seruicia i

iniqua constringat. aut sua tollendo. aut iniqe exprimendo. & afratu ia dictoru continuo seruitio aliquatenus dedi

Einsiedeln StiftsB. AI 20 DH III 36

Rinuccelli Stth A
DH V
1111
ca. 60 x 45 cm?
11791

Non magnu e carnalia nra metere hi qui nob spualia n ce[re] seminare. O porta eni no qui sum carnale quic; sollicitudin

omib; pelic hi soli xpo ihu cernim uacare. t quo cu spuale sustentatione accipimu merito et carnale consolatione de quor

Marie de Sca Gregorii mauricu quoq; loco; et qd solitariu uocatur Theutonice Ynsidelen hre habeame no

obtinere poterit. uidelica ut consolatione quadem sue inpdu. sue malu quib;cuq; munda substam poterit. ut

petitione quia iusta uidebatur fieri adiudicauim. Iustum e eni ut qui a carnalib; segregati sunt a carnalib. n iudicentur. ne

regni principum uidelica archiepi Alberti magumini archiepi. Brunonis treuerensis archiepi. Cuonis

Brunonis Spirensis epi. Cunonis Strasburgensis epi. Alberonis metensis epi. Richardi

constantiensis epi. Rodulfi basilien epi. Friderici duc. Heremanni marchionis Comitu

ceteroq; fidelium nrae predictu monachi de Ynsidelen libertatem pacem tradimus. tradam affirmam

possessa uel possidenda. pdu datu uel dandi. cellu construc uel construendu e imponitur. nul forte qd ab

ut insurgat. quos tradita a ecclesia Cu u abbate construendum temp poposcerit. non quilibet regis aut in

iudicaverit. regis tam petitione qua constitutione hu nomini homi subire cogatur. Ceteru u omia ad nem

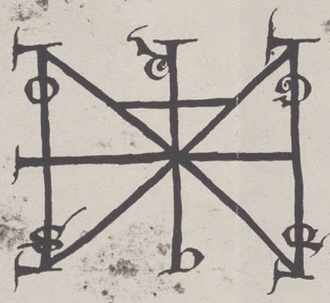
Quod libertatis memoriale hanc paginam scribi iussimus. qua ut infra videtur propria manu nra corroborat.

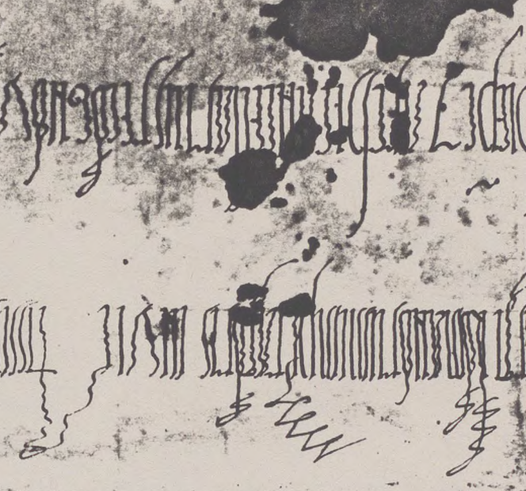
huiusce qua presentis noticie feliquimus.

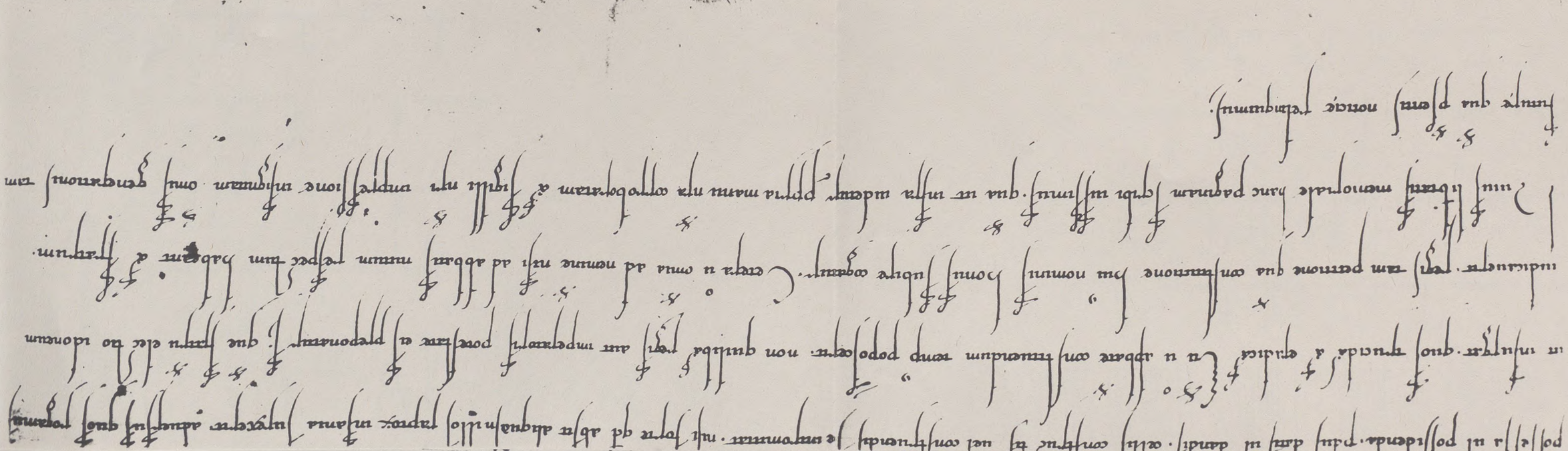
Rinuccelli
Stth A
DH V
1111

Lincoln
L17/4 A
DH V
1111
MF 394

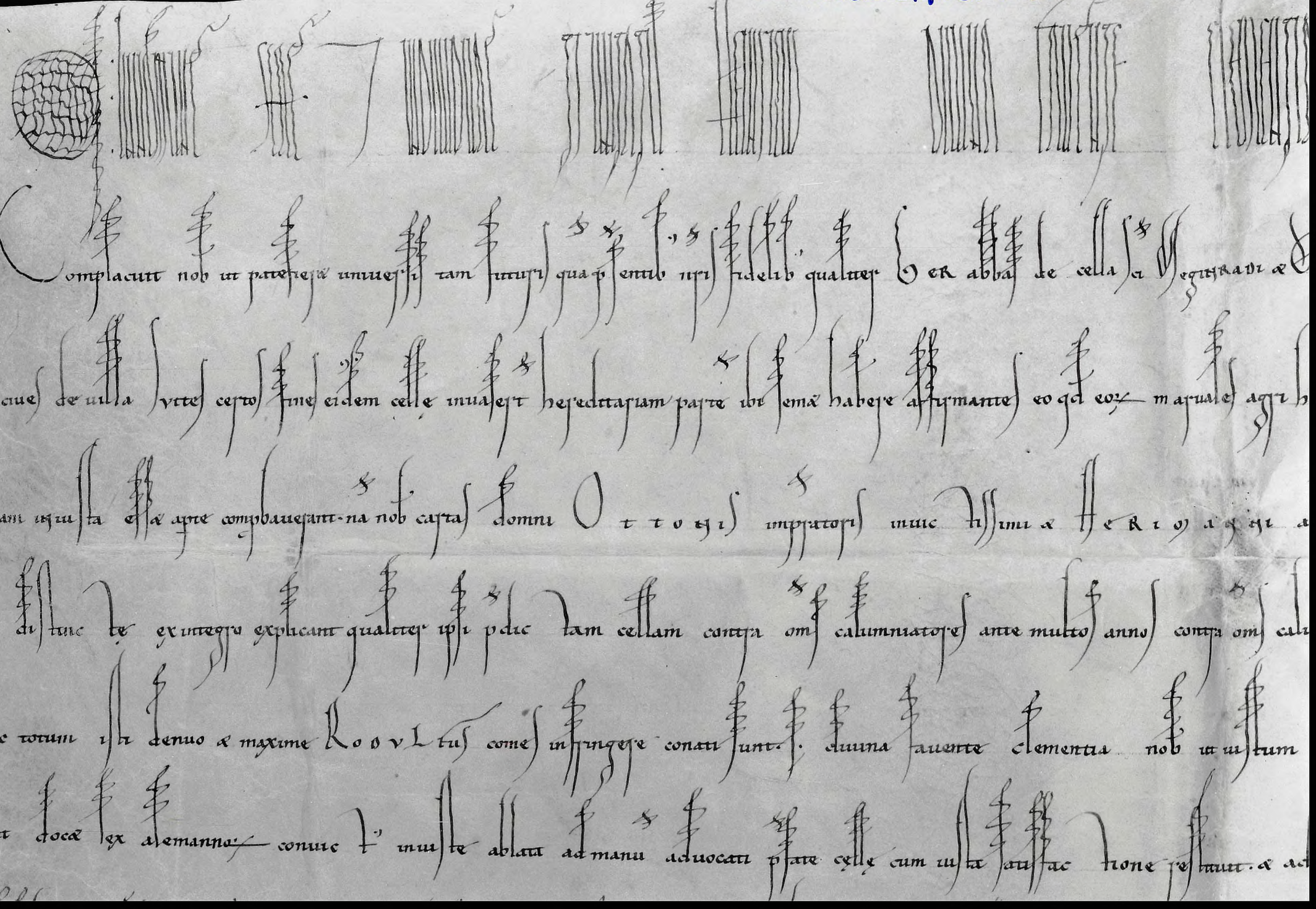

AVGVSTVS

gnu e carnalia nra metere hi qui nob spualia n ce[ssa]nt seminare. Oportet enu nos qui sum carnales quoq; sollicitudinib; hui mundi in eternum spualiu uiroz; oationib; comendare papue m[ihi]
[ut] soli xpo inu eternum uacare. Quos cu spuale sustentatione accipimus merito et carnale consolatione de quacuq; re peteri[n]t rependam. Igit in monasterio sce dei genitricis ad urbem
[Sa]a Megingaudi mauricii quoq; socioq; et qd ultra uocatur Theutonice Ingolstet[te] re habitame nos adiert. quedam n de nris aliqua metere; alioz; me[s]e collecta nro patrocinio
peneri. uidelica ut consolatione quadem[us] sue inpdu. sue inalu quib;cuq; munda substantie p[re]ceb. ut acceptam ut accepturi sunt. nri cyrographi testimonio ppetua libertate possideant. Quoz
quia iusta uidebatur fieri adiudicauim. Iustum e enu ut qui a carnalib; segregati sunt a carnalib. n uidicentur. Ina a nomen eoz de habitatio singulare eo[rum] inunuat. Pro adipulatione p[re]cium
pncipum uidelica archiepor Alberti magumini archiepi. Brunonis treueren[sis] archiepi. Cuonradi salceburgen[sis] archiepi. Epor Burchardi monasterien[sis] epi.
Honis Spirens[is] epi. Cunonis Stadburgen[sis] epi. Alberonis metten[sis] epi. Richardi virdunen[sis] epi Berhardi eistetten[sis] epi. Ulrici
mtien[sis] epi. Rudolfi basilien[sis] epi. Friderici duc[is]. Heriolandi marchionis Comitu quoq; Godefridi de caloe[n] Friderici de sulze
q; fidelium nroz predic[t]i monachi de Ingolstet[te] libertatem penam tradimus. tradam affirmam salica ut nulli successorum nroz de aliqua substantia eoz
ffa ul possidenda. ptu dam ul dandi. cellu construc[t]i uel construendi se inpromittat. nul[l]o forte qd absit aliqua nullo sapioz insania superuenit. actenus quo[d] pgamus
ut fiat. quo[d] fructida a equida Cu u abbate construendum temp[us] poposcerit. non quilibet regis aut imperatoris potestate ei preponatur; que fratru elec tio idoneum
cauerit regis tam petitione qua constructione hui nomini homi subiici oportet. Ceteru u omia ad nemine nisi ad abbatis nutum respectum habeant fratrum.
Ut uero hec tabule memoriale hanc paginam scribi iussimus. qua ut infra uidetur ppria manu nra corroboratam sigilli nri impressione insignitam omi generationi tam

Einsiedeln Stiftsa DH V 1111

Einsiedeln Stiftsb. A II 21 DH V

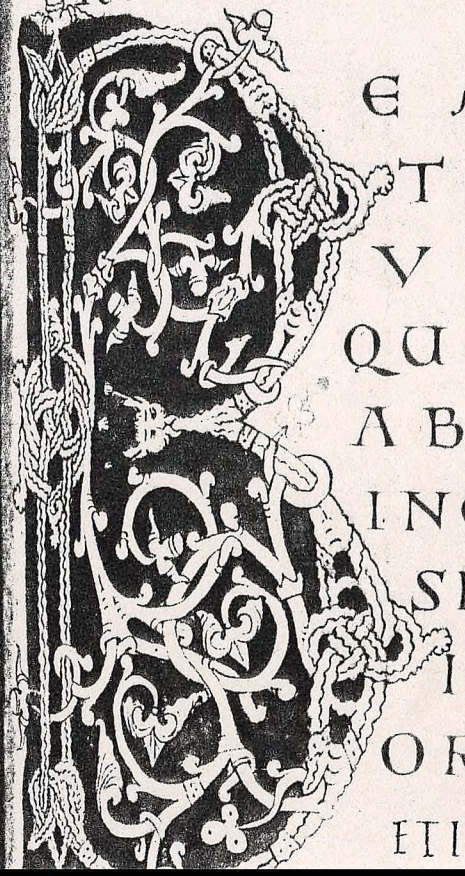

Einsiedeln Stiftsb. A I 21 DH V

Einsiedeln 1, f. 233r

Taf. XVII

ASCŌ HIERO
NIMO PRESPITE
RO INNOUO

EA
TUS
VIR.
QUI N̄
ABIIT
INCON
SILIO
IMP̄I
ORV̄
ETINVIA

Quō nouit dn̄s uiam iustorū· & iter impiorū peribit·

PSALMVS DAVID·

QUARE FREMUERUNT GENTES·ET
populi meditati sunt inania· ℣ eius·
Astiterunt reges terre· & principes conuener̄
in unū· aduersus dn̄m & aduersus xp̄m
Dirumpam⁹ uincula eorū· & piciam⁹ a nobis iugū ipsoꝝ· dp̄
Qui habitat in celis irridebit eos· & dn̄s subsannabit eos·
Tunc loquet⁹ ad eos in ira sua· & in furore suo c̄urbabit eos·
Ego autem constitutus sū rex· ab eo· super sion montē
scm eius p̄dicans p̄ceptum eius· ℣ te·
Dn̄s dixit ad me filius meus es tu· ego hodie genui
Postula a me & dabo tibi gentes hereditatē tuā·
& possessionem tuam terminos terre· fringes eos·
Reges eos in uirga ferrea· tamquam uas figuli con
Et nunc reges intellegite· erudimini qui iudicatis terrā·
Seruite dn̄o in timore· & exultate ei cū tremore·
Apprehendite disciplinā ne quando irascatur dn̄s·
& pereatis de uia iusta· ℣ fiducit in eo·
Cum exarserit in breui ira eius· beati omnes qui c̄

PSALMVS DAVID CVM FVGERET A FACIE ABSALON FS

DNE QUID MULTIPLICATI SUNT QUI
tribulant me· multi insurgunt aduersū me·
Multi dicunt animę meę· non est salus ipsi dp̄
in dō eius· ℣ meus· ℣ caput meum·
Tu autē dn̄e susceptor es gloria mea & exaltans
Voce mea ad dn̄m clamaui· & exaudiuit me de dp̄

epth

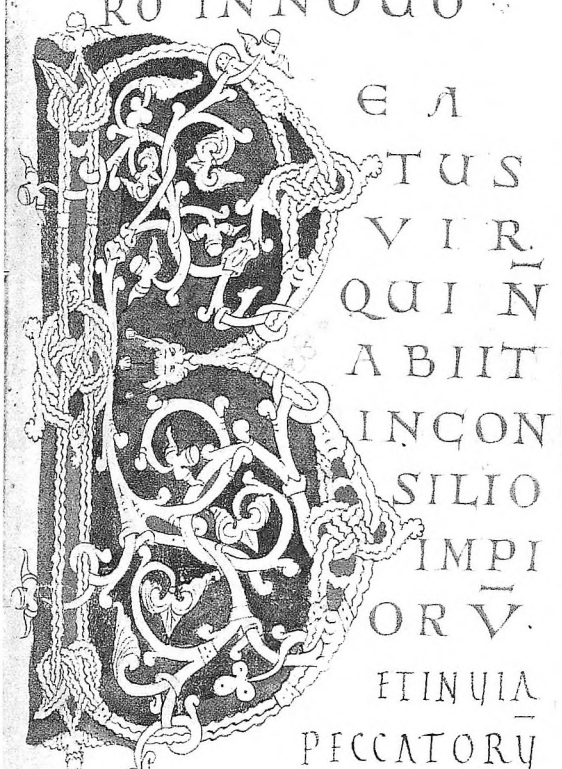
cõmittit. Nonnulli ũ hoc distãre dicunt inter de-
licta & peccata. ut delicta sint cognationũ quę
unde ē, delicta q̃ intellegũ. peccata quę opere
patrant. & sunt mꝫ manifesta. Seq. In q̃b, ali quando
ambulastis scdm sẽcm mundi huius. Nota q̃ latenter
tetigit eos laudare. cũ ali quando dicit & nunc ambu
lasse. q̃b, uerbo ostendit eos sic eos, quę ad modũ am
bulauerunt. ostendit, scdm sẽcm In q̃ensi mundi;
Quod ē q̃d dicit. scdm mundi. Num q̃d aliud ē sẽcm
& aliud mundus. Non s. sẽcm dicit. id ē secularem
hominem. sic solem dicere domũ malã. homines
malos uolentes intellegi. Sq. Scdm principẽ po
testatis aeris huius. s. qui nunc operatur in filius diffi
dentię. Diabolũ dicit. qui in hoc uentoso aere. unde
aues cęli dicim habitat. quę sic fertur ad decep
tionẽ humani generis. suis ministris habet diuisu;
Quis ste ipse princeps. manifestatur cũ subiungit. Spũs
qui nunc operatur in filius diffidentiae. Nota quia
non in filius lucis. aut fidei. sed diffidentiae operan
dicit. filius diffidentiae sunt. qui nec dũ repromissum;
Illud aũ sciendũ. quia si in filius operatur diffidentiae
ergo & non in ubi operatur. q̃a nullus ē. q̃ non fuerit
aut sit filius diffidentiae. Seq. In q̃b, & nos omnes
aliq̃ndo ẽ uersati sum in desideriis carnis nr̃ae. faci
entes uoluntates carnis & cogitationũ. ex sua p̃sona
inducit eos gemere, ungi. q̃si diceret, Ni solũ uos ego
tales mostri fuistis peccatis. si & nos omnes inuenior. Vos ig
norando dñi nos p̃uaricando legẽ. & nota q̃ ali
quando dicit. quo uerbo ostendit se ẽ uersũ & mu
tatũ. Illud aũ ē ani aduertendũ. q̃a sicut ille q̃ deo fu
it emulator diuinę legis. ut sine querela uiueret

distan
tia inter delicta & peca
tu

, dicit
mea; sed in peccatis ẽ uersatus. ergo nemo est q̃ se
audeat dicere sine peccato. p̃ sectũ. cũ scriptũ sit;
Nemo mundus a sorde &c. & rursũ, nonne homo q̃ faci
at bonũ. & nõ peccet; & rursũ, in multis offendimus omnes;
& si dixerimus peccatum nõ habemus ipsos nos seducimus;
Ubi aũ quondã fuerit ẽuersatus ostendit; In desi
deriis carnis nr̃ae. facientes uoluntates carnis
& cogitationũ &c; Sunt nonnulli q̃ dicunt distãre in
ter uoluntates carnis & cogitationũ siue mentium;
Uoluntates carnis referunt ad libidines & immunditias
& quę q̃d ẽ. quo corp̃ inquinari potest; Cogitationũ
ũ uoluntates. ad hereses. & falsa dogmata; Ergo si
nonnulli uere hereticorũ q̃ faciunt uoluntates mentium. id est
q̃ defendunt q̃ rectũ diuudicant. si nõ faciunt
carnis; tres sunt q̃ faciunt carnis. nam catholici
& nõ faciunt cogitationũ. Nonnulli etiã utrumq̃;
Seq. Et eramus natura filii irae. sicut & ceteri; Natura nõ
uere recta fuerat creata. sed uitio depraua. se & illos
filios irae dicit. p̃pter corruptionẽ mortalitatis. et ecte
fragilitatẽ peccati, Ubi etiã notandũ. q̃a cũ se apti.
quẽ nemo dubitat bonę ẽ nature. filiũ irae dicit.
Destruit error illorũ. q̃ duas asserunt ẽ naturas;
Seq. Dñs aũ q̃ diuersę ẽ in mita; Nota q̃a nõ solũ diuersę
inuisum. sed etiã in mita; iuxta illud; Misereris
omnium dñe. &c; Seq. P̃pter nimiã caritatẽ suã q̃ di
lexit nos; Nimia & multa caritate dicit. q̃a nõ pau
cis. sed inimicis mortuus ẽ; Ineffabilis nãq; dei cari
tas inh̃ monstratur. q̃a filiũ suum p̃ seruis tradidit
& nõ fidelib, si comparemur, Ubi ani aduertendũ ẽ.
quanta diligat amicos scos & iustos. quando etiam
dilexit inimicos peccatores & iniustos, Sq. Et cum

Einsiedeln 38 (366) f. 142r

ASCŌ HIERONIMO PRESPITERO INNOUO

EAT
TUS
VIR.
QUI N
ABIIT
INCON
SILIO
IMPI
ORŪ.
ET IN VIA
PECCATORŪ
NON STETIT. ET IN CATHEDRA
PESTILENTIE NON SEDIT

Sed in lege dñi uoluntas eius. & in lege eius meditabitur die ac nocte.
Et erit tamquam lignū quod plantatū est se cus decursus aquarū. quod fructum suum dabit in tempore suo. ℣ pſperabuntur.
Et folium eius non defluet. & oīa quecumq; faciet
Non sic impii non sic. sed tamquā puluis quē proicit uentus a facie terrae.
Ideo non resurgunt impii in iudicio. neq; pecca tores in concilio iustorum.

Quō nouit dñs uiam iustorū. & iter impiorū peribit.

PSALMVS DAVID.

QUARE FREMUERUNT GENTES. ET
populi meditati sunt inania. ℣ eius.
Astiterunt reges terre. & principes conuenerē in unū. aduersus dñm & aduersus xpm
Dirumpam uincula eorū. & proiciam a nobis iugū ipsorū. dp
Qui habitat in celis irridebit eos. & dñs subsannabit eos.
Tunc loquet ad eos in ira sua. & in furore suo conturbabit eos.
Ego autem constitutus sū rex ab eo super sion montē scm eius predicans preceptum eius. ℣ te.
Dñs dixit ad me filius meus es tu. ego hodie genui
Postula a me & dabo tibi gentes hereditatē tuā. & possessionem tuam terminos terre.
Reges eos in uirga ferrea. tamquam uas figuli con
Et nunc reges intellegite. erudimini qui iudicatis terrā.
Seruite dño in timore. & exultate ei cū tremore.
Apprehendite disciplinā ne quando irascatur dñs. & pereatis de uia iusta. ℣ fiducie in eo.
Cum exarserit in breui ira eius. beati omnes qui cō.

PSALMVS CVM FVGERET A FACIE ABSALON FILIVM SVVM.

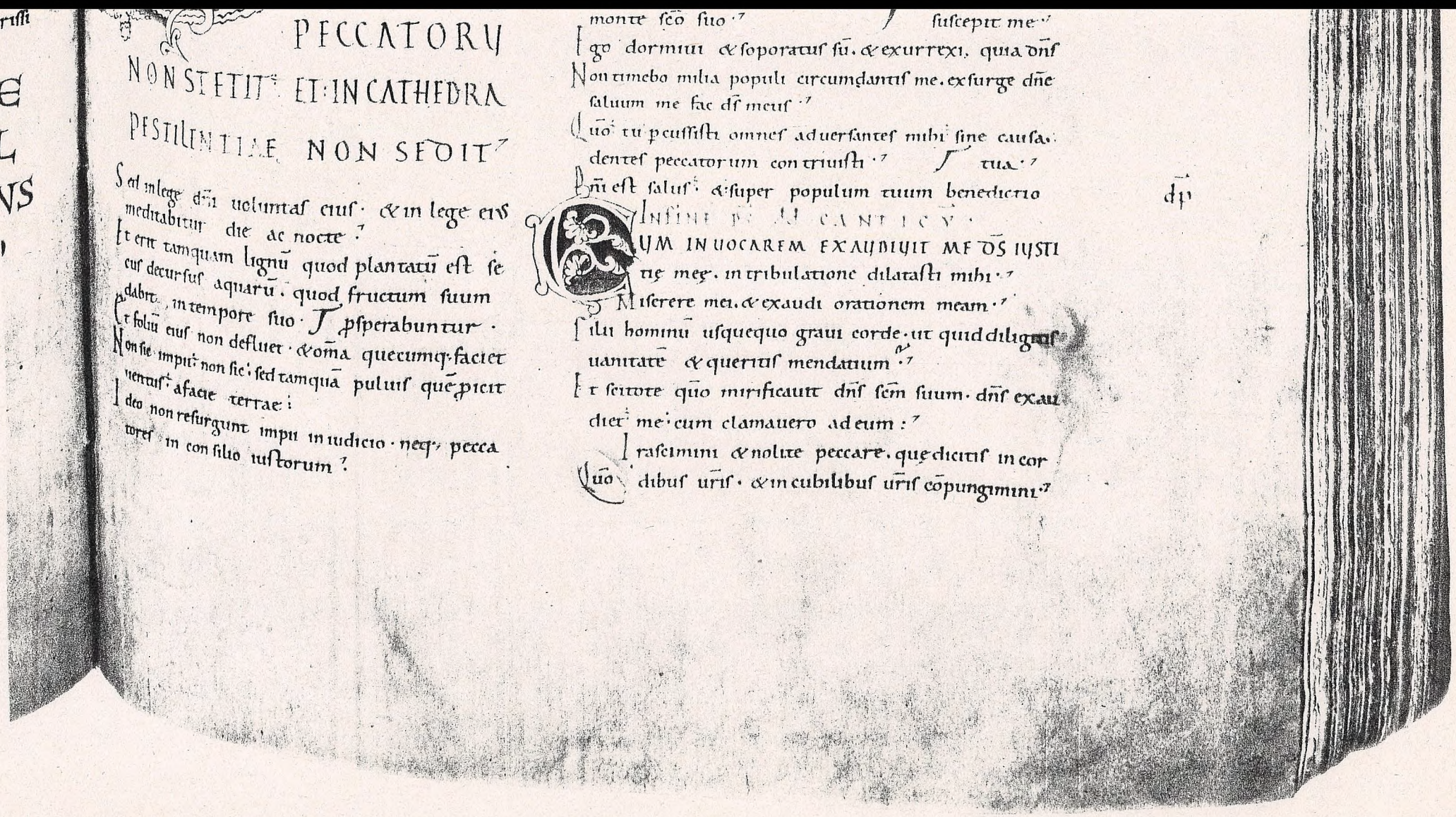
DNE QUID MULTIPLICATI SUNT QUI
tribulant me. multi insurgunt aduersus me.
Multi dicunt anime mee. non est salus ipsi dp
in dō eius. meus. ℣ caput meum.
Tu autē dne susceptor meus es. gloria mea & exaltans
Voce mea ad dñm clamaui. & exaudiuit me de dp
monte scō suo. ℣ suscepit me.
Ego dormiui & soporatus sū. & exurrexi. quia dñs
Non timebo milia populi circumdantis me. exsurge dne
saluum me fac deus meus.
Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa. dentes peccatorum contriuisti. ℣ tua.
Dñi est salus. & super populum tuum benedictio dp

INFINE PS DAVID CANTICVM.

CUM INVOCAREM EXAUDIUIT ME DS IUSTI
tie mee. in tribulatione dilatasti mihi.
Miserere mei. & exaudi orationem meam.
Filii hominū usquequo graui corde. ut quid diligitis uanitatē & queritis mendacium.
Et scitote quō mirificauit dñs scm suum. dñs exau diet me. cum clamauero ad eum.
Irascimini & nolite peccare. que dicitis in cor
Quō dibus uris. & in cubilibus uris cōpungimini.

Einsiedeln, fo 1, fol. 233r

on Ecus (1997)

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 1. S. XI

TAFEL XVII

hoc loco comprehenduntur quō aplʃ
ꝛia illius gratia impetratur. Id circo non ppt
corruptionē concubitus intellegendū ē
hoc dixisse. ſi ppt utriq; omnium corruptio
nē, quō illi uere in incorruptione dm dili
gunt. q; ab omni utriq; corruptione se custodiunt.
Sunt nonnulli. qui ad eo se dicunt dm diligere. ut ſi
necesse fuerit se pro illius amore dicant martyr
rū subire. Verumtamen solet euenire. ut hi aliq;
utrio corrumpant. & ideo nō in incorruptione dm
diligere probantur. Quicūq; ergo illi gratiæ. quā
impetrat aplʃ ephesiis participare desiderat. ne
cesse ē ut se ab omnibus utriq; corruptione custo
diat. Amen ū est. ē firmantis. quō oīa quae
promissa sunt confirmantur.

Dedicauerat beat paulus aplʃ philippensibus
euangeliū ubi dī admonet quid ē diuina reue
latione insonuisse. ut transiret. et adiuuaret eos.
& aperiret aures cordis ipsoq; ad suscipiendam
doctrinę euangelicę fidē. ipse ū transiens man
sit apud eos pmulta spatia tēporis. corroborans
illos in fide. Recedente aut eo. ipsi quo q; a fi
de nō recesserē. sed potius pseuerantes in ea ꝛia
defensore euangelicę exterē doctrinę.
ppt q; laudat eos aplʃ. q; dū hos laudat alios
utuperat. qua laus bonq; utuperatio est
malq; Vtuperat ergo corinthos aplʃ pannos
tres & dimidiū manens apud eos. sua q; q; pdica
tione pduxit eos ad fidē xpi. Sed qa recedente
illo ipsi q; q; decepti recesserunt a fide. ideo utru

de diuisis ecclaye pſonis

Allegoria delectionis chanaan

hierusalē

minbenia

iuda

Philistę

perant dū philippenses laudantur. illud ꝛia ad
dendū quia nō solū eos laudat. sed & suptuos qui
busdam aliis ecclesiis spōdicaret sufficeret. & aliorum
inopia subleuaret. se q; q; abeis accepisse de
strat. ut scien dū qa nō tantū laudat eos ſi & u
hortat & monet. ut sui in tribulationib, non d
ficiant. neq; scandalis cedant. Nā poterant scan
dalis hanc dū suū doctorē talia ac tanta
ui debant pati. Sed non debuerant. quia pse
uerantē audiebant. cuius pseuerantia non
erat ex defectus. ſi potius perfectus. qm dū p
seuerantē audiebant. tunc debant. & in eo
spem certitudinē intellegere. & ab ipso ipſi q; q;
poterant accipere. Verumtamen nunc eos laudat.
ut inter ipsos aliquos. q; adhuc incorrecti. & ideo
imperfecti erant non ee ostendat. quos & ꝛia in
hac epta dēnotat. quippe fieri non poterat.
ut in tanta multitudine aliqui ex nō essent
imperfecti. Cm in magna domo nō solū sunt
uasa aurea ſi & fictilia & lignea &c.
Sepe ꝛia solet euenire. ut lignea & fictilia
cū aurea & argentea. Sca quip
pe ecta quā diu in hac uita pſentis morat. sēp
habet malos bonis pmixtos. Qd & ꝛia longe ante
fuit pfiguratū. filii q; q; beniamin. & iudae. ie
rusalē atq; bethleem cōmorantes. non extra
philistheos aut iebuseos deleuerē. ſi inter
eos potius habitauerē. Ierusalem ū quae
inter pretat uisio pacis. scam designat ecclam.
filii q; q; beniamin. & iudę. qui inter pretant filii
dextere. & cōfessionis signant electos philistei

Einsiedeln 38 (366) f. 160v

Abb. 396

moyſes & aaron · & filii eius manus ſuas & pedes · eū in
grederent tectū foederis · & accederent ad altare · ſic
preceperat dñs · Egressi de atrio pgriū tabernaculi & al
taris · ducto in interiora eius remorio · Lotaq; cuncta
ptecta · operuit nubes tabnaculū testimonii · & gloria
dñi implenit illud · nec poterat moyſes ingredi tecti
foederis · nube operiente oīa · & maiestate dñi coru
scante · quia cuncta operiente nubes · Si quando
nubes tabernaculū deserebat · pficiscebant & filii
rahel per turmas suas · Si pendebat desup · manebāt
in eodem loco · Nubes quippe dñi incumbebat pa
tabernaculo · & ignis in nocte · Videbat · populus
rahel per cuncta mansiones suas

EXPLICIT HELLIMOTH · ID EST EXODUS
.V. III.

filius ſuis · & dice
bit hostiā dño de
rem ſuctum mas · ſi
ac de armento · o
ſtrui tabnaculi
ſq; nec q; manus ſ
erit · deq; in exp
q; urnulū carū d
tis ſanguinē ex
qđ ē ante oſtiū
ſtig · aras infrui
igne · ſtrue ligna
cęſa ſ desup ordin

Autor von Ecc., Die Bibelhss. d. ksl. Einsiedeln von 10. bis 11. Jh., in: Urs Jörg - David Marc Hofmann, Die Bibel in d. Schweiz. Ursprg + Gesch. (1997) p. 63-78

Cod. Eins. 1

Erika Eisenlohr (Marb) untersucht im Cod. 13 (früh 11de. (unklarend nicht veröffentl.)
Haupttext 5 = f. 94v - 232

p. 67

d 3. Buch
evitikus)
zu Mose
nd Aaron
en Israels
erhalten
e Spalte).
fol. 37r)

& possessio ēsecrata ad usū pauū & sacerdotū. Si ager emptus ē. & ēn de possessione maioris sēificatus fuerit dño. supputabit sacerdos iuxta numerū annorum usq; ad iubeleū p̄sum. & dabit illi qui uenerat eum dño. Inubileo aūi reuertet ad priorē dominū qui uendiderat eū. & habuerat in sorte possessionis suę. O mis estimatio sicli sc̄uarii. ponderabit. Siclus habet gerā obolos viginti. Primogenita quę ad dñm p̄tinent nemo sēificare poterit de animalibus. sive bos. sive ouis fuerit dñi sunt. Qd si immundū ē animal. redimat qui abtulerit iuxta estimationē suā. & adda quintā partē p̄cii. Si redimere noluerit. uendet alteri. quanticunq; ab ipso fuerit estimatū. Omne qd dño ēsecratur. sive homo fuerit. sive animal. sive ager. nō uendet. nec redimi poterit. quicqd semel fuerit ēsecratū. sanctū sanctorū erit dño. Ecce omis ēsecratio quę offertur ab homine. nō redimet. sed morte morietur. Oīs decimę terrę sive de frugibus. sive de pomis arborū. dñi sunt. & illi sēificant. Si quis aūt voluerit redimere decimas suas. adda quintā partē earū omniū decimarū. bouis aūt ouis. & capre. quę sub pastoris virga trāseunt. quę qd decimū venerit. sēificabit dño. Non discernet inter bonū nec malū. nec alterum commutabit. Si quis mutaverit. & quod mutandum ē. & pro quo mutandum ē. sēificabit dño. & nō redimet. Hec p̄cepta quę mandavit dñs

Leviticus 1, fol. 46v

am EEH p. 70

supra estimationē quintā partē. Homo si uouerit
domū suā & sēificauerit dño. cōsiderabit ea sacerdos.
utrū bona an mala sit. & iuxta prium qd abeo fue
rit cōstituū. uenundabit. Si aū ille qui uouer
rit uoluerit redimere eā. dabit quintā partem
estimationis sue supra. & habebit domū. Qd si agrū
possessionis suę uouerit & cōsecrauerit dño. iuxta
mensurā seminis estimabit prium. Si triginta
modiis hordei seritur terra. quinquaginta si
clis uenundetur argentū. Si statim a anno in
cipientis iubelei uouerit agrū. quanto ualere potest.
tanto estimabit. Si aū post aliquantū temporis
supputabit sacerdos pecuniā iuxta annorū qui reliqui
sunumerū usq; adiubeleū. & detrahetur expretio.
Quod si uoluerit redimere agrū ille qui uouerat. addā
quintā partē estimatę pecunię & possidebit eum.
Si aū noluerit redimere. sed alteri cuilibā fuerit
uenundatus. ultra eū qui uouerat redimere nō pote
rit. quia cū iubelei uenerit dies. sēificatus erit dño.
& possessio cōsecrata adius primi sacerdotū. Si ager
emptus ē. & nō de possessione maiorū sēificatus fuerit
dño. supputabit sacerdos iuxta numerū annorum
usq; adiubeleū prium. & dabit illi qui uouerat eum
dño. In iubeleo aū reuertet ad priorē dominū qui
uendiderat eū. & habuerat in sorte possessionis suę.
Omis estimatio siclo scūarū ponderabit. Siclus ui
ginti obolos habā. Primogenita quę ad dm prinet
nemo sēificare poterit de uouere. siue bos siue ouis
fuerit dñi sunt. Qd si in mundū ē animal. redimā
qui abtulerit iuxta estimationē suā. & addā quin
tā partē prii. Si redimere noluerit. uendet alteri.
quanto cumq; ante fuerit estimatū. Omne qd dño cō
secratur. siue homo fuerit siue animal. siue ager. nō uendet.
nec redimi poterit. quicqd semel fuerit cōsecratū. sem
sorū erit dño. Cromis cōsecratio quę offertur abhom
ne. nō redimet. sed morte morietur. Omis decimę terrae
siue de frugibus. siue de pomis arborū. dñi sunt. & de illis sē
ficant. Si quis aū uoluerit redimere decimas suas.
addā quintā partē earū omniū decimarū. bouis &
ouis. & capri. quę sub pastoris uirga transeunt. quic
qd decimū uenerit. sēificabit dño. Non eliget nec bo
nū nec malū. nec alteri cōmutabit. Si quis mutauerit
rit. & quod mutatū ē. & pro quo mutatū ē. sēificabit
dño. & nō redimet. Hęc sūt precepta quę mandauit dns

moysi ad filios isrl in monte synai. Finis

EXPLICIT LIBER LEVITICI

Rouen, Mus. 13 1, fol. 46v

Vm Ecu (1997)

hier nicht der Ort, darüber ausführlich zu sprechen, doch wird man sagen dürfen, dass die Initialornamentik der Bibel manchmal von Dilettantismen strotzt. Als Beispiel sei die Initiale B(eatus vir) zu Psalm 1 auf fol. 233r genannt, deren Buchstabenkörper gegen alle Regeln der Ars lineandi aus zittrig-welligen, hauchdünnen Federstrichen besteht. Andererseits stossen wir auch im Psalterteil der Bibel auf überzeugende Initialkompositionen, die mit Titel und Schrift eine künstlerische Einheit bilden. Genannt sei fol. 250v mit dem d(omine exaudi) zu Psalm 101.

Wer die Psalmen eingehender betrachtet, wird feststellen, dass sie sich buchkünstlerisch von anderen Teilen der Bibel abheben. Dies führt zur

Beginn von Psalm 1.
(Cod. Eins. 1, fol. 233r) ▷

Der Tod des Mose.
(Cod. Eins. 1, fol. 74r)

vm Ecw (1997)

lo ipsa epistola proferebat. Festina queso te & herenti insalo nauiculę funē magis pręcide quā solue. Nemo renunciaturus sęculo. bene potest uidere quę contempsit ut non uidere &. Quicqd insumptus de tuo tuleris: plucro cōputa. Antiquū dictū ē. Auaro tā deē quod habē & quā qđ n̄ habē &. Credenti totus mundus diuitiarū ē. infideli aut & iā obolo indigē. Sic uiuamus quasi nihil habentes. & oīa possidentes. Victus atq; uestitus. diuitię xp̄iane. Si habes inpotestate rem tuā uende. si n̄ habes, p̄bice. Tollenti tonicā & palliū relinquendū ē. scilicē & nisi tu forte semp recraſtinans. & diē de die trahens. caute & pedetemptī tuas possessiunculas uenderis. n̄ habē & xp̄c unde alat pauperes suos. Totū dō dedit. qui se obtulit. Apostoli nauī tantū & retia reliquerunt. Vidua duo ęra mittit inga zophylatiū. & p̄fertur croesi diuitiis. facile c̄tempnit omnia. qui se semp cogitat esse moriturū. EXPLICIT.

ITEM PROLOGVS HIERONIMI

PRI INPENTATHEVCVM.

DESIDERII MEI DESIDERATAS ACCEPI EPISTO

ęgipto uocauit filiū meū. Et. quō nazareus uocabitur. Et. uidebunt inquē compunxerunt. Et. flumina de uentre eius fluent aquę uiuę. Et. quę nec oculus uidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. quę p̄parauit dīs diligentibus se. & multa alia. quę ꝑpriū CYNTAGMA. desiderant. Interrogemus ergo eos. ubi hęc scripta sint. & cū dicere n̄ potuerint. de libris hebraicis p̄feramus. Primū testimoniū ē in osee. Secundū in esaia. Tertium in zacharia. Quartū in prouerbiis. Quintū eque in esaia. Quod multi ignorantes. apocriforū deliramenta sectantur. & hiberas nenias in libris authenticis p̄ferunt; causas erroris. n̄ ē meū expanere. ludęi prudenti factū dicunt esse consilio. ne ptholomeus unius dī cultor. & iā apud hebręos duplicē diuinitatē deprehenderet. qđ maxime idcirco faciebat. quia inplatonis dogma cadere uidebat. Deniq; ubi cumq; sacratū aliqd scriptura testatur de patre & filio. & spū scō. aut aliter intrpretati sunt. aut omnino tacuerunt. ut & regi satis facerent. & archanū fidei n̄ diuulgarent. Et nescio quis primus auctor. septuaginta cellulas alexandrie in dacio suo struxerit. quibus diuisi eadē scriptitarent. cū aristeus eiusdē ptholomei. YTEIEPACTIC. & multo post tempore iosephus nihil tale retulerint. s̄ in una basylica c̄gregatos c̄tulisse scribant. n̄ p̄pheraſſe. Aliud ē enim uatē. aliud ē intrpretem.

Einsiedeln Stiftsb. 1 (8), f. 4v

Abb. 78a

Einsiedeln Stiftsb. 1 (8) f. 68r p

uenire desideranſ locū quē elegerit dñs. mi
niſtrabit innomine dñi di ſui ſic omſ fir
ei leuitę. qui ſtabunt eo tempore coram
dño. partē cyborū eandē accipiet quā & ceteri.
excepto eo quod inurbe ſua expaterna ei ſuc
ceſſione debetur. Quando ingreſ
ſus fueris terrā quā dñs dſ tuus dabit tibi.
caue neimitari uelis abominationes illarū
gentiū. nec inueniat inte qui luſtret filiū
ſuū aut filiā ducens perignē aut qui hario
los ſciſcitetur. & obſeruet somnia atq augurią.
neſit maleficus. neincantator. nephitones con
ſulat. ne diuinos. & querat amortuis ueritatē.
Omnia enī hęc abominatur dñs. & propt iſtius
modi ſcelera delebit eos inintroitu tuo. Perfectē
eris & abſq macula. cū dño dō tuo. Gentes iſtę
quarū poſſidebis terrā. augures & diuinos au
diunt. tu aut adño dō tuo. aliter inſtitutus es.
Prophetā degente tua & defrib tuis ſic me ſuſ
citabit tibi dñs dſ tuus. ipſum audies utpetiſti
adño dō tuo inhoreb. quando contio congrega
ta ē. atq dixiſti. Ultra naudiā uocē dñi di
mei. & ignē hunc maximū ampliuſ nuidebo
nemoriar. Ait dñs mihi. Bene oma ſunt
locuti. pphetā ſuſcitabo eis demedio frm ſuoꝝ
ſimilē tui. & ponā uerba mea inore eius. lo
quetur q adeos omnia quę pcepero illi. Qui
aut uerba illius quę

homicidiū pfugiſ ē. quo poſſit euadere. Hęc
erit lex homicidę fugientis. cuius uita ſeruanda
ē. Qui peuſſerit pximū ſuū neſciens. & qui heri
& nudius tertius nullū contra eū habuiſſe odiū
conpbat. ſed abiſſe cū eo ſimplicit inſiluā adlig
na cędenda. & inſuccioſionib. lignorū ſecuris fu
gerit manū. ferrumq lapſū demanubrio amicū
eius peuſſerit & occiderit. hic aduna ſupdictarū
urbiū confugiet & uiuet. neforſitan pximus eius
cuius effuſus ē ſanguis. dolore ſtimulatus pſe
quat & apphendat eū. ſilongior uia fuerit. & pcu
tiat animā eius qui nō eſt reus mortis. quia nullū
contra eū. qui occiſus ē odiū priuſ habuiſſe mon
ſtratur. Idcirco pcipio tibi. ut tres ciuitates equa
les inter ſe ſpacio diuidas. Cū aut dilatauerit dñs
dſ tuus tminos tuos ſic iurauit patrib. tuis. &
dederit tibi cunctā terrā quā eis pollicitus ē ſi
tam cuſtodieris mandata eius & feceris quę hodie
pcipio tibi. ut diligas dnm dm tuū. & ambules in
uiis eius omi tempore. addes tibi alias tres ciuita
tes. & ſupradictarū triū urbiū numerū duplica
bis. ut nō effundatur ſanguis innoxius inmedio
terrę quā dñs dſ tuus dabit tibi poſſidendam.
neſis ſanguinis reus. Siquis aut odio habens pxi
mū ſuū inſidiatus fuerit uitę eius. ſurgensq per
cuſſerit illū & mortuus fuerit. fugeritq adu
nā deſupradictis urbib. mittent ſeniores ciui

68

Abb. 90 b

Einsiedeln Stiftsb. 1 (8), f. 102r

ego aũt sum uir paup & tenuis. Et renuntiauer̃
serui saul dicentes. Huiusce modi uerba locutus
ẽ dauid. Dixit aũt saul. Sic loquimini addauid.
Non habet necesse rex sponsalia. nisi tantũ cen
tum p̃putia philistinorũ. ut fiat ultio de inimi
cis regis. Porro saul cogitabat tradere dauid
in manib philistinor. Cumq renuntiassent
serui eius dauid uerba quę dixerat saul. placu
it sermo in oculis dauid. ut fieret gener regis.
Et post dies paucos surgens dauid abiit in acha
ron cum uiris qui subeo erant. & p̃cussit de phi
listim ducentos uiros. & attulit p̃putia eor. &
annumerauit ea regi. ut ẽet gener regis. Dedit
itaq ei saul michol filiã suã uxorẽ. Et uidit
saul & intellexit qđ dns ẽet cum dauid. michol
aũt filia saul diligebat eum. & saul magis cepit
timere dauid. factusq ẽ saul inimicus dauid.
cunctis diebꝫ. Et egressi sunt principes philisti
norũ. a principio aũt egressionis eor prudenti
us se agebat dauid. quã omnes serui saul. & cele
bre factũ ẽ nomen eius nimis. Cap xviiii
ocutus ẽ aũt saul ad ionathan filiũ suũ & ad
omnes seruos suos. ut occiderent dauid. Porro io
natha filius saul diligebat eũ ualde. & indicauit
ionatha dauid dicens. Quęrit pat meus saul occi
dere te. qua p̃pt obserua te quęso mane. & mane
bis clam & absconderis. ego aũt egrediens stabo
& fugẽ a facie ei. Et factus ẽ spūs dni malus in saul. se
debat aũt in domo sua. & tenebat lancea. Porro
dauid psallebat in manu sua. nitusq ẽ saul ẽfi
gere lancea dauid in pariete. & declinauit da
uid a facie saul. lancea aũt casso uulnere pla
ta ẽ in pariete. & dauid fugit. & saluatus ẽ no
cte illa. Misit ergo saul satellites suos in domũ
dauid. ut custodirent eum. & interficeret̃ mane.
Qđ cũ annuntiasset dauid michol uxor sua di
cens. nisi saluaueris te nocte hac. cras morieris.
deposuit eũ p̃ fenestrã. porro ille abiit & au
fugit. atq saluatus ẽ. Tulit aũt michol statuã
& posuit ea sup lectũ. & pelle pilosam capraru
posuit ad caput eius. & operuit eam uestimen
tis. Misit aũt saul apparitores qui raperent da
uid. & responsũ ẽ qđ egrotaret. rursusq misit
saul nuntios ut uiderent dauid. dicens. Affe
rte eum ad me in lecto. ut occidat̃. Cumq ue
nissent nuntii. inuentũ ẽ simulachrũ sup lectũ.
& pellis caprarũ ad caput eius. dixitq saul ad
michol. Quare sic illusisti mihi. & demisisti ini
micũ meũ ut fugeret̃. Et respondit michol ad
saul. Tua ipse locutus ẽ mihi. dimitte me. alio
quin interficiã te. Dauid aũt fugiens saluatus ẽ.
& uenit ad samuhelẽ in ramatha. & nuntiauit
ei oma quę fecerat ei saul. & abiit ipse & samu
hel. & morati sunt in nahioth. Nuntiatũ ẽ aũt saul

Abb. 91a

102

Einsiedeln Stiftsb. 1 (8)

dño & morere. Qz aut adillã. Quasi una destultus mulie
rib; locuta es. Si bona suscepimus demanu dñi. quare
mala non suscipiamus. In omnib; his ñ peccauit iob labiis
suis. Igitur audientes tres amici iob
omne malũ quod accidisset ei. uenẽr singuli deloco suo.
eliphaz themanites. & baldath suites. & sophar naamathites.
condixerant enim ut paritẽ uenientes uisitarent eũ. & cõ
solarent. Cumq; eleuassent ꝓcul oculos suos ñ cognouerẽ
eũ. & exclamantes plorauerẽ. scissisq; uestibus sparserunt
puluerẽ sup capud suũ in cẽlũ. & sederunt cum eo in
terra septem dieb; & septẽ noctib;. & nemo loquebat
ei uerbum. Videbant enĩ dolorem esse uehementem.
Cap iii Post hec aperuit iob os suum. & male
dixit diei suo. & locutus est. Pereat dies in qua natus
sũ. & nox in qua dictũ est. Conceptus est homo. Dies ille
uertatur in tenebras. ñ requirat eũ dñs desup & non sit
in recordatione. & ñ illustret lumine. Obscurent eũ
tenebre. & umbre mortis. Occupet eũ caligo. & in uol
uatur amaritudine. Noctem illã tenebrosus turbo pos
sideat. non computetur in dieb; anni. nec numeretur in men
sibus. Sit nox illa solitaria. nec laude digna. Maledi
cant ei qui maledicunt diei. qui parati sunt suscitare le
uiathan. Obtenebrentur stelle caligine eius. Expectet
lucẽ & non uideat. nec ortũ surgentis aurore. quia non
conclusit ostia uentris qui portauit me. nec abstulit
mala ab oculis meis. Quare non in uulua mortuus sũ.
Egressus [illegible] non statim perii. Quare exceptus genu

me in dignatio. Cap iii

Respondens autẽ helifaz themanites dixit. Si ceperimus
loqui tibi. forsitan moleste accipies. Sed conceptum
sermonẽ tenere quis possit. Ecce docuisti multos. &
manus lassas roborasti. Vacillantes confirmauerẽ sermo
nes tui. & genua tremencia confortasti. Nunc autẽ ue
nit sup te plaga & defecisti. tetigit te & conturbatus es.
Ubi est timor tuus. Fortitudo tua. patientia tua. & ꝓfectio
uiarum tuarum. Recordare obsecro te. quis unquã in
nocens periit. aut quando recti deleti sunt. Quin pot
us uidi eos qui operantur iniquitatẽ. & seminant dolores
& metunt eos. flante dño perisse. & spũ ire eius esse con
sumptos. Rugitus leonis. & uox leẽne. & dentes catulo
rum leonum contriti sunt. Ygris periit eo qđ ñ habe
ret predam. & catuli leonis dissipati sunt. Porro ad me
dictũ est uerbũ absconditũ. & quasi furtiue suscepit au
ris mea uenã susurri eius. In horrore uisionis nocturne.
quando sol & sopor occupare homines. pauor tenuit
me & tremor. & omnia ossa mea ꝓterrita sunt. & cũ spi
me ꝑsente transiret. inhorruerẽ pili carnis mee. Stetit
quidã cuius ñ agnoscebã uultũ. imago corã oculis meis.
& uocẽ quasi aure lenis audiui. Numqd homo di cõpa
ratione iustificabitur. aut factori suo purior erit uir.
Ecce qui seruiunt ei ñ sunt stabiles. & in angelis suis rep
perit prauitatẽ. Quantomagis hi qui habitant domos lu
teas. qui terrenũ habent fundamentum. consument uelut
a tinea. de mane usque adueperã succidentur. & quia nul

f. 224r

224

uerunt destrypecham. Hi ergo uenerunt quos sup
descripsimus nominati in dieb, ezechiae regis iuda
& p cusserunt tabnacula eorū & habitatores quin
uenti fuerunt ibi & deleuerunt eos usq; in psentē
dē. Habitauerunt q; p eis quo uberrimas ibidē
pascuas reppererunt.

XLIII.

Filius quoq; symeon abierunt in montē seyr u
r quingenti habentes principes phaltiā & naariā
& raphaiā & obel filiū iesi. & p cusserunt reliquias
que euadere potuerant amalechitarū & habitauer
ibi p eis usq; addiē hanc. Filii quoq; ruben primo
genti israhel. Ipse quippe fuit primogenitus eius.
Sed cū uiolasset thorū patris sui data s primogenita
et filius ioseph filii israhel & nō ē ille reputatus in
primogenitu. Porro iudas qui erat fortissimus in
ter fratres suos de stirpe et principes germinati s
primogenita aut reputata s ioseph. Filii ergo ruben
primogeniti israhel enoch & phallu. esrom & char
mi. Filii ioel samaia filius et gog filius eius se
mei filius et micha filius et reeia filius et baal filius et,
eera filius et quē captiuū duxit theglath phalasar
rex assyriorū & fuit princeps in tribu ruben. Et
aut et & uniuersa cognatio quando numerabunt
p familias suas habuerunt principes iehel & zacharia
ro bala filius azaz filii samaa filii ioel ipse ha
bitauit in aroer usq; ad nebo & beelmeon. Contra

Filii ruben & gad & dimidię trib, manasse uiri bel
latores scuta portantes & gladios & tendentes ar
cū eruditiq; ad pelium. Quadraginta quatuor mi
lia & septingenti sexaginta p cedentes ad pugnā
Dimicauerunt contra agarenos ituraei uero & na
phei & nadab p buerunt eis auxiliū. Traditiq;
sunt in manus eorū agareni & uniuersi qui fue
rant cū eis quia dm inuocauerunt cū p liarent
& exaudiuit eos eo qd credidissent in eū. Coepe
runtq; oīa quę possederant camelos quinqua
ginta milia & ouiū ducenta quinquaginta milia
asinos duo milia & animas hominū centū milia
uulnerati aut multi corruerunt. Fuit enī belli
dni habitauerunt q; p eis usq; ad transmigrationē
ilii quoq; dimidię trib, manasse possederunt ter
rā a finib, basan usq; baal hermon & sanir a monte
hermon. Ingens quippe numerus erat. & hi fue
runt principes domus cognationis eorū. Epher
& iesi & eliel & zhriel & ieremia & odoia & ie
diel uiri fortissimi & potentes & nominati duces
in familiis suis. Reliquerunt aut dm patrū suos
& fornicati sunt post deos alienos & populos ter
rae quos abstulit dns coram eis & suscitauit ds
israhel spm ful regis assiriorū & spm teglath
phalassar regis assur & transtulit ruben & gad
& dimidiū tribū manasse & adduxit eos in ale.

Einsiedeln
Stiftsb.
1 (8)

pal

Abb. 91 b

Einsiedeln Stiftsb. 1 (8) f. 311 r

tibus seruient tibi omni tempore · At ille reliquit con
silium senum · & cum iuuenib; tractare coepit qui cum
eo nutriti fuerant · & erant in comitatu illius · dixitq;
adeos · Quid uob uidet · uel quid respondere debeo
populo huic · qui dixit mihi · subleua iugum quod
imposuit nob pat tuus · At illi responderunt ut iu
uenes · & nutriti cum eo indelicis · atq; dixer · Sic lo
quer populo qui dixit tibi · Pater tuus aggrauauit iu
gum nrm · tu subleua · & sic respondebis eis · Minimus
digitus meus · grossior e lumbis patris mei · Pater ms
imposuit uob iugum graue · & ego maius pondus ap
ponam · Pater meus cecidit uos flagellis · ego uero cedam
uos scorpionibus · Venit ergo hieroboam · & uniuersus
populus ad roboam die tertio · sicut pceperat eis · Re
spondit q; rex dura · derelicto consilio seniorum · locutusq; e
iuxta iuuenum uoluntate · Pater meus graue uobis im
posuit iugum · quod ego grauius faciam · Pater meus
cecidit uos flagellis · ego uero cedam uos scorpionib; · Et
non acquieuit populi peibus · Erat enim uoluntatis di
uine compleret sermo ei que locutus fuerat p manu abie
ylonitis · ad hieroboam filium nabath · Populus autem
uniuersus rege duriora dicente · sic locutus e ad eum ·
Non e nob pars in dauid · neq; hereditas in filio ysai · Reuer
tere in tabernacula tua isrl · tu au pasce domum tuam da
uid · Et abiit isrl in tabernacula sua · Sup filios aut isrl
qui habitabant in ciuitatib; iuda · regnauit roboam · Misitq;

ciuitates munitissimas · Cumq; clausisset eas muris · posuit
in eis principes · ciboruq; horrea · hoc e olei & uini · Sed
& in singulis urbibus fecit armamentaria scutoru & hasta
rum · firmauitq; eas multa diligentia · & imperauit sup
iudam & benamin · Sacerdotes au & leuite qui erant
in uniuerso isrl : uenerunt ad eu de cunctis sedibus suis ·
relinquentes suburbana & possessiones suas · & transeuntes
ad iudam & hierlm · eo qd abiecisset eos hieroboam & po
steri ei · ne sacerdotio dni fungerent · Qui constituit sibi
sacerdotes excelsoru & doemonu · uitulorumq; quos fecit ·
Sed & de cunctis tribubus isrl · qui cumq; dederant cor
suum · ut quererent dnm dm isrl · uenerunt hierlm ad
immolandas uictimas dno do patru suorum · & roborauer
regnum iuda · & confirmauerunt roboam filium salo
monis p tres annos · Ambulauerunt enim in uiis dd &
salomonis · annis tantum trib; · Duxit aut uxore robo
am uxore maalath filia ierimuth filii dauid · abiail quoq;
filia heliab filii isai · que peperit ei filios · ieus · & so
moriam · & thoom · Post hanc quoq; accepit maacha
filiam absalon · que peperit ei abiam · & ahi · & Ziha ·
& salumith · Amauit au roboam maacha filiam absalon
sup omnes uxores suas · & concubinas · Nam uxores
decem & octo duxerat · concubinasq; sexaginta · & genuit
uiginti octo filios · ac sexaginta filias · Constituit uero
in capite abiam filium maacha duce sup omnes fres suos · ipsu
enim regem facere cogitabat · quia sapientior fuit & po

Einsiedeln St:StB. 1 (8), f. 387 r

depanib⁹. Erat enim cor illor obcecatum. Et cū
transfretassent. puenerūt intra genneſareth. & applicuerūt
Cūq; egressi essent de naui. continuo cognouerūt eum. dcviii.
Et circumeuntes uniuersā regionē illā. cepēr ingrabat M.cliii.
tis eos qui se male habebant circūferre. ubi audiebant l.xxxvi.
eū ee. Et quocūq; introibat in uicos. ut in uillas. aut
in ciuitates. in plateis ponebant infirmos. & deprecabant
eū. ut uel fimbriā uestimti ei⁹ tangerent. Et quotquot
tangebant eum. salui fiebant. Cap vii
Et conueniunt ad eū pharisei. & quidā de scribis. ue laxx.
nientes ab hierosolymis. Et cū uidissent quosdā ex X.
discipulis ei⁹ cōmunib; manib; id est non lotis manducare panes. uituperauerūt. Pharisei enī & omnes iudei.
nisi crebro lauent manus n manducant. tenentes traditionē seniorū. Et a foro nisi baptizentur non comedunt. Et alia multa quę tradita sunt illis seruare. baptismata calicū. & urceorū. & ęramentorū. & lectorum.
Et interrogabant eū pharisei & scribę. Quare discipuli laxxi.
tui n ambulant iuxta traditionē seniorū. sed cōmunib; VI.
manib; manducant panē. At ille respondens dixit eis. M.c.liii.
Bene pphetauit esaias de uob hypocritis. sicut scriptū e.
Populus hic labiis me honorat. cor au eorū longe ab e
me. In uanū au me colunt. docentes doctrinas
& pcepta hominū. Relinquentes enī mandatū dei. te
netis traditionē hominū. baptismata urceorū. & ca
licū. & alia similia his facitis multa. Et dicebat illis. Bene irritū

ne exeunt. illa cōmunicant hominē. Abintus
enī de corde hominū cogitationes malę pcedunt. ad
ulteria. fornicationes. homicidia. furta. auaritia.
nequitię. dolus. impudicitia. oculus malus. blasphemia.
superbia. stultitia. Oīa hec mala abintus pcedunt. &
communicant hominem.
Et inde surgens. abiit in fines tyri & sidonis. Et in VII
gressus domū. neminē uoluit scire. & n potuit la
tere. Mulier enī statim ut audiuit de eo. cuius habe laxxi
bat filia spm immundū. intrauit & pcidit ad pedes ei⁹. VII
Erat enim mulier gentilis. syro-fenissa genere. M.cl.
Et rogabat eū. ut dęmoniū eiceret de filia ei⁹. Qui
dixit illi. Sine prius saturari filios. Non e enī bonū
sumere panē filiorū. & mittere canib. At illa
respondit. & dixit ei. Utiq; dne. Nam & catelli sub
mensa comedunt de micis puerorū. Et ait illi. Propter
hunc sermonē uade. exiit dęmoniū de filia tua.
Et cum abisset domū suā. inuenit puellam iacentem supra lectum. & dęmonium exisse.
Et iterū exiens de finib; tyri. uenit per sidonē ad ma laxxii.
re galileę. inter medios fines decapoleos. Et adducunt X.
ei surdū & mutū. & deprecabantur eū. ut imponat illi sol
manū. Et apprehendens eū de turba seorsum. misit
digitos suos in auriculas eius. & exspuens tetigit lin
guā eius. & suspiciens in celū ingemuit. & ait illi. Effeta.
quod est adaperire. Et statim

clamorē mane · & ululatū intēpore meridiano · qa nīme
intfecit duulua · utfiera mihi mat mea sepulchrū · & uul
ua ei conceptus gīnus · Quare deuulua egressus su utude
rē laborē & dolorē · & cōsumerem in cōfusione dies mei ·
Verbū qđ factū ē ad hieremiā adnō · quando misit ad eū rex
sedechias · phassur filiū elchię · & sophoniā filiū māssię sa
cerdotē dicens · Interroga pnobis dnm · quia nabuchodo
nosor rex babrlonis pliat aduersū nos · Si forte faciat dns
nobcū secm oīa mirabilia sua · & recedat anobis · & dix hie
remias ad eos · Sic dicetis sedechię · hęc dic dns ds isrł · Ecce
ego conuertā uasa belli quę in manib; uris · & quib; uos
pugnatis aduersū regē babrlonis & chaldeos qui obsident
uos in circuitu murorū · & congregabo ea in medio ciui
tatis huius · & debellabo ego uos in manu extenta & in brachio
forti · & in furore & in indignatione · & in ira grandi · & pcu
tiā habitatores ciuitatis huius · homines & bestię · pestilencia
magna morient · Et post hęc ait dns · Dabo sedechiā regē
iuda · & seruos eius · & populū eius · & qui derelicti sint in ciuita
te hac a peste · gladio · & fame · in manu nabochonosor re
gis babylonis · & in manu inimicorū eorū · & in manu quę
rentiū animā eorū · & pcutiā eos in ore gladii · & nō mo
uebit · neq; parcet · nec miserebit · & ad populū hunc dices ·
Hęc dic dns · Ecce ego do cora uob; uiā uitę · & uiā mortis ·
Qui habitauerit in urbe hac · morię gladio · & fame · & peste ·
qui aut egressus fuerit & transfugerit ad chaldeos qui
obsident uos uiuet · & erit ei anima sua quasi spoliū · Po
sui enī faciē meā sup ciuitatē hanc in malū · & nō in bonū ait dns ·
In manu regis babrlonis dabit · & exuret eā igni · & do
mū regis iuda · Audite uerbū dni dom̄ dauid · hęc
dic dns · Iudiciū mane iudicate · & eruite ui oppssū
de manu calūniantis · ne forte egrediat ut ignis indig
natio mea & succendat · & nō sit qui extinguat ppt
malicia studioꝝ uroꝝ · Ecce ego adte habitatrice uallis

Einsiedeln 5 (430) p. 441

INCIPIT PRAEFATIO HIERONIMI PBRI IN ACTUS APOSTOLORUM

LUCAS NATIONE SYRUS. cuius laus in euangelio canitur. apud antiochiam medicinae artis egregius. & apostolorum xpi discipulus. Postea adconfessionem paulum secutus apostolum. sine crimine uirginitate permanens. dno maluit seruire. Qui octoginta & quatuor agens actus annos. in bithinia de seculo noscitur emigrasse. hic igitur diuino stimulatus imperio. postea quam in achaiae partibus euangelium scribens. grecis fidelibus incarnationem dni fideli narratione ostendit. eundemq; ex stirpe dauid de origine descendisse monstrauit. Cui non inmerito scribendorum apostolorum actuum potestas in ministerio datur. ut dm in dō pleno. & filio perditionis extincto. oratione ab apostolis facta. sorte dni electionis numerus cōpleretur. Sicq; paulum consummationis apostolicas actibus dar&. quē diu contra stimulum calcitrantem dns elegiss&; Quod legentibus ac requirentibus dm. breui uolui sermone ostendere. quā plurimus aliquid fastidientibus; p didisse. Scient. quod operantem agricolā opostet de suis fructibus edere; quem ita diuina subsecutus est gratia. ut non solum corporum. sed etiam animarum p ficer& medicina.

EXPLICIT PROLOGVS

INACTVS APOSTOL

Einsiedeln. 5 (430) p. 506

Romani qui in urbe roma nr̄m ih̄m credider̄at. Ita
Rafalsis apostolis deprauati erant. ut sub nomine dn̄i nr̄i
ih̄u xp̄i. in lege & circūcisione inducerent. Vos aut̄
reuocat aduer̄a & euangelica fide. scribens eis ab athenis.

INCIPIT EPTA AD ROMANOS.

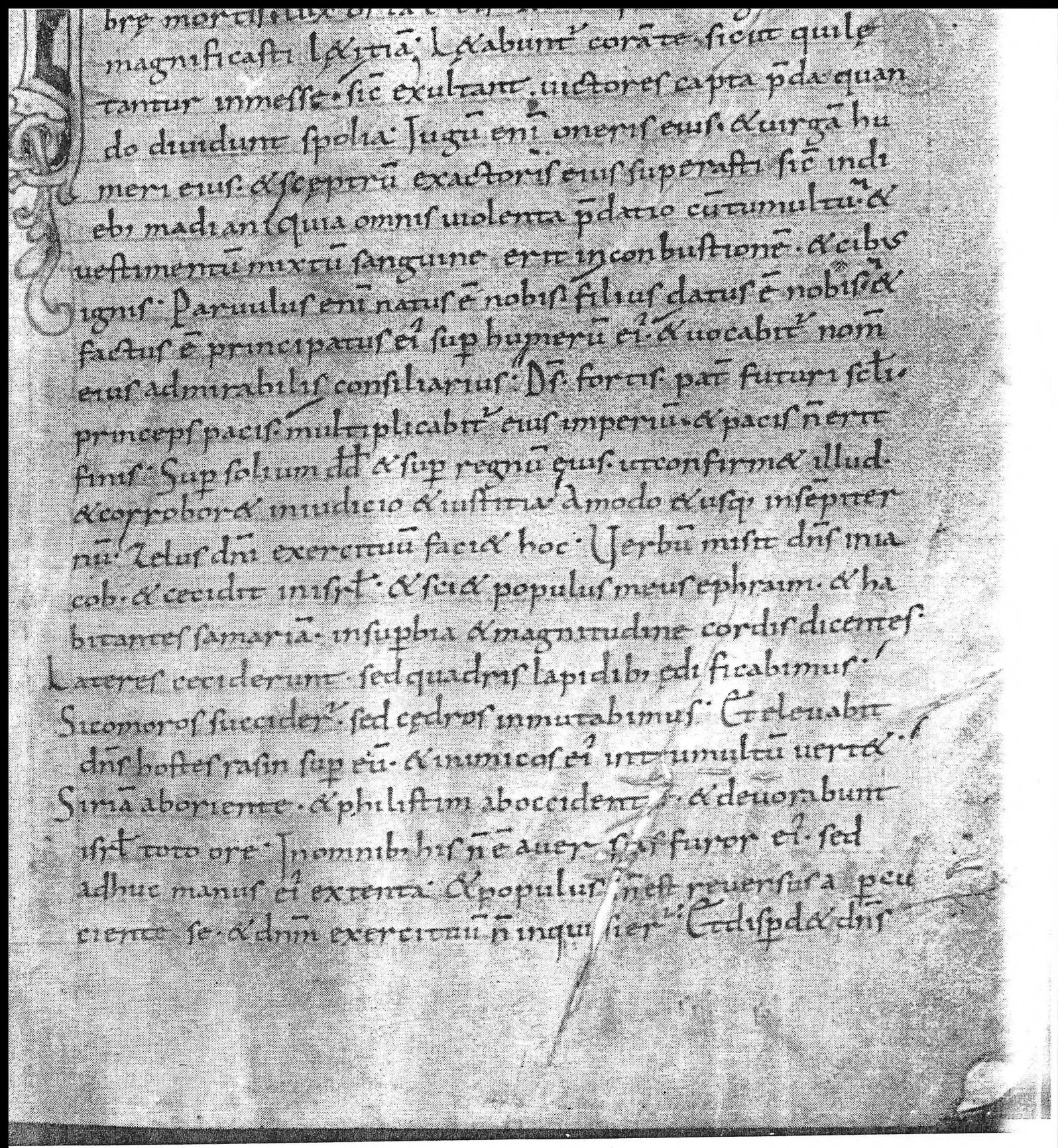

PAVLUS SERVVS
xp̄i ih̄u uocatus apostolus
segregatus in euangeliu dī. Qd ante
pmiserat per pphas suos in scriptu
ris sc̄is de filio suo. qui factus ē ei ex semine
dauid secm̄ carnē. Qui p̄ diffinatus ē filius dī in uir
tute. secm̄ spm̄ sc̄ificationis. ex resurrectione mortuo
ih̄u xp̄i dn̄i nr̄i. Per quē accepimus gratiā & apostolatū
ad obediendū fidei in omnib; gentib; pnomine eius.
In quib; estis & uos uocati ih̄u xp̄i. Omnib; qui sunt rome
dilectis dī. uocatis sc̄is. Gratia uobis & pax ad̄ patre
nr̄o. & dn̄o ih̄u xp̄o. Primū quidē gratias ago dō meo .II.
p ih̄m xp̄m pomnib; uobis. quia fides ur̄a annunciatur
in uniuerso mundo. Testis enī mihi ē dś cui seruio in spu meo
in euangelio filii ei. qd sine intermissione memoriā ur̄i
facio semp in orationib; meis. obsecrans si quomodo tandē
aliquando psper̄um iter habeā in uoluntate dī ueniendi
ad uos. Desidero enī uidere uos ut aliquid impar̄ar gra
tię uobis spiritalis ad confirmandos uos. Id est simul con
solari in uobis. p eam que inuicē ē. fidē ur̄am. atq; meā;
Nolo aut̄ uos ignorare frs. quia sepe pposui uenire ad uos. .III.
& phibitus su usq; adhuc. ut aliquē fructū habeā & in
uobis. sicut & in ceteris gentib;. Grecis ac barbaris. sapi
entib; & insipientib; debitor sum. Ita qd in me pmptum ē
& uobis qui rome estis euangelizare. Non enī erubesco euan
gelium. Virtus enī dī ē in salutē omni credenti. Iudeo pri
mū & greco. Justitia enī dī in eo reuelatur ex fide in fidē.

Einmal edirt SKHB. 1925. 6. p. 273 (n. X) SMAH 5, Taf. I

Præcepit & iā populo habitantiū hierū ut darent partes
sacerdotib; & leuitis. a' possent uacare legi dñi. Qd' cū pere
buissēt' inauribus multitudinis. plurimas obtulerunt primicias
filii isrl. frumēti uini & olei. mēllis quoq; & omniū quæ gig
nit humus decimas obtulerunt. Sed & filii isrl & iuda q
habitabant in urbibus iuda. obtulerunt decimas boum &
ouiū. decimasq; sc̄orum. quæ uouerant dño dō suo. atq; un
uersa postantes fecerunt aceruos plurimos. Mense tercio
cœperunt aceruorū facere fundamēta. & mense septimo
compleuerunt eos. Cumq; ingressi fuissent ezechias &
principes eius. uiderunt aceruos. & benedixerunt dño.
ac populo isrl. interrogauit q; ezechias sacerdotes & le
uitas. cur ita iacerent acerui. Respondit illi azarias
sacerdos primus de stirpe sadoc dicens. Ex quo cœper
offerri primitiæ in domo dñi. comedimus & saturati su
mus. remanserūt q; plurima. eo qd benedixerit dñs popu
lo suo. Reliquarū aut copia est ista quā cernis. Præce
pit aut ezechias. ut p̄pararent horrea in domo dñi. Qd'
cū fecissent. intulerunt tam primicias quā decimas. &
quæcūq; nouerunt fideliter. Fuit aut p̄fectus eorū cho
nenias leuita. & semei frat̄ eius sc̄dus. Post quē iehiel.
& azarias. & naath. & asael. & ierimoth. & iozabad quoq;
& eliel & ismachias & maath & banaias p̄positi sub ma
nibus chonenię & semei fratris eius. ex imperio ezechię
regis. & azarię pontificis domus dñi. ad quos oīa pti
nebant. Chore uero filius iemna leuites & ianitor orienta
lis portę. p̄positus erat his. quæ sponte offerebantur dño.
primitiasq; & consecratis in sc̄a sc̄orum. Et sub cura eius
eden & beniamin. iesue & semeias. Amarias quoq; & se
chenias. in ciuitatib; sacerdotū. ut fideliter distribuerent
fratribus suis partes. minorib; atq; maiorib; exceptis m
ribus ab annis trib; & supra. cunctisq; qui ingrediebant
templū dñi. Et quicqd p̄ dies singulos conducebat in

Einsiedeln 6 (431) p.485

C. *Ein frühes Werk der Einsiedler Schreibschule: Weihnachtslesung aus Isaias, 9. Kapitel.*

L. Helbling, Die Stiftsb Einsiedeln, in: Librarium 1. Jahr H. 2 (1958) Abb. C

Einsiedeln Stiftsb cf. Ms. 6 + 42

RICO TEMPORE cap. xiii

alleuiata ē terra zabulon & terra
neptalim. & nouissimo aggrauata
est uia maris transiordanen galileę.
Gentiū populus quiambulabat intene
bris uidit lucē magnā. habitantib⁹ inregione umbre mortis lux orta ē eis. Multiplicasti gentē.
magnificasti lętitiā. lętabunt coram te. sicut qui le
tantur inmesse. sic exultant victores capta prēda quan
do diuidunt spolia. Jugū enim oneris eius. & virgā hu
meri eius. & sceptrū exactoris eius superasti. sicut in di
ebus madian. quia omnis uiolenta prędatio cū tumultu. &
uestimentū mixtū sanguine erit inconbustionē. & cibus
ignis. Parvulus enim natus ē nobis. filius datus ē nobis. &
factus ē principatus ei⁹ sup humerū ei⁹. & uocabit⁹ nomē
eius admirabilis consiliarius. Dūs fortis. pat futuri sęcu

alleuiata ē terra zabulon & terra
neptalim. & nouissimo aggrauata
est uia maris transiordanen galileę.
Gentiū populus quiambulabat intene
bris ē magnā: habitantib; inregione umb
ræ lux orta ē eis. Multiplicasti gentē.
non lætitiā: lætabunt coram te. sicut qui le
tantur in messe. sic exultant uictores capta prda quan
do diuidunt spolia. Jugū enim oneris eius. & uirgā hu
meri eius. & sceptrū exactoris eius superasti sicut in di
e madian. Quia omnis uiolenta prdatio cū tumultu. &
ueste mixta sanguine erit in combustionē. & cibus
ignis. Puer enim natus ē nobis. filius datus ē nobis. & ca
pit principatus ei⁹ sup humerū ei⁹. & uocabit⁹ nomē
eius admirabilis consiliarius. Deus fortis. pater futuri sæ
culi. Multiplicabit⁹ eius imperiū. & pacis non erit
finis. dū & sup regnū eius. ut confirmet illud
& corroboret in iudicio & iustitia amodo & usq; in sempiter
num. Zelus exercituū faciet hoc. Verbū misit dns in ia
cob. & cecidit in israel. & sciet populus meus ephraim. & ha
bitator samarię. in superbia & magnitudine cordis dicentes
lateres ceciderunt. sed quadris lapidib; ędificabimus.

firmassꝫ eū dñs regē sup isrl. & quō exaltassꝫ regnū eius
sup populū suū isrl. Accepit ergo dd adhuc concubinas.
& uxores de hierlm. postquā uenerat de hebron. Natiq; ſ
dauid & alii filii & filiæ. & hæc nomina eorū qui nati ſei
in hierlm. Samua. & sobab. & nathan. & salomon. & ibaar.
& helisua. & nepheg. & iaphia. & helisama. & helida. & elifelech.
Audierꝫ uero philistiim qd unxissent dd regē sup isrl. & as
cenderꝫ uniuersi ut quererent dauid. Qd cū audissꝫ dd
descendit in psidiū. Philisti aū uenientes diffusi ſ in val
le raphaim. & consuluit dd dnm dicens. Si ascendā ad
philisti. & si dabis eos in manu mea. & dixit dns ad dauid.
Ascende quia tradens dabo philisti in manu tua. Venit ergo dd
in baal pharasim. & pcussit eos ibi. & dixit. Diuisit dns inimi
cos meos corā me. sic diuidunt aquæ. Propterea uocatū est
nomen loci illius baalpharasim. & reliquerꝫ ibi sculptilia sua
quæ tulit dauid & uiri eius. Et addiderꝫ adhuc philistiim
ut ascenderent. & diffusi sunt in valle raphaim. Consuluit
aū dd dnm. Si ascendā contra philisteos. & tradas eos in ma
nus meas. Qui respondit. Non ascendas in obuiā illorum.
sed gira post tergū eorū. & uenies ad eos ex aduerso piro
rū. Et cū audieris sonitū gradientis in cacumine pirorū.
tunc in ibis proeliū. quia tunc egredietur dns ante fa
ciē tuā. ut pcutiat castra philisti. Fecit itaq; dauid
sic pceperat ei dns. & pcussit philisti de gabaa. usq;
dū uenias gezer. Congregauit aū rursū dd oēs e
lectos ex isrl triginta milia. surrexit q. & abiit. &
uniuersus populus qui erat cū eo de iuris iuda. ut ad
ducerent archā dei. sup quā inuocatū ē nomen dñi

Einsiedeln 7 (507) f. 35v

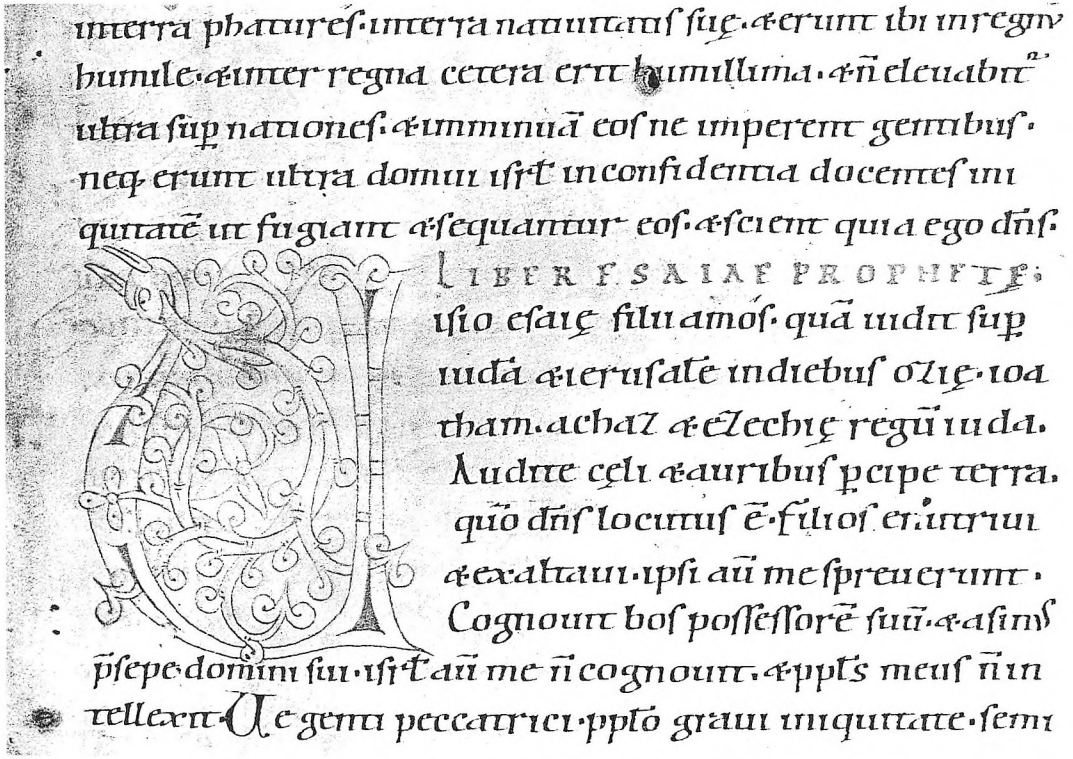
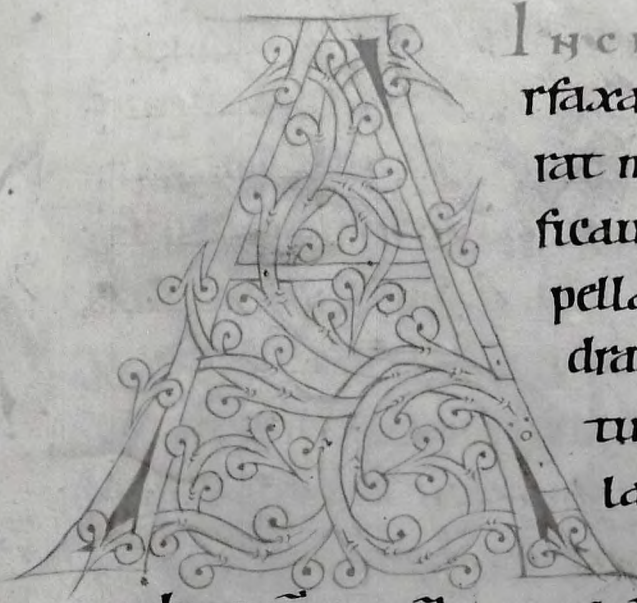

Abb. 29: Einsiedeln, Stiftsbibl., Cod. 8 (116), fol. 2r

Autor: Ecc. Verena Vogler Lorenz Wollenberger,
Das Goldene Buch v. Pfäfers (Liber aureus) Sanctorum
(Studia Fabariensia 2, 1993)

INCIPIT LIBER IVDITH.

rfaxahrt rtaq rex medorū subiugaue
rat multas gentes imperio suo. ipse edi
ficauit ciuitatē potentissimā quā ap
pellauit igbathanis ex lapidibus qua
dratis ⁊ sectis. fecit muros eius in alti
tudine cubitorū septuaginta. ⁊ in
latitudine cubitorū triginta. tur
res uero eius posuit in altitudine
cubitorū centū. p quadrū uero eorū latus utrumq; uice
II norū pedū spacio tenebatur. Posuit portas eius in altitu
dine turriū. ⁊ gloriabatur quasi potens in potentia exer
citus sui. ⁊ in gla quadrigarū suarū. Anno igitur duodecimo
imperii sui nabuchodonosor rex assiriorū qui regnauit
in niniue ciuitate magna pugnauit contra arfaxath. ⁊ ob
tinuit eū in cāpo magno qui appellatur ragau. circa eu
fraten ⁊ tygrin ⁊ uadasan. in campo crioch regis elicorū.
III Tunc exaltatū ē regnū nabuchodonosor ⁊ cor eius eleua
tum ē. ⁊ misit ad oēs qui habitabant in cilicia ⁊ damasco
⁊ libano. ⁊ ad gentes quę s̄ in carmelo ⁊ cedar. ⁊ inhabitan
tes galileā in campo magno hesdrelon. ⁊ ad oēs qui erant
in samaria ⁊ trans flumen iordanen usq; ierlin. ⁊ omnem
terrā iesse quo usq; puenitur ad montes aethiopiae. Ad
IIII hos oēs misit nuncios nabuchodonosor rex assiriorū. Qui
oēs uno animo contradixer̄. ⁊ remiserunt eos uacuos. de
sine honore abiecerunt. Tunc indignatus nabuchodonosor
rex adomnē terrā illā. iurauit p regnū ⁊ thronū suū qd
defenderet se de omnib⁹. Anno tertio decimo nabuchodono
sor regis. uicesima ⁊ secda die mensis primi factū ē uerbum

Einsiedeln 9 (117), fol. 62v

A. Numero 49. B.V. Einsidlensis.

Praefatio Primasii ex Adrumetani Epise. in Epl. Pa. ad Migne Patrol. 68 p. 411.

PRIMUM INTELLEGERE NOS OPORTET quib. uel quare scribat apls. Non enim credendum est eū post euangelia que legis imple tio sunt sine causa has epistolas ad singulas eccles as conscripsisse. Maxime cū nobis in his p̄cepta & exempla uiuendi plenissime sint digesta. Sed initio nascentis ecclesiae nouis causis existentibus & iam post futuras questiones excludit. Non so lum hoc apls sed etiā pphetę fecerunt. Nam post legem moysi datam in qua omā mandata con tinebantur. Illi quoq. non cessauerunt p̄dicatio ne sua populi peccata con1p̄mere. & libris ad nram memoriā transmittere in quos fines seculorum deue nerunt. Scribit ergo nunc ad romanos qui ex iudeis & gentibus credentes. superba contentione uolebant se alterutrū supponere. Dicebant enī iudaei. Nos su mus gens scā. quos ab initio dns dilexit & fouit. nos ex genere abraham. ex stirpe scā descendimus. Nos de egipto liberati. mare siccis transiuim pedib.

Einsiedeln 16 (557) f. 1v

Abb. 53a

semini · non ei qui ex lege solum est · sed &
ei qui ex fide ē abrahę · qui est pater omiū
nrm · Sicut scriptū est; Quia patrem mul
tarum gentiū posui te · ante dm cui credi
disti · qui uiuificat mortuos · & uocat ea quę
non sunt · tanquā quę sunt · qui contra spem
in spem crē dit · vt fieret pater multarum
gentiū · secundū quod dictū ēt; Sic erit sem
tuū sicut stellę celi · & tamquā harena quę
ē in litore maris; Et non infirmatus fide
non considerabat corp' suum emortuum
& cū iam centū fere essē annorū · & emor
tuam vuluā sarę; In rępmissione aīa dī
non hesitauit diffidentia · sed confortatus
est fide dans gloriā dō · plenissime sciens
quia quęcūq; pmisit potens ē & facere ·
Ideo reputatū est illi ad iusticiā; Non est
autem scriptū ppter illū tantū · sed ppter
nos quibus reputabitur credentibus in
eū · Qui suscitauit Ihm xm dnm nrm

Eimsidlu 16 (557) f. 38r

Sine quę rendum ē: quare eis superius hortatus fr
scripsit carnalib; dominis seruire. sine dicat. nolite fieri serui hominū.
non: inquā scripturū. quam tangit sententia. q̄ longe superius reprehendit eos. Ait ipse Paulus alii pauliani dicebant. Ego quidē
sum pauli. ego cephę. ego. Nolite fieri serui hominum. quasi dicat. non uos spūs. neq; paulus. sed xp̄s qui duxit omnes. redemit.
ideo unius serui. id est xp̄i esse debetis. non duorum;

bulet. Et sicut in aecclesiis omnib;
doceo. Circumcisus aliquis uoca
tus est. non adducat prepucium;
In prepucio aliquis uocatus est.
non circumcidatur. Circum ci
sio nihil est. & p̄pucium nihil est.
sed obseruatio mandatorum di;
Unusquisq; in qua uocatione uoca
tus est. in ipsa permaneat. Ser
uus uocatus es. non sit tibi cure
sed & si potes liber fieri magis ute
re. Qui enim in dn̄o uocatus est
seruus. libertus est dn̄i. Similiter
qui liber uocatus est. seruus est xp̄i;
Pretio empti estis. nolite fieri seru
hominum; Unusquisq; in quo uoca
tus est fr. in hoc permaneat. apud
dn̄m. De uirginibus aut preceptū
dn̄i non habeo. consilium aut do.
illis tamquā misericordiam conse

Circumcisus aliquis uocatus est. ad fidē. non uocet ut p̄putiatus sit. in p̄putio uocatus. ad circumcisionem. non uocet. ut circumcisus sit. Ser bigrā. Sed aliquis ut deus uocat ad fidem xp̄ianus effectus. non se credat indignū uocari xp̄ianū. q̄ non habet prepucium. dans gratiam p̄putio. Similiter aliquis gentilis uocatus ad fidem. iam xp̄ianus effectus. ne se credat indignū uocari xp̄ianum. si circumcidat dom̄. gloriā circumcisioni. eo quod audit p̄ horrem circumcisos. qui seruo dō. q̄m non deo p̄ferantur. cui deo quia circumcisi sunt. sed fide. memento abrahę.

Seruus uocatus es. non sit tibi cure. Illud quippe. qui seruus uocatus ē. ad fidē hortatur. aplūs. ut non habeat curā quia seruus. q̄m enim obē seruitus ēdicto. ad percipiendā regni celestis hereditatē. non secundū legis ordinē. non secundū legem seculi. erga seruitutē carnalis domini. exister et. ob hoc xp̄i ana postulatio respondere. ipse mentem obedientia privare erubuit. Ideo subiunxit. Si & si potes liber fieri. magis ute re. quasi dicat. Si ei placet. aut ne gligens. q dixi tibi. non sit tibi cure. sed fideles seruum. quatenus ad ārā remunerent. ac domino carnali. libera te donaris. q̄m dn̄s non uult mutare condictiones seruitutis. qui uocatus est seruus. liber. ēd. seruus. & iam antea uocatus ad fidē. ēi dominatur. et peccata. liber. in dn̄o redit ā seruitio carnali.

In hoc misericordia ēsecutus fui dn̄i. quod uirgo sum. nūgi uis. n̄ plebe amne opē prędicationis;

Quib. uerbis ostendit. nihil p̄desse. aut obē circūcisione. aut p̄putiū. & neq; circumcisione. neq; p̄putium. sed fidē nos cōmendare dō. quib; dum operibus exemplatur. nos saluari meremur. Ideo ait. gratia est casti. abstinentes. bonis operibus. nihil est;

Siue cum fideli coniuge. siue cum infideli. seu seruus. siue liber.

In paganismo ēiunctus. uocatus est seruus hominum.

Hac est si potes liber fieri. dicendi occasionē. Illa p̄ ad diuinā fidei disciplinā. magis legitimo nūgio uere;

Quia antea dum in paganismo fuit. nullo nūgio ēlabatur seruus. hic q̄m ad fidē xp̄i uocatus ē. & legitimo nūgio nunc usus est. liber dn̄i. i. dominū. i. legitimo uerbi nūgio. liberatus est. de seruo liber factus.

Similiter qui ut ei uocatus est liber. agrā xp̄i. i. quando cum eis baptizatus. seruus est xp̄i.

Quare preceptū dn̄i non habuit. quia maioris mercedis est. quod nō cogit sed seruit;

Hunc scripsit eorū respondentium illi dicebant. ubi p̄cepta. i. uirginitas. aplūs. nō ita uirginitate p̄fulget. ut tamen nuptiarū ordinē seruare erat;

Einsiedeln 16 (557) f. 64v

pax. longanimitas. bonitas. benignitas. patientia.
mansuetudo. fides. modestia. continentia.
castitas. aduersus huius modi non est lex.
Qui autem sunt xpi. carnem suam crucifixerunt
cum uitiis & concupiscentiis. Si uiuimus
spu. spu & ambulemus. Non efficiamur
inanis gloriæ cupidi. inuicem prouocantes.
inuicem inuidentes. Fratres & si præoccu
patus fuerit homo in aliquo delicto. uos
qui spirales estis huius modi instruite. in
spu lenitatis. considerans te ipsum. ne &
tu tempteris. Alter alterius onera por
tate. & sic adimplebitis legem xpi. Nam
si quis se existimat aliquid esse cum sit nihil.
ipse se seducit. Opus autem suum probet unus
quisq. & sic in semetipso tantum gloriam ha
bebit & non in altero. Unusquisq. enim
onus suum portabit. Communicet autem
is qui catechizatur uerbum ei qui se
catechizat in omnibus bonis. Nolite

17

tu fuit · & fidem factae rei tradere · & operantus dī intel
legendam diligenter dispositionem quaerentibus
non tacere ·

Marchus euangelista dī · & petri in baptismate filius · atq;
in diuino sermone sermone discipulus · Sacerdotium
inisit agens scdm carnem leuita · conuersus ad fidem xpi
euangelium in talia scripsit · ostendens in eo quod & generi
suo debebetur & xpo · Nam in initium principii inuocem p
phetiae exclamationis instituens · ordinem leuiticae ele
ctionis ostendit · Prædicans p̄ distinatum iohannem filiū
Zachariae in uocem angeli adnunciantis emissum · non solum
uerbum caro factum · s corpus dn̄i in omnia p̄ uerbum diui
animatum in uitio euangelicae p̄ dicationis ostenderet haec
legens sciret · cui initium carnis in dn̄o · & dī aduentus ha
bitaculum caro debebet agnoscere · atq; in se uerbum uocisq;
inconsonantib; p̄ dicebat mutuitet · Denique p̄ fecti euangelii
opus in tans · & a baptismo dn̄i p̄ dicare dn̄m in cho ans · n labo
rauit natiuitatem carnis quam in prioribus uiderat dicere ·
s totus in primis explosionem desertu · ieiunium numeri ·
temptationem diaboli · congregationem bestiarum · & mi
nisterium p̄ stitit angelor · & instruens nos ad intellegendū
singula in breui compingens · n auctoritatem facię rei deme
ret · & p̄ficiendo operi plenitudinem non negaret · Denique ·
amputasse sibi p̄ fidem pollicem dr̄ · ut sacerdotio reip̄b; ha
beretur · s tantum consentiens fidei p̄ distinatus potuit ele

Einsiedeln 17 (405) p. 1

AD PRIMARI ALTARE

De uestimento scę Marię · de uestimto dñi · de sepulchro dñi ·
Clementis papę · Laurentii mār · Sebastiani mār · P&ri &
pauli Aplox · Andreę · Apli ·
Aplox P&ri & pauli · Andreę · Thomę · Bastholomei · Iacobi · Apli ·
Stephani pto mār · Laurentii mi ·
Sixti · felicissimi & Agapiti ·
Ciriaci mār · Vincentii mār · Cosmę & damiani ·
Georgii mār · Sebastiani · Xpofori · Senesii · Pancracii ·
Sci Mauricii · felicis & regulae ·
Iohannis bap · Iohannis euan · Calisti pp · Yppolyti mār ·
Vrbani · martyris ·
Martini epi · Hilarii · cof · Arbogasti · florentii · Adelfi ·
Sci · Gualpurgę · uirg ·
Gregorii pp · Siluestri pp · Leonis pp ·
Sci Benedicti · Columbani · Galli · Otmari · Magni ·

AD SCM SALVATOREM

Sci Crucis · Sci Michaelis archang · De purpura · dñi ·
de uestimto dñi · de sepulchro dñi · de presepe dñi ·
de spongia dñi ·

De uestimento dñi · de purpura dñi · de corona xpi · de spinea corona · de sudario dñi
de claū dñi · de ligno scę crucis · de capillis scę Marię · de palma · S · Marię ·
de uirga Aaron · de capillis · S · Iohannis bap · Sci · Petri · ap · Thome · ap · Bartholomei · ap ·
Aplorū · Simonis · et Iudę · Stephani pro mār · et alius pp · Felicissimi · & Agapiti · M
Iohannis & pauli · Sebastiani · Georgii · Pancracii · Yppolyti · Cristophori ·
Marcellini & Petri · Dionisii Albani · Desiderii · Lanpti · Basilidis · Sergii ·

Einsiedeln 17 (405) p. 382

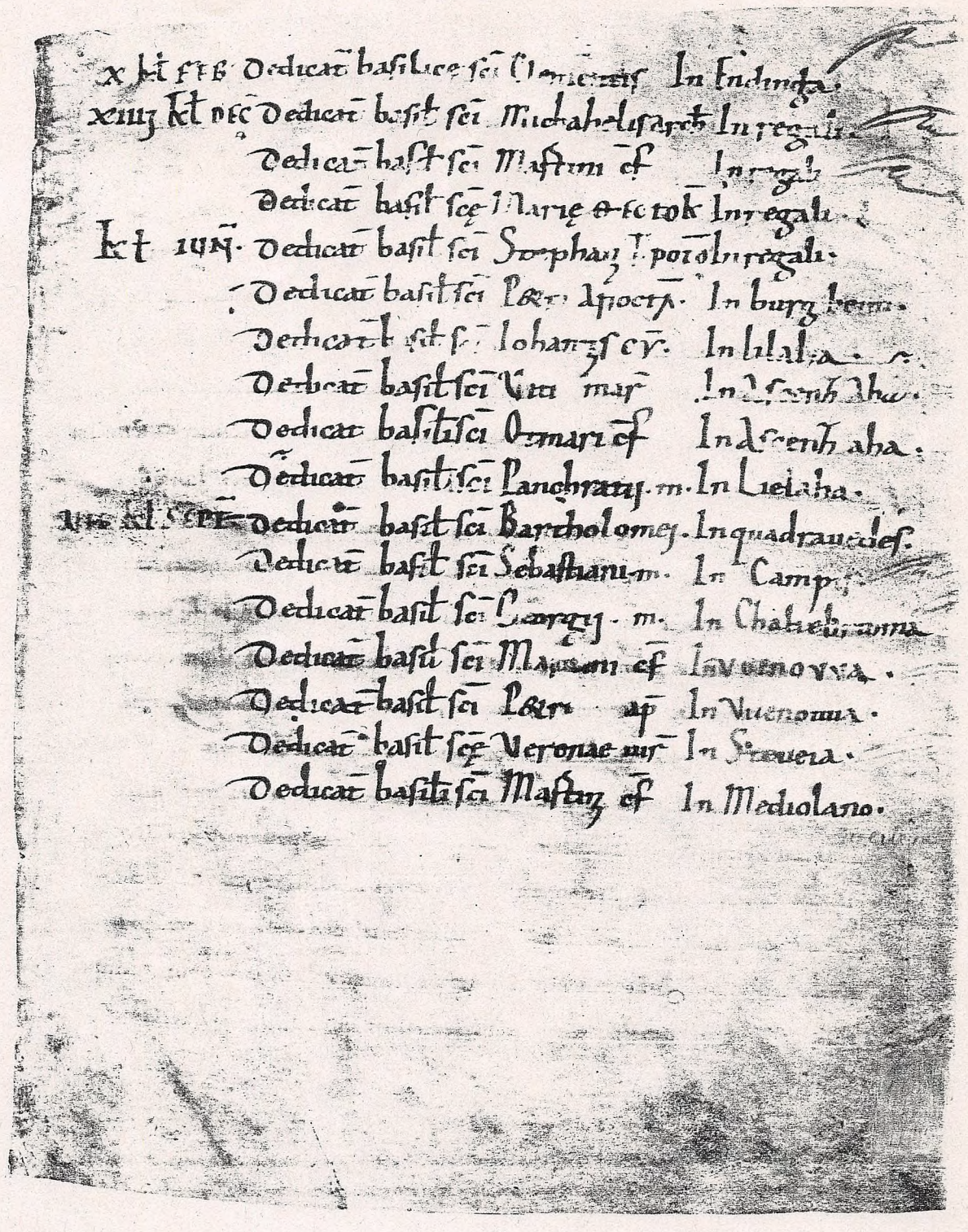
et Bachi · Vrsi · Xysti · pp · & mar · Ambrosii · Gregorii · Galli ·
Cecilie · uirg · Margarete uirg · Vualdpurge uirg · Mariane · uir · & mar ·

De ligno · S · Crucis · De ueste dnice · S · Mariae · De barba · S · Iohannis · bap ·
& ungue ipsius · De oss · S · Barthol · apli · De minimo digito · S · Stephani · pto · m ·
De dente · S · Pauli · De oss · S · Sebastiani · De · S · Anasthasio ·

IN CRVCICVLA GEMMIS ET AVRO OR
NATA · RELIQVIE CONTINENTVR
SCORVM Blasii · Vincentii · Pelagii · Chilia
ni · sociorumq; ei · Magni epi · Vualdpurge uir ·
Victorie uir · Asiae mar ·

Einsiedeln 17 (405) p. 383

Abb. 756

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 29, p. 1. S. X/XI

pulchra es amica mea. & macula non est in te.

Veni de libano sponsa mea. veni de libano. veni coronaberis de capite amana. de vertice sanir. & hermon. de cubilibus leonum. de montibus pardorum.

Vulnerasti cor meum soror mea sponsa. in uno oculorum tuorum. & in uno crine colli tui.

Quam pulchra es soror mea sponsa. quam pulchrior facies tua. quam odor unguentorum tuorum super omnia aromata.

Favus distillans labia tua sponsa. mel & lac sub lingua tua. & odor vestimentorum tuorum sicut odor turis.

Hortus conclusus soror mea sponsa. hortus conclusus fons signatus.

III

Veni in hortum meum soror mea sponsa. messui myrrham meam cum aromatibus meis. comedi favum cum melle meo. bibi vinum meum cum lacte meo.

Pulchra es amica mea. suavis & decora. sicut ierusalem terribilis ut castrorum acies ordinata. Surge surge ea.

Vide filia. & beatissima praedicaverunt ea. & laudaverunt

Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens. pulchra

ut luna electa ut sol terribilis ut acies ordinata castrorum.

Revertere revertere sulamitis. revertere revertere

ut intueamur te. Sicut manu artificis.

Quam pulchri sunt gressus tui. in calciamentis filia principis.

Iuncturae femorum tuorum. sicut monilia quae fabricata sunt

Quam pulchra es & quam decora. carissima in deliciis.

Statura tua assimilata est palmae. & ubera tua botris.

Quae est ista quae ascendit de deserto. deliciis affluens.

Einsiedeln 40 (481) p. 308

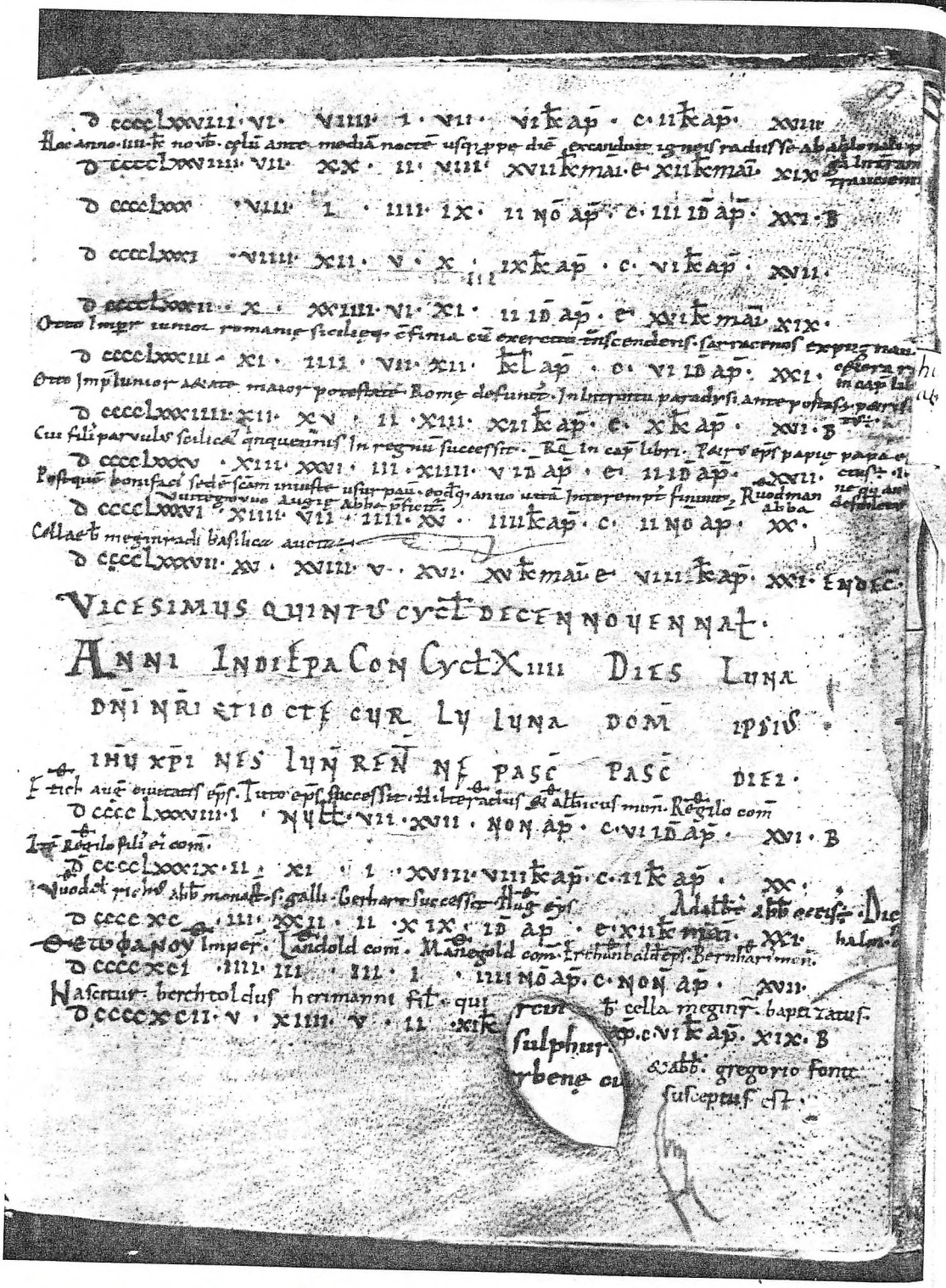
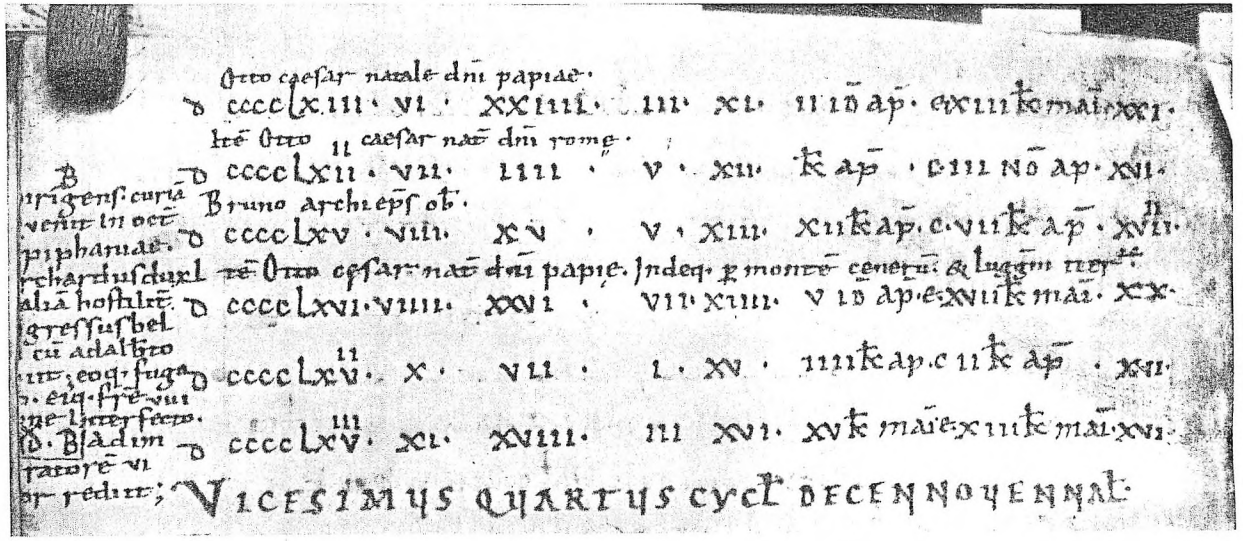

Abb. 37: Stiftsbibliothek Einsiedeln, MS. 29, p. 99, Annales Heremi.

319 völlig mit 29
hat 319 I ferner ge
rend in 319 der ar
I ist in seiner Schri
gleichzeitig arbeit
Tinte gemacht, de
ab. Beachtenswert
zugehörigen Jahr
ist, sondern am u
durch den von ei
Jahre 983 beanspr
terschied in der T
offenbar erst dann
Nachrichten bis 9
öfter Unterschied
daß I diese späte
hat, da sich die S
einen älteren Eind
nicht mehr, sein l
drücklich, ohne ab
sei ihm *sequenti a*
halte ich es, daß I
derts, also gleich
spricht dafür, daß
festhielt.
Eine weitere para
[auf Rasur] zu 97
973 [IV] erst ins
Von V stammt di
b. Meginradi aucta e
des Eins. 356 glei
VIII, IX, X, XI u
gar auf den Tag d
tafeln angemerkt
und 1001 zu, wov
vember] *obiit. Cui*
Beide Einträge do
effectus est vom Sch
das Erdbeben dat
1026, 1039, beide

Albus Brückner, Zur Datierung annalist. Aufzeichnungen aus Einsiedeln, in: Corolla Heremitana, hg. Alfred A. Schmid (1964) S. 81–100

Io Müller, Itinerar Klostergem. 1 (1942) S. 71

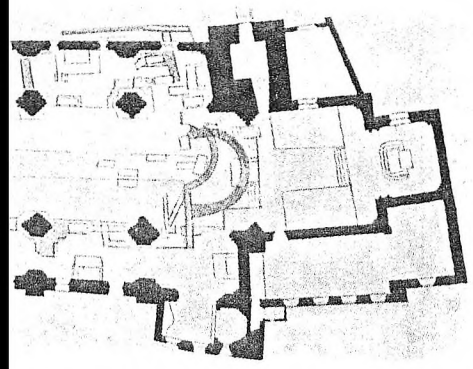

Der Lukmanierübergang Ottos I. im Jahre 965

Annales Heremi (Einsiedler Jahrbücher): Otto cesar natalem domini Papiae, indeque per montem Cenerum et Luggm iter dirigens, Curiam venit in octava epiphaniae (siebte Schreibzeile der Handschrift). Codex Einsidlensis 29. 10./11. Jh.

Walter Drack / Karl Schib, Illustrierte Gesch. d. Schweiz 1 (1958) S. 187

erts war der Bischof von Chur Inha-
iglichen Hoheitsrechte der Bischofs-
r Inhaber der gräflichen Gewalt im
Schams und Rheinwald, und erhielt
Otto III. die Immunität für seinen
undbesitz. Während die bischöfliche
h im Domleschg, Oberhalbstein und
durchsetzte, wurde sie im Unter-
schgau und Münstertal von den In-
rafschaft Tirol immer wieder ange-
ahre 1567 schlossen sich die Gerichts-

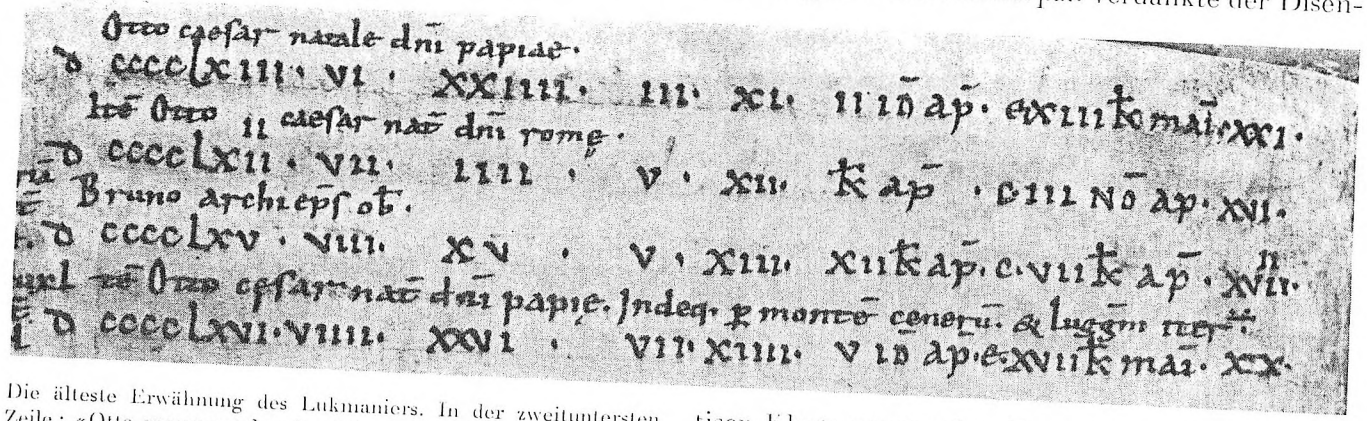

edrale von Chur. Die Baugeschichte derselben
die Kontinuität des seit spätrömischer Zeit
. Die anläßlich der Renovation von 1921 ent-
stammen von merowingischen Kirchen. Die
spätestens 5. Jahrhundert, die größere wohl
Verrenkung der Hauptachse rührt vom Fels-
ugrund diente. Nach Plan Gebr. Sulser, Chur.

Bischofs von Chur zum Gotteshaus-
n.

n Konstanz erscheint seit seinem ur-
ftreten als der Inhaber der Hoheits-
Stadt. Die Konstanzer Bischöfe des
rhunderts waren Inhaber wichtiger
ter; oft waren sie in der königs-
tätig. Bischof Gebhard begleitete

lichen Regiment ein Ende machten, gründeten die Bischöfe ein Territorium, das sich aus Streubesitz zusammensetzte, der vom Bodensee bis zur Mündung der Aare in den Rhein reichte. Im nördlichen Teil des heutigen Kts. Thurgau gehörten dazu die Städte Arbon, Bischofszell, Tannegg, das Schloß Gottlieben; im Klettgau und im nördlichen Teil der Grafschaft Baden gelang den Bischöfen der Aufbau eines nahezu geschlossenen kleinen Herrschaftsgebietes, das in Notzeiten Zuflucht bieten konnte und das in mancherlei Beziehungen zu den an den Rhein vorstoßenden Eidgenossen trat.

Die älteste Erwähnung des Lukmaniers. In der zweituntersten Zeile: «Otto caesar natalen domini Papiae, indeque per montem Generem et Luggm iter (dirigens)», d. h. Otto I. feierte nach dem 2. Italienzug, an dem er sich zum Kaiser krönen ließ, das Weihnachtsfest in Pavia (965) und kehrte über den Monte Ceneri und den Lukmanier-Paß (Disentis, Chur) ins deutsche Gebiet zurück. Codex Einsidlensis (Annales Heremi) 29. Photo O. Baur, Einsiedeln.

Stützpunkte der Reichspolitik wurden außer den Bischofsstaaten auch manche Klöster. Als König Arnulf 892 dem Kloster St. Gallen die freie Abtwahl zusicherte, legte er dem Konvent die Verpflichtung auf, einen zum Dienst am Hofe geeigneten Abt zu wählen. [illegible]

zerstückelte König Ludwig der Bayer die Reichsvogtei St. Gallen und verpfändete sie im Laufe einer Veräußerungspolitik, der zahlreicher Reichsbesitz zum Opfer fiel. In der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts begann die Abtei St. Gallen die Wiedereinlösung der Vogteisplitter; ein königliches Privileg von 1379 berechtigte sie ausdrücklich dazu. So gelang es den Äbten von St. Gallen im Laufe des Spätmittelalters, den ausgedehntesten Klosterstaat der Schweiz aufzubauen.

Der Lage am Lukmanierpaß verdankte der Disentiser Klosterstaat seine Entstehung. Mit der Italienpolitik der Ottonen trat das Interesse für die Alpenpässe in den Vordergrund. Otto I. förderte die Restaurierung der durch die Arabereinfälle schwer geschädigten Abtei Disentis durch Vergabungen. 965 kehrte Kaiser Otto I. aus Italien über den Lukmanier nach Deutschland zurück; das Kloster Disentis diente als Absteigequartier. Im 12. Jahrhundert erstreckten sich die Disentiser Besitzungen über den Lukmanier südwärts an den Langen- und Luganersee. Die meisten Schenkungen verdankte Disentis Barbarossa, der den Lukmanierpaß wiederholt benutzte. Vom königlichen Eigenkloster des 10. Jahrhunderts

x kt ffb Dedicat basilicę sci Clementis In Indulgia.
xiiij kt ofc Dedicat basit sci Michahelis arch In regula.
Dedicat basit sci Mastini cf In regula
Dedicat basit sce Marię ofc tok In regale
Ict iiij. Dedicat basit sci Stephani Ipoti In regali.
Dedicat basit sci Petri apostli In burgheim.
Dedicat basit sci Johannis ev In hilaha.
Dedicat basit sci Cassiani mar In Asenshaha.
Dedicat basit sci Ormari cf In Asenshaha.
Dedicat basit sci Lanchratij. m. In Lielaha.
Dedicat basit sci Bartholomei. In quadrauedes.
Dedicat basit sci Sebastiani. m. In Campi.
Dedicat basit sci Georgij. m. In Chalchbrunna.
Dedicat basit sci Martini cf In Luenouua.
Dedicat basit sci Petri ap In Vuenouua.
Dedicat basit sce Veronae mar In Sceuera.
Dedicat basit sci Mastini cf In Mediolano.

meilen

Wed... Cellen... mona...

Einsiedeln 29 (878) p.1

90

cū filii karlomanni & pippin dniser regnū francor. hrse.

DCCXLI. karlomann filī pippim maior dom bellicosissim dux francoru defunct.
karlomannī romā pr̄exit sūq; ppt nom dnī se coronā. exinde ad montē cassinū usq; pr̄ven

DCCXLVI. & ibi felic relinquendo monachis effect.
Pippinus sedm morē francor electus ē in regē & unct p manū scē memorie bonifacii mo

DCCL. gonciacensis urb archi epi. Languore corrept die clausit extremum.
Stephan pp pippinū rege adiens p lustrauss. p̄ceptū. iterū unxit. In reges pippinū. & duos filios ei

DCCLIII. karolū & karlomannū. karlomann fr imp monach. ad ipsū direct. vienz
Pippin rex saxonū p̄uincie introuit. multor saxonū strages fac. Et tunc p̄mis ē se

DCCLVII. tributū & cū p̄sentandū. equos scilic. ccc. p singul annos. in regnū.
Rex pippin egrotare coepit. p̄fectq; ē turonis ad s. martinū causa orationis. Inde egressus

DCCLXVIII. paris ad s. dionisiū. die clausit extremū. Domn kapot & karlom elevauss.
karlomann rex defunct. karolus monar

DCCLXXI chiam tenuit. DCCXCII. Feliciana hereses sub adriano pon
Romani leone papā leonia maiore captū excecauer. linguaq; ei radicit abscider. Fidem temp

DCCXCVIIII. Geroldus com & baionarie p̄fect. comisso cū avaris. pelio inficitur
Karolus rex die nat dnī anne confessionis. p̄ceri a leone papa coronā augustalē suscepit. capi

DCCCI tuq; impositu. acuncto populo romano imperat & augē est appell. s.
Isaac iudeus uenit cū elefanto & ceteris muneribus a rege p̄sarū missis in p̄sentia karoli imperatoris.

DCCCII. Nomen erat elefanti. AMBULABAT. Sūe sole in xi pasce piscū. Et luna in xi parū
Eclipsis solis facta. iii id feb. stante utroq; sidere in xv pasce agru. Et in eod nisi in kl mar eclypsis

DCCCVII. lune facta. Et in eade nocte ap paruer aeres in cado mirae magnitudinis. mona.
Ruothdruch filia imperatoris que natu maior erat viii id lun moritur. Pippinus qq rex italie

DCCCX. eid imp karoli filī. viii id iul de corp migrasse cognoscitur. Cui anno sol & luna
Karolus filī karoli imp qui maior Solidor auri p tributo impi solucta sunt

DCCCXI. natu erat obiit. DCCCXII. a grimaldo duce beneventanor. xxv mil
Imperata generali cuentu habito evocatū ad se abbatem ludo vuicū filiū coronā illi

DCCCXIII. imperialis dignitatis imposuit. Bernhardū nepotē suū italie p̄fec.
regēq; appellari iussit. Concilia qq; iussu ei sup statu eccl̄ie p totā galliā ab
episc celebrata s. Quor unū mogontiae. Alterū remis. Tertiū turonis. Quartū
gaballonis. Quintū arelato congregatū. Et ostrationes que in singulis facte s.
ab imperatore confirmate s. Eodē anno karolus magn imp obiit. & aquis
in basilica sci saluatoris. & scē dei genetricis mariae honorifice sepultus.
Quā basilicā ipse mirifico opere a fundamto aedificari fecit. Ludovic filius ei imperialia se
pera suscepit. Filiū baldunini infec. q baldin in flandr s ducatū tenuit.

DCCCXIII. Bernhardus filī pippini r. x. italie aquis evocat a dimperatore. dolo capit.
& primo oculis postea p̄natur. Habuit aut iste bernhardus filiū nomine pip
pinū. q tres lib egressi. Bernhardū. Pippinū. & heribertū. qui beribt rnodolfū comit

Einsiedeln 29 (878) p. 90

D COXAS ET TIBIAS. Artemisia. cū axungia & aceto trita. festa die sanat. D QUARTANAS. Ysopica. In umbra arefacta. ad puluerē redacta. In aqua calida bibe. D PARALISIN. Ceruissimæ herbæ sauinæ fasciculū ad artus pollicis de manu. simit de Rosmarino. & de radice gladiolę domesticę. & de rad lupistici. mitte totū simul & cū unde. & coq; In mulsa dulci. usq; ad tertias bulliat. & cola diligenter. & tolle ter nouena piperis grana. & tere. mitteq; In eo. & da bibere qui patitur. ITEM. Colligе herbā quę nisca dr. tolle radicē cū symbolo. & oratione domnica. & ko humbriū qd ē thimiama. & tere In uino. & da eq. cū uino bibere. D IMPETIGINE. Suco celidonię assidue ipsa loca fri D RENIUM DOLORE. Lanę sucida. picem liq̄da. impone. & line In um ca bilico. mirifice sanat. D UICIŪ PODAGRAE ANNOR. X. Pes leporis uuentis abscisus. siquis eū assidue habet. DEIŪDETUMO Cinis cū axungia uetęri Impositę sanat. D CANCRŪ SANANDŪ. R/ Impīma putredine. tollendū. Arramentū pulueratū. cū aceto eū. mitte p dies. viij. t ampli. D EUNDE SANANDUM. Arsinicū. & sulphur. æquali pondere. oleū & cęra æqualiter. mitte & utere. D FACIE SPLENDIDĀ FACIENDAM. Uuae Amenę radicē tere. & adice mel. ut crassior sit. & nocte facie linies. mane laues. D GENUCULOR DOL & AD PODAGROS. Samsucū. Cyminū. Lauri bacc. & rutę folia uiridia coq; cū oleo. & ute TINSE MUTET UINŪ. Uasa dū picas. sarmentis cinis picib. Immisce. EBOUES AEGROTENT. Sanguis hyrci melle & uino coctę potui dat. TE. Cornu ceruinū combustū. sulphure coctū. & tritum potui datū. D PORCOS. Sucū verbenę cū uino potui dat.

Einsiedeln 29 (878) p. 101

Ab. 40a

Anno. Dom inc

ANNO DOM INCARNAT. DCCCVIII.

Legatus regis p sarū nomine abdella. cū monachis. de hie
rusalē q legatione thome patriarch fungebant ad ka
rolū imp. Quorū nomina hec fuere. Georgius & felix.
Georgi abb erat de monte oliueti. & erat natione germa
n. & apparentib engilbal dūo catē. P uenerūt itaq a
quis adimp. munera que pdict rex miserat fer entes.
Scilicet papilionē & tentoria aurea. uario colore res ps a
mire magnitudinis & pulchritudinis. Erat ēni oma
bilissima tam tentoria quā & funes eorū diuersis sun
tacoloribs. Fuer & ia munera pfati regis. pallia oloseri
ca multa. & ualde pciosa. Et odoramta & balsamū atq un
guenta. Misit preterea horologiū exauricalco. arte mech ic
mirifice copositū. In quo xii. horarū cursus ad clepsydrā uerte
batur. cū totide ereis pilulis. quā ad coplemonē horarū decide
bant. & casu suo subiectū sibi cimbalū resonare faciebant.
Addritis ineode horologio eide numeri equit. q p xii. fenestras
coplent horis exibant. & incursu egressionis sue totide
fenestras q pus erant apte claudebant. nec n & alia multa
erant in pfato horologio. Fuer intra int pdicta munera
duo candelabra exauri calco. ingē magnitudinis & pceerte
ris. que oma aq reposita sunt.

fragm. Vita de Leg. Reg. Pers.

Einsiedeln 29 (872) p. 162.

Abb. 75a

SERMO DE YSAGOGIS PORPHIRII

ISAGOGA GRECE. LATINE INTRODUCTIO DICITUR. eorū scilicet qui p philosophiā inciperē. Continent in se demonstrationē primarū rationū de qualibet re. quod ut sua certa ac substantiali diffinitione declaret. Nā posito primo genere. deinde species. et alia que uerba ēe possint subiungimus. ac differentiis cōmunionib; separamus tādiu utiponentes differentias. quousq; ad ppriū cuius deque querimus signata eius expōne quenamus. Ut puta homo ē animal. rationale. mortale. terrenū. bipes. risus capax. Genus animal cū dictū est. substantia hominis declarata ē. Est enī hominis genus animal. Sed quia late patebat. adiecta ē species. Terrenū. lā excluſū ē id qđ aut aethereū aut humidū ē. Differentia uero ut bipes. ppē animalia posita ē. que multis pedibus uniuntur. hūe rationale. ppē illa que ratione egent. Mortale autē. ppē id qđ angls est. Postea diserentis atq; seclusis omnibus. adiectū ppriū in parte postrema. Est enī solū hominis qđ ridet. Sicq; facta ē omis ex parte diffinitio ad hominē declarandū. Cui diffinitionē plenā existimauerunt aristotiles et tullius ex genere et differentiis consistere. Quā uō postea plenior et melocendo. eius pfectā substantialē diffinitionē inquinq; partib; uelut membris suis diuiser. Quarū prima ē de genere. Secūa de specie. Tertia de differentia. Quarta de ppio. Quinta de accidenti. Genus ut animal. Est enī uocabulū generale. et cōmune omniū animā habentiū. Species ut homo. Est enī specialitas. qua separat aceteris animantibus. Differentia. ut rationale

Einsiedeln 29 (878) p. 165

nihil omnino & ab ipsa equalitate. uocari coegisse. nec
ut reor: in utraq; harū linguarū. greca ac latina extrin
bus hīs nominib; aequitate. die. ac nocte. unū uocabulū
eu fonice os. cōmini strare potuisse & factū ē ut in altera.
amelior parte: id die. in altera adeteriore id nocte
appellaret. in utraq; lingua addita aequalitatis adie
ctione. Latine igit aequi noctiū. ab equalitate & no
ete. Grece aut. isemeria dicit. qd si ab surditas sinere
aequidies dici potuisse &. Duo postrema hodiaci sig
na. aquarius. ac pisces. ob imbriferos menses. sunt ap
pellata. Sane de solstitiis. t aequinoctiis. manifestius
quid. si dns annuerit sim ex posturi. Sol. & sol in aliq
Quomodo sol in aliq signo ee dicat. cū signa nec
ic addendū reor: quana ratione cū hodiacus una cū
signis in celo fixus dicat. sol aut longe a deo infra aethe
ris spatiū ferat. in eius signis mare assecat. Sed huius
rei demonstratio. non laboriosa ege & argumento.
Iunc eni cū in aliquo signo ee dicim. cū in ea regione
sui circuli discurrit. que eide signo sub iecta ē. in a
ut signo sup & sole sub aus cupiente parte ferant.
quod aeque de ceteris planetis. Contra eos qui dicunt
planetas contra mundum ire.

Einsiedeln 29 (878) p. 185

ēn̄ bibere uinū / neq; i quo frat̄ tuus offendat̄ aut
scandalizat̄ aut infirmat̄; Tu fidē habes penes te
ipsū / habe corā dō; Beatus q̄ n̄ iudicat semet ipsū in
eo q̄d̄ p̄bat. Nos aut̄ discernam⁹ si manducauerit
dāpnat⁹ ē quia n̄ ex fide; Omne aut̄ q̄d̄ n̄ ē ex fide /
peccatū ē; Debem⁹ aut̄ nos infirmor⁹ imbecillitat̄
infirmā sustinere / & n̄ nobis placere; Unus quisq;
vr̄m̄ p̄ximo suo placeat in bonū ad ędificationē. Et
enī xp̄s n̄ sibi placuit / sed sic̄ scriptū ē; ỹperba ỹperan
tiū tibi ceciderūt sup̄ me; T. Quecūq; enī scripta
sūt ad nram̄ doctrinā scripta sūt / ut p̄patientiā & ē
solationē scripturarū spē habeam⁹; Ds aut̄ patien
tię & solatiī dē uobis id ipsū sapere ī alterutrū
secdm̄ ihm̄ xp̄m̄ / ut unanimes uno ore honorificet
is dm̄ & patrē dn̄i nr̄i ihū xp̄i; Propt̄ q̄d̄ suscepit
te inuicē sic̄ & xp̄s suscepit uos in honorē dī; Dico
enī ihm̄ xp̄m̄ ministrū fuisse circūcisionis / p̄ter ue
ritatē dī ad confirmandas p̄missiones patrū / gen
tes aut̄ sup̄ misericordia honorare dm̄ sic̄ scriptū ē;

Einsiedeln StiftsB. 30 p. 41

S natale dñi feria ii. eue
nerit antiphone adunci
matutinum colligende
sunt. Quod sabbato congru
entissime fiet hoc modo

A Prophete p. A Adte dñe le
A Expectet sic A Ego autem
A Adnuntiate populis

I NEUANGELIUM

A Omnis uallis implebitur
A Ecce ancilla d
I NUIGILIA NATIUI
TATIS DNI

A DINUITATORIUM

A Hodie scietis quia ueniet
I llud diligenter obserua
ut siuiglia natiuitatis
dñi die dominica euene
rit per quatuor ebdoma
das plenas secundū con
stitutum de aduentu ca
nas. etenim ipsa quinta re
sponsoria depriori ebdo
mada colligas hoc modo

R Clama in fortitudine

R Orietur stella

R Modo ueniet domi
R Ecce iam uenit
R Emitte agnum dñe
R Egredietur uirga de ra
dice iesse et flos de ra
dice eius ascendet et
erit iustitia cingulum
lumborum eius & fides
cinctorium renum eius

Y Et requiescet super eum

S UPER III CANTICA

A Urbs fortitudinis nre.
& adymnum triumpueros

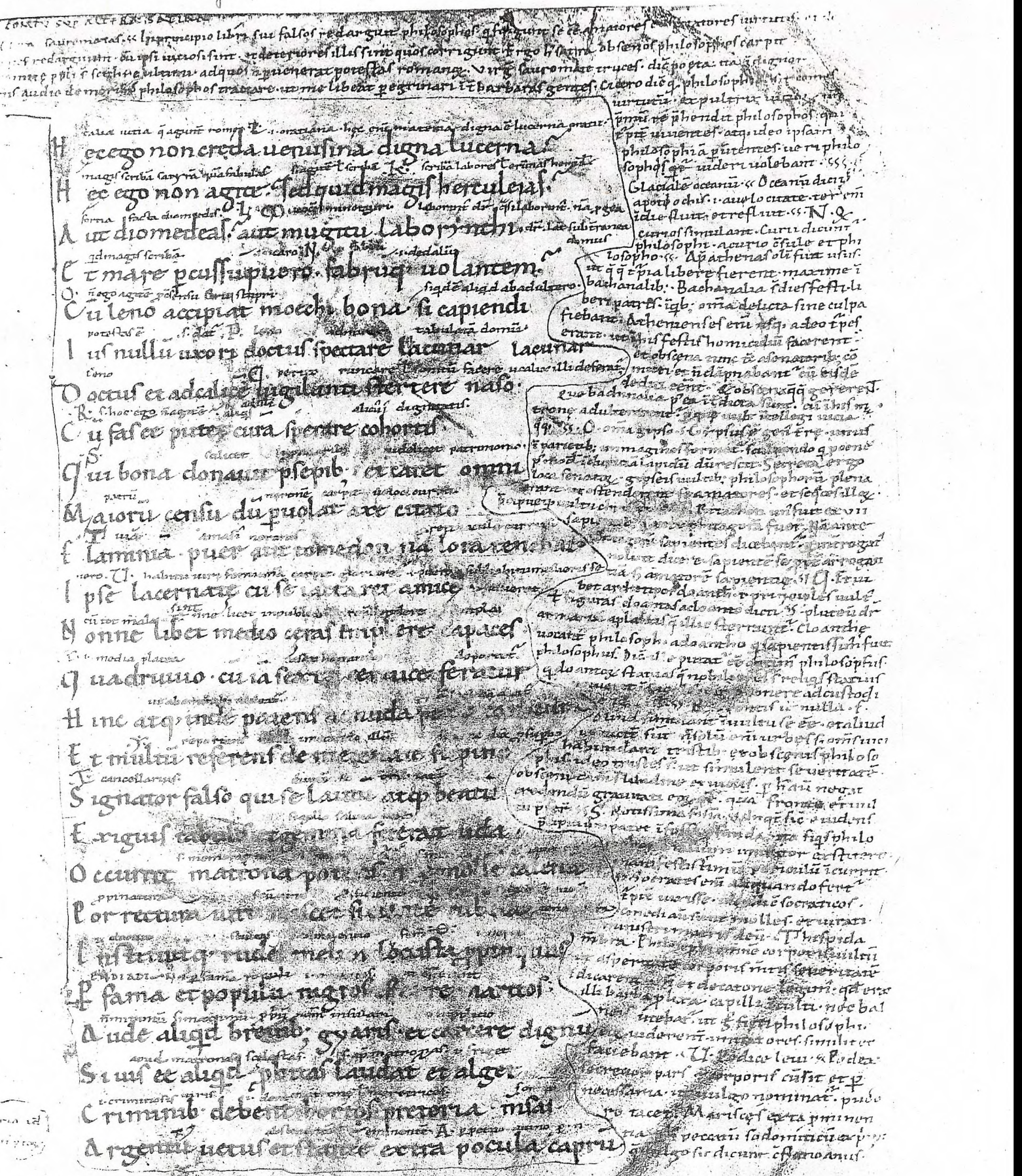
A Dns legifer nr. & tunc
rite xii lectiones imp
ximo sabbato celebrabis.

S I aū natiuitas dñi die do
minico occurrit quasi
temporis ieiunium in
anteriori ebdomada
celebrandum noueris.

R Scificamini hodie
Y Hodie scietis quia uenet
R Constantes estote

Einsiedeln Stiftsb. 30 p. 222

Chatelain. Paléographie Pl. CXXX 2°

Hecego non creda uenusina digna lucerna.
Hec ego non agrie. sed quid magis hercule eas.
Aut diomedeas. aut mugeu labor ymbri.
Et mare pcussu puero. fabruq uolantem.
Cu leno accipiat mechi bona si capiendi
Ius nullu uxori doctus spectare lacunar
Occus et adcalce ingluuia sterrere naso.
Cu fas ee pute cura spernere cohortu
Qui bona donaui pseph, et cauet omni
Maioru censu du fuolat axe cruto
Lamnia puer aut comedon ua lora rendat
Ipse lacernatu cu se lacerat amice
Nonne libet medio cerasi trupere capacef
Quadruuio cu ia seri et uice feratur
Hinc atq inde patenti a nuda
Et multa referens de me ge ac fupnis
Signator falso qui se lauat atq beatu
Exiguus tabul
Occumat matrona po
Porrectum ut
Instrutq rude
Et fama et popina negot
Aude aliqd breuib. gyaris et carere dignu
Si uis ee aliqd. prima laudat et alger
Crimunb debent horu preconia nisi
Argentat uetus et stantee cetera pocula capru

Eunidelensis 34 (Juvenal) Hausfeld. f. 26r ?

Quo tondente grauis iuuenis mihi barba sonabat.

Cū parsniliace plebis. cū uerna canopi

Crispinus tyrrā humero reuocante lacernas.

Ventilet æstiuū digitis sudantibus aurū.

Nec sufferre queat maioris pondera gēmæ.

Difficile ē satyrā n scribere nā quis iniquæ

Tā patiens urbis tā ferreus ut teneat se.

Causidici nouā cū uenerit lectica mathonis.

Plena ipso post hunc magni delator amici

Et cito rapturus de nobilitate comesa.

Quod sūpē. quæ massa timet. quē munere palpat

Carus. et arrepido thymele summissa latino.

Cū te sub moueant qui testamenta merentur.

Noctib. incēlū quos euehit optima summi

Nunc uia pcessus uetulæ uesica beatæ.

Uncola pculeus habet. sed gillo deunce.

Partes quisq. suas admissa inguina heres

Accipiat sine mercede sanguinis. et sic

Palleat ut nudis pressit qui calcibus anguē.

Aut lugdunense rhetor dicturus ad ara.

Quid refert quanta sicū secum arcæat ira.

Cū populū gregib. comitu pmit hic spoliator

Pupilli pstantis. at hic damnat iniqua

Iudicio qd ēm salius infamia nummus.

Cæsul aboctaua maturus bibit et fruit diis

Iratus at tu uictrix properata pruncia portas.

Rinsiedeln Cod. 34, f. 25v

C ur timeā dubīe uel locū defendere qūa uis
N ctus adeuſtacen molles qdinaure feneſtre
A rgueriīt licet ipſe nege ſed quinq; taberne
Q uadringenta parant quid cfert purpura maior
O prandū ſi laurea cuſtodit magro
C onduct as cor unus ouef ego poſſideo pluſ
P allante et lucanis expectent ergo tribuni
U incant diuitię ſacro nec cedat honori
N up inhanc urbē pedib; qui uenerat albis
Q uando quidē urt noſciſſima diuitiarū
M aieſtas et ſi funeſta pecunia tēplo
N ondū habitas nullas nūmorū ereximuſ aras
Uicolitur pax atq; fidef uictoria uirtuſ
Q uę q; ſalutato crepitat cōcordia mdo
S ed cūſūmuſ honor finito compitet anno
S portula quidreferat quantū rationib; addat
Q uidfaciant comitef quib; hinc toga calceuſ hinc ē
E rpamſ fumuſq; domi denſiſſima centu
Quadrantef lectica petit ſequitur q; maritū
L anguida uel pregnanſ &cereū dicitur uxor
Hic petit abſentā notā tam callidus arte
O ſtendens uacuā et clauſa pconuge ſellam
G alla mea eſt inquit ceruſ dimitte morariſ
P roſer galla caput noli uexare quieſcit
I pſe dies pulchro diſtinguitur ordine rerū
S portula deinde foru iuriſq; periti apollo

Einsiedeln Stiftsbibl.
34 (407) fol. 27r

27r

Einsiedeln
Stiftsbibl.
Cod. 34 (401)
fol. 27r

splendor lune domũ
Me q̃ue luna soler deducere t breue lũm
dispono p. omungo
Candele cuiꝰ dispenso et tempero filũ
ornenat ventribuones
Contẽpnit · misere cognosce ꝓmaruꝫ
Sirrua dig potest potens eodẽ ꝓcul aut ũberas
Sirrua e ubi tu pulsas ego uapulo tantũ
ẽm medues oẽ ꝓmia pauperẽme et or sirñolum te necessitate
ruu mihi
Stat ẽm · stanq; uubet parere necesse e ·
qđ potest agere qa furiosus ideo mmiserors
Ha qđ aga cute furiosus cogat · et ide
unre sistere ñuales illo uox diuinis pullo vuino
Fortior · unde uenis exclamat cui accero · sumes
uas pauperũ ẽdia afit duc uas ubi sa bdus alq̃ loquũ ponebat adhosiũ
Cui conca tumes · quis tecu sectile porru pauperis qđ de
sutor aqua coctu ꝓtoro aperte eari potest
Sutor · et eluri uerueris labra comedit ·
icriũ perlus
Hil mihi respondes · aut dic · aut accipe calce
dic manuri manas p. cubosa
Fde ubi consistas · inquate quero proseuchi ·
p. uno modo uales pauperi filiorũ et respondet
Dicere sicmptes aliquid · tacitusue recedas
unũ ad qđ ideo est loquacio seua · ut turpias
Tantunde est ferium parte · uadimonia deinde
dnuess dare pauperes mala ꝓ aduersis ingerunt
Iuti faciunt · libertas pauperis hec est · que dicimus
s. paup uerberas pcussus et plurib; facis
Pulsatus rogat · et pugnis consciscus adiurat · illuduntẽ
illi plurib; ñe spacis
Vt liceat paucis cum dentibus inde reuerti ·
ñ solũ mala diuitũ uimeas · opauper · mudetur sincero fomige
Hec tam hec tantu metuas · na q̃ spoliet te ris pplateã
sub nocte
Non decent · clausis domib · pquã omis ubiq;
clausa circulus illigate
Fur catenate siluit cõpago taberne ·
ornia sre homẽda seueris spoliat te et pmet
Int̃dũ et ferro subit crassator agit re ·
militib; cesaris ad ũbiũ
Armato quotiens rure custode tenent
silua pinosa
Et pontina palus · et galinaria pinus ·
et illis locis uel silyus ꝑdigores pisces minuaria loca ubi pisces nutriũt
Sic inde huic ẽmꝰ aqua ad uuaria curr ·
fiunt dum fiunt ẽ ferrũ fabri unꝰ omẽ
Q ua forma ce grauet · qua mincude catene ferrũ faci
ondo utilit
fit predigunt qualias ut possis umere aptat
Marim mundus ferri mod · ut tumeas ne
nubia ꝓmissa
Vomer deficiat · ne marre et sarcula desint ·
ingones segi

Riccardiana Cod. 34. f. 37r

Cod 84 fol. 37v

Willem!

C rimine persona est. mullu sex milibus emit.
C quante sane paribus sextercia libris. pensabat
V t perhibent qui de magnis maiora locuntur.
C onsiliu laudo artificis in munere tanto.
P retipua in tabulis ceram senis abstulit orbi.
C st ratio ulterior magne similisti amice.
Q ue uehitur clauso latis specularibus antro
N il tale expectes. emit sibi multa. uidemus
Q ue miser et frugi non fecit apicius. hec tu
S uccinctus patria quonda crispine papiro.
H oc peiu squame. potuit fortasse minoris
P iscator qua pisces emi. puincia tanti
V endit agros. sed maiores apulia uendit.
Q uales tunc epulas ipsum gluttisse putamus.
I nduperatore cum tot sexcertia partem
C xiguam. et modice sumpta de margine cene
P urpureus magni ruberet scurria palati.
I am princeps equitu. magna qui uoce solebat
V endere municipes fracta de merce siluros.
I ncipe calliope. licet hic residere. non est
C antandu resuera agitur. narrate puelle
P ierides. prosit mihi uos dixisse puellas.
C um iam semianimu laceraret flauus orbem
V timus. et caluo seruiret roma neroni.
I neidit adriaci spaciu ammirabile rombi
A nte domu ueneris. quam dorica sustinet ancon.

Einsiedeln Stiftsbibl. 34 (407) f. 38r

7) f. 38r

Einsiedeln
Stiftsbibl.
Cod. 34 (407)
fol. 38r

M rand ũ ẽ unde ille oculi suffecerut humor
P erpetuo risu pulmonẽ agitare solebat
O emo erutus · qua qua ñ essent urbib · illus
P re tecta · et trabee · fasces · lectica · tribunal ·
q uid · si audisset prore currib, alteri
C ar tante · et medio sublimẽ puluere cura
I n tunica uouis · et picte sarrana ferente
E x humeris aulea toge · magne q, corone ·
T antu orbẽ quantu cernux ñ sufficit ulla ·
q uippe tenet fidens hanc, publicus et sibi ẽ sul sumat
N e placeat curru seruus portetur eodẽ ·
O a nunc et uolucre sceptro que surgit eburno ·
I llunc cornicines hinc pcedentia long q
A gminus officia · et nueos ad frena quirites ·
O e fossa in loculi quos sportula fec amicos
T u quoq, materia risus mouent adonis
O cursus hominu · cui prudentia monstrat
S umos posse uiros & magna exempla daturos
V er ue u in patria crasso q, sub aere nasci · sumos uiros
R idebat curas · nec ne tẽ gaudia uulgi
I nterdu et lacrimas · cu fortune ipse minaci
M andaret laqum medius q, ostenderet ungue
E rgo sup uacua aut pmiosa petunt
P pẽ que fas e genua uicenare deoru ·
q uos da p ciput subiecta potentia magne
I nudie · mergit longa atq, insignis honoru

Einsiedeln Cod. 34, f. 70ᵃ

Bletis atq; mero turbantib; inde utroq;
Salrat nigro tibicine · qualia cuiq;
Unguenta & flores multeq; infronte corone
hinc genuu odiu s; urgia prima sonare ieunum
Incipiunt animis ardentib; hec tuba riuę ·
Dehinc clamore pari ecurrit et unce teli
Seuit nuda manu pauce sine uulnere male
Vix cuiq; aut nulli toto certamine nasus
Integer aspiceres ua cuncta pagmina ulc
Omnibus aliasfaciesq; hamata rupis
Ossa genis plenos oculoru sanguine pugnos
Ludere se credunt ipsi tam & puerilis
Exercere acies qd nulla cadauera calcent
Sanaq; ia qd tot riuamis milia turbę
Sic uiuunt omis ergo acrior impet eua
Saxa inclinatis phumu questa lacertis
Incipiunt torquere domestica se dicione
Tela nec hinc lapide quali se turnus & auax
Vel quoty dides p cussit pondere coa
Aeneę s; que ualeant emittere dextre
Illis dissimiles & nro tepore natę ·
Ha gen hoc uno ia decrescebat homero ·
Terra malos homines ne educat atq; pusillos ·
Ergo dr qui cuiq; aspex ridet & odit ·
Ad uerriculo repetatur fabula p quia
Subsidiis aucta parsaltera ymere ferru

ouerrendu dr locus atque abuncare
diuersi & secudus

Einsiedeln Cod. 34, f. 96a

Tab XXVII

.LX. Capitulū.

ē mirare qa ñ nouisse hominē ꝑseuerare qppe inpeccans dat incrementū sceleꝝ
ē q minima sperne cadit inmaiora. ē nota qa noxias ꝑuoꝝ hominū collo
qa que cogerēt petrū aplm negare dnm-t hominē se ñ nosse quē unū discipulū fue
rat di filiū ēfessus. Et statī gallus cē. Post ternā negationē seqr gallicanū ē nota sa
cramenū rerū pstanū ēporū. Media nocte negat gallicanu pennet post resurre
chonē sublucē quē ter negauerat ter amare se pfessus ē. qa qd umbrosū oblui
onis errauit spiritalis lucis remeno-rationecorrexit. ē eusdē uere lucis ꝑsentia to
tū erexit qcqd mutt auerat. Obhoc bestiare pmissus ē ut in ecclie principe reme
diū ēderet penitentie. ē nemo auderet desua unquā ēfidē. cū immunabili
tatis piculū nec beatus petrus potuisse euadē. Mystice gallus aliqs doctor q
somnolentos increpans ait. Et uigilate iusti ē nolite peccare. Qui in primo gallican
tu negant eos significant q xpm ante resurrechonē dni ñ putauer mortē ee mor-

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 36, p. 235. S. XI/XII

Abb. 24a

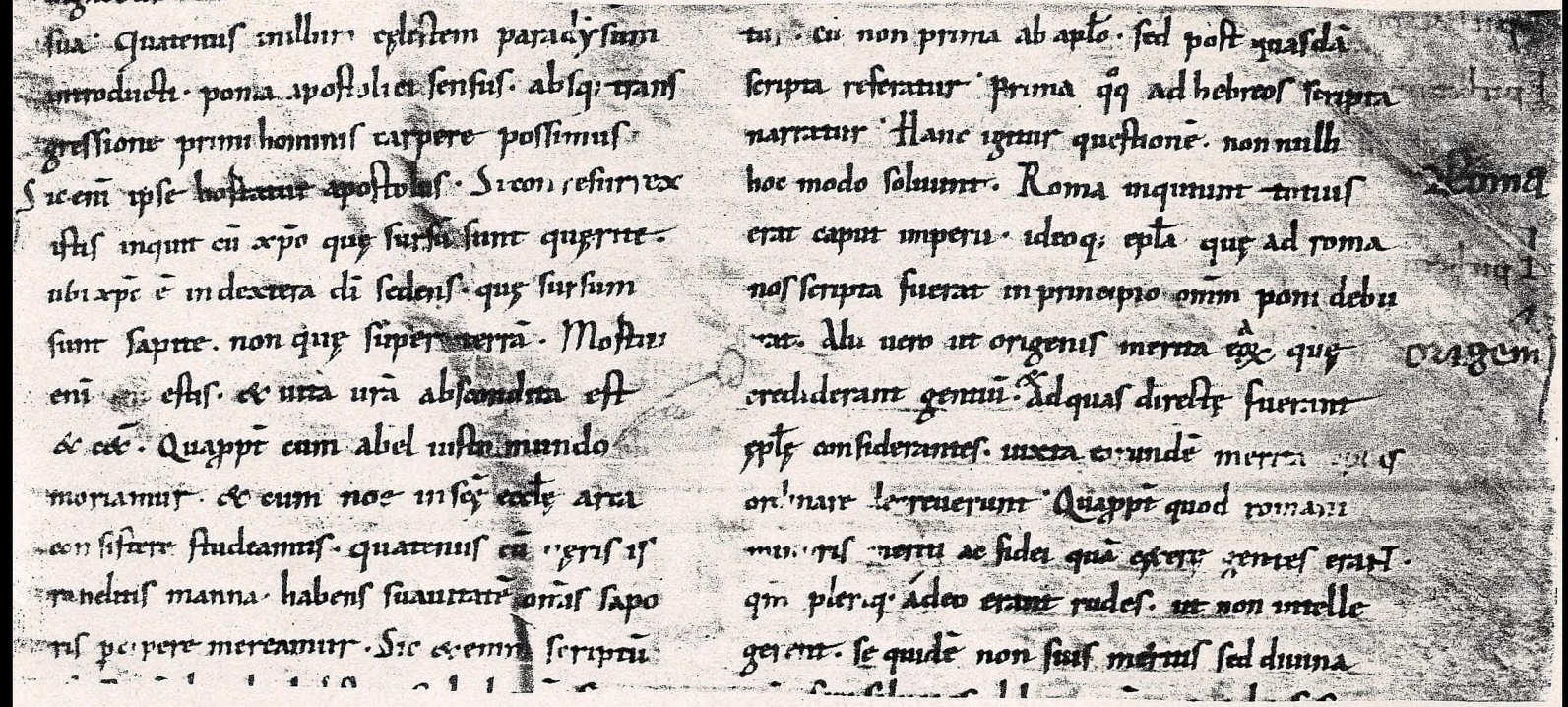
vd. Opp. S Cypriani app. 287. ed. Bas.

QVIDAM REX HOMILIE IOHCL HVP
tuas faciebat inregione orientis inchana galilee. Hic nupcias inu
tam sunt plures. I gr̃ qui temperius lou iordane affuerant incon
uiuio. Tunc cõmutauit neaman aquã sparsit amos. iacobus & andreas. amuler̃
fenum. Matheus & petrus strauer̃. Q ensã posuit salomon. atq; oms discubuerunt
turbe. Sed cũ iam locus discubentiũ plenus esset. qui sup. nemebam quis, p ur po
terat locũ sibi muemebat. Primus nãq; omniũ sedit adã in medio. Eua sedit sup solia. Cain
sup aratrũ. Abel sup mulctrũ. Noe sup archã. Japheth sup lapides. Abrahã sup arbore.
I saac sup aram. Iacob sup petrã. Lorh uxor nostrũ. Moyses sup lapidẽ. Helias sup pelle
II anthel sup tribunal. Tobias sup lectũ. Ioseph sup modũ. Beniamin sup faccũ. Dauid
sup monumẽtũ. Ionas sup terrã. Pharao sup mare. Lãbarus sup tabulã. Iesus sup
puteũ. Zacheus sup arborẽ. Qarbeus in seamno. Rebecca sup hydriã. Ruth sup stipu
lã. Terra sup tenentã. Susanna in horto. Absalon in frondib. Iudas sup loculũ. Petrus
sup cathedrã. Samson sup columnã. Heli sup sellã. Rachel sup sarcinã. Paciens stabat
paulus & murmurabat esau. & dolebat iob qd̃ solus sedebat in stercore. Tunc pallũ
porrexit rebecca. & udrit cooptoriũ. Sem & iaseth cooperuer̃ se. Receũbentibus his
illamus ẽ gustus cene. & accepit cucurbitas ionas. oleas esaias. betas ismahel. morũ &
bechiel. sicomoros zacheus. entũ adã. lupinos samuel. pepones pharao. cardũ cam.
ficos eua. malũ punicũ rachel. prunũ ananias. bullos lia. oleas noe. omniũ ioseph. nuces aaron.
nucleos symeon. acetũ ionas. deceptũ oxicarũ ihc. Deinde sup̃ uenit iacob cũ fi
liis suis & laban cũ filiabus suis & sederũt sup lapides. Venit & abraha cũ domestici suis & moyses cũ ceteris turba & sederũt foris. Tunc rex respiciens in unanos suos
ait. Vnusquisq; nrm̃ in uestiarũ meũ. ex dabo singulis singulas cenatorias uestes. Tunc aliqui ex illis & acceperũt. Primus nãq; omniũ accepit barbarias uenit
albã. abrahã passerinã. Lot sulphurinã. Lãbarus lineã. Ionas ceruleã. Cecla flam
meã. Daniel leoninã. Iohannes ericinã. adã pelliciã. Judas agininã. Noah coccineã.
herodias cardinã. pharao marinã. Enoch celinã. agar uariã. dauid nerinã. he
lias aerinã. Eua arborinã. Iob biplaginã. Esaias mesopotamiã. maria stolã. susan
na castalinã. moyses conchilinã. thamar coloriã. abel purpureã. Leui spartinã.
Abarias carbasinã. maron murinã. Iudas sandaninã. cain ferrugineã. abiron
nigrã. anna pasicinã. isaac nanuã. paulus tharsicã. petrus oparinã. iohannes
pseudo alexinã. ihc colubinã. At ubi diuisi uestes. respiciens rex eos sicam.
II on ame cenabimus nisi singuli singulas fecerimus. atq; ita sibi pecpta diaconia
essumauer̃. Primus nãq; omniũ igne pcm̃ belias. succendit azarias. lignũ
porrexit sara. aruit isaac. concidit ioseph. Pinea apum iacob. Ysopũ

Einsiedeln Stiftsb. 36 (3641. p. 255

Intrauit ihs inquoddā castellū. & mulier.
Quis vr̄m habebit amicū. & ibit ad illū media
Erat ihs. eiciens. demoniū. & illud erat mutū
Ubi dixerat. Ve uobis qui decimatis mētā & rutā. & holus.
Attendite a fermento phariseorū. qd̄ ē ypocrisis.
Aīt quidā ad ihm. magister dic fr̄i meo ut diuidat.
Nolite sollicīti ee animę. vr̄ę quid manducetis.
Nolite timere pusillus grex quia cōplacuit u̇ro
Sint lumbi u̇r̄i p̄cincti. & lucernę ard̄t
Cum uadis cū aduersario tuo ad principē inuia.
Arborē fici habebat qdā plantatā in uinea.
Simile est regnū dī grano sinapis.
Dix̄ quida ad ihm. dn̄e si pauci sunt qui saluant̄.
Cum intrasset ihs in domū cuiusdā principis phar̄
Cum facis p̄randiū aut cenā. noli uocare amicos
Homo quidā fec cenā magnā & uocauit mult
Siquis uenit ad me & n̄ odit patrē suū & matrē
Erant appropinquantes ad ihm publicani & pecca
Homo quidā habuit duos filios. & dix̄ adolesc
Homo qdā erat diues qui habebat uilicum.
Homo qdā erat diues qui induebat purpura.
Impossibile ē utn̄ ueniant scandala. vę āu homini.
Du ireā ihs in hiericho transiebat p̄ media sam.
Interrogatus ihs a pharisei. q̄ndo uenit regnū dī.
Dicebat ihs. quo oportet sēp orare & n̄ deficere.
Dicebat ihs ad q̄sdā qui se ēssent. duo homines ascend
Interrogauit ihm qdā princeps. magiste bone qd faciā.
Assumpsit ihs xii. discipulos suos & ait illis. Ecce ascendim̄ hier
Ingressus ihs. p ambulabat hiericho.
Homo qdā nobilis abiit in regionē longinquā.
Factū ē aū cū appropinquassent bethfage
Docente ihu populū in templo. dixer̄ sacerd̄t. Die nob in q̄. po
Homo qdā plantauit uineā. & locauit eā colonis.

Einsiedeln 37 (365) p. 2

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 38, f. 1. S. X

inco de baptismate celebret. si spe cuius fu
tura quasi iam facta teneat. Dixerat paulo superius
ex hoc iam neminem nouim secm carnem. quare hoc dixe
rit. ostendit. Qua et si cognouim secm carnem xpm
si nunc iam non nouim. Ac si aliis uerbis diceret. Non
illum secm carnem nouim. qui a nouus sum. & ob hoc etiam
neminem secm carnem nouim. qm nouitas quae in illo
est. in re. e. & in membris ipsius. De hac nouitate
dicit. cui subiungit. Si qua ergo in xpo nova creatu
ra. nova creatura ecclesia. ticu populum uocat. q
nouus sit. & p baptismatis renouationem qua habet
in re. & p futurae resurrectionis renouationem qua
habet in spe. cuius et ia reparatio. baptismatis est re
nouatio. Quae tunc qq erit perfecta. quando uictor est
dixerint. Vbi est mors uictoria tua. ubi est stimulus
tuus. Sq. uetera transierunt. ecce facta sunt noua. i.
spes temporalium rerum & terrenarum promissionum
transiit. qua auet lex temporalia bona & regna promit
tebat terrena. & ideo recte dicunt transisse.
Nunc uero qa euangelium gratiam promittit terrena. sed
celestia. in temporalia sit eterna. in transitoria sed
mansura. Ideo sequit. Ecce facta sunt omnia noua. Seq:
Omnia autem ex do. Pulchre quidem dicit. omnia ex do. qa
licet passio crucis ad personam filii pprie attineat. in
tamen redemptionis. & renouationis op. totius se tri
nitatis. hic omnia ex do. & hoc est omnia noua. qua et ue
tera. qa p temporum uarietate. seu qualitate. u
traq. testamenta a bono deo data. Ergo utriusque
testamenti unus deus. & hoc aduersus illos qui alterum
deum noui. alterum ueteris testamenti dixerunt.
Seq. qui reconciliauit nos sibi p xpm. Prius homo crea
tus a statu diaboli fuerat deceptus. sine inimi
perire. misit de filium suum. ut eum sibi reconciliaret.
quatenus per eum redimeret hominem. per quem et ia fe
cerat homines. Sq. Et dedit ministerium nobis
reconciliationis. in ministerium qui talis erat
reconciliationis minister. qui talis erat ordo. ut
primus filius suum mitteret qui hominem redimeret.
& sibi reconciliaret. quem pactis omnibus adque uene
rat assumpsit. & huic ei reconciliationis ministe
rium hoc est predicationis officium apostrophadit. qd tunc
factum est. quando dixit. Eunte docete omnes gen
tes. Seq. qm quidem deserat in xpo. hoc est pater in filio.
uel ut in patriarchis & prophetis. sed et ia sicut mange
lis. qui a nullis per gratiam manifestatus per naturam. Unde ipse
dicit. Pater in me manens ipse facit opera. Et ite.
Ego & pater unum sumus. et ite. qui me misit meum ue
Seq: reconcilians sibi mundum. Mundum qq electos a
pellat. De quo dicit. Non ueni ut iudicem mundum. sed
ut saluificem mundum. Per totum naq. mundum est mundus
& mundus per quem fit mundus. Con quem natus est mundus
per diem redemptum. damnat saluatum. Et hoc qq mun
do per data est mundus electus. Unde dicit. Ego uos in
quit elegi de mundo. & cet. Seq: Non reputans illis
delicta. Et gratis et indebite per gratiam baptismatis
tis peccata illis dimisit. nullis precedentibus meri
tis. Seq. Et posuit in nobis uerbum reconciliationis.
Hoc est qd superius dixerat. ministerium reconciliatio
nis. propter qd et subiunxit. pro xpo ergo legatione
fungimur. hoc est uice xpi. Seq: reconciliamini deo;
Secunde fit hec reconciliatio. inde licet ex immensis.
Uerum tamen has immensitas peccatorum genuerit non de na
tura;

Einsiedeln 38 (366) 100n

100

dicuntur. Ideo dicit. ipsorum. & nro. Et ne uideretur excl̃usisse auctoritatem patris. quia dixit dñs ihs subiunxit. Gratia uobis & pax ado patre nostro. Quib. uerbis ostendit filium recte credendum gratiam tamen semper referendam ad patrem. Ar tamen non ideo minor sit patre. sed quia in nullo est pater solus. Qui autem non ase sed a patre filius est. & quia quod filius est. patris est filius. gratia ad patrem referatur. filius tamen non impar patri credatur. filium quoque sepe apostolus dñm ac dñm uocat. ut ostendat non ipsum esse patrem. Similiter & patrem dñm ac dñm uocat. non tam exclamatur. & ipse sit filius. ut heretici dixer. Sed propter discretionem personarum. Oms nempe hereseos chat. & eorum imitatores sunt uicti huius apostoli dictis. quia quecq. ipsi potuerunt inuenire futura. ille preuenit. Gratia dicitur. quia gratis datur. Pax quoque dicitur a pacto. id est foedere. quod precedit ut fruma sequatur pax. Cum uero reges terreni inter se dimicare uolunt hi qui p pace discurrunt foederatores a foedere dicuntur. foedus autem dicitur a fide. quoniam ipsi fidem requirunt. sicut enim pacem carnalem p̃cedit foedus. sic & spiritalem precedit gratia. Est gratia qua relaxantur peccata. Quibus relaxatis. dñs reconciliamur per pacem. Et illud notandum. quia & silentium totus tamen trinitatis in hac salutatione sit mentio. Sequitur Gratias ago dñs meus sem per &cetera. more solito agratiarum actione coepit. Ut suos auditores ad meliora in uita. In eo quod agratiarum coepit actione. exemplum reliquit predicatoribus. ut non solum prosus. uerum etiam & prosuorum gratias dñs referant profectibus auditorum. In hoc uero quod dicit dñs. monet ut qui ab homine aliquid discit. non homini. sed dño gratias referat. quia frustra quisque laborat exterius. nisi ad ser gratia sancti spiritus que doceat interius. Meo quidem addidit. quia & sidus natura omnium est. quoniam creator est & iudex. Gratia solummodo electorum est. & ideo non est hec uox malorum. sed tantum bonorum. Verum quia sunt qui tantum ad tempus. aut in ad uersis. aut in prosperis non tantum in utrisque referunt. subdidit. semper. Ergo qui neq; prosperis ner ad uersis ullo tempore reuocantur. implent qd dic. sep. seq. p nobis. hoc e non sapientib, aut potentibus sed ad unitatem attinentibus. seq; in gratia dei. id p gram. & quia sunt mali diuites. gra] qui habent gram diuitiarum. ne prali gra agerent. addidit. di. que data e uobis. ubi. In xpo ihu. In xpo ihu ideo dicit. quia tanta gra in eo constituta. ut oms q̃ credunt in eu remissionem suorum e sequitur percatorum. Unde idem dicit. qui credit in me quamsi mostruus fuerit. uiuet. Quare egerit gratias. quia omnib, inquit diuites sanctis. Nonem dic inquibus da sed in omnib, sed quae sunt haec diuitiae intellegendae. numquid aut. aut argenti. aut ceterarum rerum temporalium. non. Sed spiritales. Ille inquam de quibus dicit esaias. Diuitiae salutis sapientia & scientia timor dni ipse thesaurus eius. Nam quae sint diuitiae manifestat cum subdidit. In omni uerbo & omi

Einsiedeln 38 (366) f. 47a

AN AEMULAMUR DNM. Quasi dicerē. Si in hoc dnm irrita
mus qui cū peccatorib. mducatis. in hoc tam n̄ intrabimus
qui idolothyta comeditis. Ipse enī numq̄ legit idolothyta
comedisse. Et si comedenda eēnt suo monstrasset exemplo. Ergo
q̄ exēplū ostendit qđ dns nō stend. fortior est illo estis. In q̄
bda exemplaribus. Inuenit. Aut ad helandū dnm puocam.
Et ē sensus. Dū ista agitis. numqđ n̄ puocatis illū ut ulcis
cat̄ vos. Aut fortiores illo estis. & ideo n̄ potest. SEQUIT.

OMA MIHI LICENT. SED NŌ OMA EXPEDIUNT. Ome qđ in
ffrehpephet yvbridhet.
cello uēnt mducare. nihil interrogantes ppt̄ cōscientiā.
Habuerat eos idolothyta comedere. & plurimū co astab.
Ideo ut pene viderēt ipsā naturā dānasse. Et q̄ carnes
idolis immolatę in macello uendebant. ne aut ipsi mnū
astarent. Aut mura dānata uiderēt. descendēs cecidit.

OME. Inq̄t quod in macello uēnit manducate. Sed qua
re tussit n̄ interrogare. Ne exēplū mnstretur. & adden
sionē illi. qđ ea & immolaticiū dicerēt. Et q̄ uoluit osten
dere illud qđ idolis immolat̄ natura ēē bonū. Subiunx.

DNI ĒTERRA ET PLENITUDO EI. Ac si dicerē. Si dni ē
ra. & illud dn̄m ppt̄ cui cōscientiā tussiret n̄ interrogare.
Inferius ostend. Nonne. s. alteri. Quare ergo ppter
alteri. Ne aut in idolis suis lacer. Aut des illi occasionē
ut rephendat & dicat. Quare ergo iste idolū execrat.
cuius immolata comedit libenter. SEQUITUR.

SI QUIS AU UOCAT UOS INFIDELIU. ET UULTIS IRE. OME QUOD
uob apponit mducate. Hic ubis n̄ cogit eos ire. si in eos
librare potest. ut ad exēplū dni sese agnoscerent p deepos
se eos. vadan. SEQUITUR.

UT QUARE LIBERTAS MEA IUDICAT. AB ALIA CŌSCIENTIA.
Ac si dicat. Lib su q̄ oma munda & licita intellego.
quare idolothyta comedendo dare debeo occasionē. ut
alteri cōscientia me iudicet. SEQ. Tq̄ gras ago.

ET SI EGO CU GRA PARTICIPO. QUID BLASPHEMOR PRO EO
Et ē sensus. Si ego sub di invocatione. benedictione. ac vene
ratione. cū gra actione licita p cipio. quare idolothyta cōme
dendo aliis debeo occasionē p bere. blasphemandi me. SEQUIT.

SIUE ERGO MANDUCATIS. SIUE BIBITIS. UEL ALIUD QUID
faciatis. oma in gla dfacite. His uerb evidentissime idolo
sacrificia execrat & cōdēnt apls. Quid enī ad laudē di
idolothyta actiua comedere. Dū enī immolatū idolis co
medit. mior inq̄m ei iniuria irrogat. Si ūo in lege luci.
& dr. ac de lubra destrui ac cōmunia iubent. qđ ad lau
dē di pti. q̄modo idolothyta comedere ad laudē actiua.
Conuiuia scilicet sub invocatione & benedictione. cū gratia
rū actione simplicit celebrare. & indigentib. necessaria
mnstrare. ad laudē di pti. q̄a exhibēt. unde dr laudē. SEQ.

SINE OFFENSIONE ESTOTE IUDAEIS ET GENTIB; ET ECCLIE DI.
Ac si aliis verb dicat. Iudeis in offensionē estis. q̄ dicitis
uos habere legē & pphas. & idolothyta comeditis. q̄ illi
exsecrant. Gentib. & ia. q̄ n̄ solū n̄ increpatis. ut abhorrēte
dant. si occasionē datis. ut in illis p mneant. q̄m credunt
uos in idolo aliqd mgm intellegere. Et ecclie dī. q̄si sim
plicib. data occasionē timendi. & rephendendi. SEQUIT.

SIC ET EGO PŌMA OMNIB; PLACEO. Nūqd p secutorib.
placebat. Non. Sed de omnib. generib. erant fideles q̄b.
ille placebat. Non ē erat sibi. q̄libi dicē se n̄ placere ho
mnib. quo finē placendi sui n̄ in hominib. cōstituebat. SEQUIT.

NON QUAERENS QUOD MIHI UTILE Ē. SED QUOD MULTIS UT
salui fiant. Imitatores mei estote. sic & ego xpi. Et est
sensus. Si xp̄s n̄ ipse si p nra salute carnē suscepit. & opprobria
sustinuit. ita & apl̄os ipse si p salute generis humi in mun
dū direxit. sic & uos fir̄m salutē querere studete. SEQ.

Einsiedeln 38 (366) f. 75r

Абз. 40 в

Seq Cognoscite qui huius modi sunt; hic honorate. ho
norē impendite, quib. uerbis ostendit. qđ hi qui in
ecta maioris studiu sunt. t ecste ut doceant. uel ut
sua pauperibus tribuant. maiore honore digni haben
di sunt. Vnde idē alibi; ꝓbri mḡr duplici honore
digni habeant &c. Seq. Salutant uos oms ecte asie,
digni quippe ē. ut specialis ecta a generali suscipi
atur. Prēmissa a generali salutatione. subiungit
specialē, salutant uos multū in dno aquila & priscilla
cū domestica ecta sua; ipsi enī marit & uxor intel
legendi s. hi erāt paulo cōiunctissimi erant. quia magne
fidei magniq. erant meriti. ideo salutationē exc
direxit, domesticā illoc ecclam eos appellat. qui
tā eorundē doctrinis. quā & alimonijs sustentabant.
Seq. Salutant uos oms frs. Dignū ecste ē ut abomni
bus fratrib; alius omnib. salutatio dirigatur. ut salus
optetur. Post oms quoq. salutationes. subiungit & sua
dicens; salutatio mea manu pauli, quā ppria manu
ē firmat cū subiungit: Siquis nō amat dnm ihm. sit
anathema maranatha, quib. uerb eos ꝓcuit. qui
amore hominū diuisi. alii pcriani. alii pauliani.
alii qq apollonici dicebantur, anathema hebre
us sermo ē. interpretatur aut ꝓditus siue alienat.
Maranatha aut nō tam hebreus ē quā syrus. sed ppt
linguę uicinitatē fieri potest. ut sit cōpositus ex
hebreo & syro. & interpretat dns nr uenit. ut sit
sensus; qui nō amat dnm. sit anathema maranatha.
hic ē maduentu illius sit ꝓdit. & a consortio iustorū
alienatus. Aduentus quippe eius sic erit glorifica
tio bonoc. ita erit & condēnatio malorc. Et hinc
optatus uoto dic apls. sed pcul spū ꝓdicentis;

Seq Gra dni nri ihu uobiscū, et ē sensus; hi opto
ut illa gra sit uobiscū qua ereati estis. qua eria redē
pti, Seq Caritas mea cū omnib. uob. Caritas qq pauli
erat. qua sic alioc optabat salutē. quēadmodū suā,
& ideo in xpo ihu, quasi diceret; ea caritate uos di
ligite. qua ego uos diligo. hoc ē. ut nō solū uram.
sed omm desideretis salutē. Amen. sermo ē confirman
tis. quo omā confirmat superiora.

[illegible] eati pauli apli sdm epla ad corinthios lectu
ri. scire debemus intentionē illius penetrare
nos posse. si nos cū illo peregrinos eē recolamus;
omis enī qui ad celestē patriā tendit. peregrinus ē
mundo. & quādiu hac uita utitur. quasi i aliena patria
cōmoratur. Verumtamen qua hec uita i effabilis plē
na ē periculis. atq. diuersis repleta calamitatib. id
circo pauci[illegible] ē. ut ꝓfecte q. dnm
nosse. aut diligere. hic ē ꝓ pauciꝭ
ē ꝓceptū dni lucidū inluminans ocu
los. id ꝓ pauci s. qui ita ꝓfecte dm cognoscant. ut
nec mdi nec i ꝓximi dilectione offendant;
dc tam hi quib. ē ꝓceptū dni lucidum illumi
nans oculos. agnoscunt qđ uniuersę uię dni midię
& ultimas, quib. [illegible] requirentib. testamenti ei
& testimonia ei, hec qq epla testamen
tū di ē. & mul[illegible]ta in ea di testimonia cōtinen
tur. Illi ergo quib. ē ꝓceptū dni lucidū inlumi
nans oculos. & q requirunt testamentum di & testi
monia ei. qui q. etia suā agnoscunt peregrinationē.
huius possunt apti penetrare intentionē. qm alibi
carpere detinentur. & alibi mente delectantur.

Einsiedeln 38 (366) f. 87r

tra sit. habes exempla. Ne tradas dñe sceptru
tuu his q̄ non sunt. & idem paulus. Dico enī omb
qui sunt int̄ uos. illos alloquebat qui int̄ illos
erant. n̄ qui non erant. Sq̄. Nisi sunt aliqui qui
uos conturbant. Nota q̄a cū dixisset. qui uos c̄
turbant. n̄ su biunx̄. conuertunt euāgl'm̄ suolunt
c̄uertere. ideo. quia ipsi poterant conturbari. na
tura ū euāgl'o nequaquā conuerti poterat. quo
immutabit̄. Sq̄. sed licet nos. aut angl's de celo
euuangelizet uob. p̄t̄ quā q̄d euuangelizauim
uob. anathema sit. Ÿperbolice iste locus intel
legit. Non enī ideo hoc dicebat apl's. ut ipse cōmu
taret aut aliquid angl's aliud p̄dicasset. s. p exag
geratione loquens dicebat hoc. q̄si diceret. Si fieri
posset. ut ego. aut angl's de celo aliud p̄dicasse quā
p̄dicauī. q̄d fieri non poterat. nequaquā ab hoc q̄d
semel suscepistis recedere debueratis. Imp̄cat
enī apl's sibi anathema. ut illuderim̄ a se repel
lere. q̄d quicquā ei inferebant. dicentes. ū aliū
hierosolimis agere. aliū gentes docere. Imp̄catur
& angelo. ut̄ magnū penderetur p̄dicatio petri
& ceteror̄ apostolor̄. si aliū p̄dicassent. Quō si
angelus qui maioris auctoritatis est aliū p̄dicando
anathema incurrisset. multo magis apl's. Imp̄cat
& iā apl's sibi anathema. quia si aliq̄d segnius age
ret. cōmutari poterat. sēm q̄d ipse dic̄. ne forte
cū alius p̄dicauerit. ipse reprobus efficiat. Imp̄cat
& angelo. quia & ipse mutari poterat. Qui a relicto
domicilio suo. in hanc erūnosā uitā peruenit. in diuīas
sole species p̄mutari. Et hoc sciendū quia se. & angelū
nominauit exp̄ssim. Cetera sū subgenerali tacte ma

q̄d sit anathema

de sacerdotibus p̄ter remotis.

& hinc moloquitur

nifestat. nec uideretur eos reprehendere uelle. tam
latenter eos reprehendit. Anathema enī in ueteribus
libris reperit̄. Legit̄ enī quia cū ceciderit hierusa-
lem. omā illius. i. sue sub anathemate sunt nomine ēstituet.
Ponit & iā paulus hoc in suis epl's. Vnde & iā in canonib⁹
instituit. ut qui hoc. t illud fecerit. anathema sit.
Anathema & enī hebreus sermo ē. & int̄pr̄at latine
p̄datio. siue alienatio. Sq̄. Sic̄ p̄dixim̄ uob. & nunc
iterū dico. & cet̄. Vt̄ n̄ nulli uolunt. p̄dicerat apl's
cū ad & corporali p̄sentia. dic & iā p hanc epistolā. &
iterū dic̄ in eād̄e. ut arguisea que. dicerat in eox.
cordib⁹ inculcaret. Quia mos ē sacer scriptur.
frequenti iteratione repet̄ere. que. ar guis cupit in
culcare. s. n̄ debet̄ uideri iterari iū. si ille pau
entissim̄ quic̄ moto. hominū cor data tranquilla
bat. indignat̄ & stomachatus ad ius galathas.
quō ideo hoc agebat. quia uelut̄ pat̄ defluis. ita
& iste de galatar̄ transgressione dolebat. quib⁹ & iā
& euenit int̄ prandio punicē ipsox. Nā galatia transla
onē sonat. Sq̄. modo enī hominib⁹ suadeo an deo.
aut quero hominib⁹ placere. Si adhuc hominib⁹
placerē. xp̄i seruus n̄ ēm. & cet̄. Notandū enī quia
do nullus suadere potest. q̄m omnū occulta cordiū
illi s manifesta. hominib⁹ ū suadere potest. ille
tam recte hominib⁹ suadet̄. qui ita hominib⁹ placet̄. ut
eos ad diligendū p̄habeat. ille ū n̄ recte suadet̄. qui ita
hominib⁹ placet̄. ut fine placendi in ipsis ēstituat. Denq
n̄ putem aptm in his ubis docere humana iudicia &
& ēmenda. q̄d si agere. sibi erat & cet̄. q̄m alibrat.
Si enim sat̄ amor ē dei hominib⁹ suadem. & cet̄. Et ut
sine offensione ēstote iudeis & gentib⁹. & cet̄. Mone

Einsiedeln 38 (366) p. 124v

minus ē impossibilitati nr̄æ · impleuit magnitudo bonitatis
suæ · Omis enī ꝯās · & omis psona · ad tantam festiuitatem ce
lebrandam · bonis moribꝫ · se ornare studeat · & inquo uocatus
ē · ineo pmanere decertē · Mundem̄ conscientiam nr̄ām abo
penꝫ · mortuis · & preparemur ad tantam solemnitatem cū omi
honore · Quicūq; ergo uir · siue feminæ uirginitatis ꝓpositum
tenent · ut · ineo perseuerare fineten̄ satagant · Ut sint scæ & cor
pore & spū · sint disciplinæ dī memores · Justiciam cū religione
diuina teneant · sint stabiles in fide · humiles in timore · Ad
omnem tollerantiam fortes · ad sustinendam iniuriam mites ·
Ad faciendam misc̄am faciles · fraterna pace · unanimes · atq; con
cordes · Ad omne bonum ꝑ̄ptissimi · quatenꝰ ualeam̄ insistam̄ ·
& nūquā de misericordia redemptoris disperemus ·

Haec ergo frēs carissimi assidue cogitantes · ut qui bonis morib ·
sint occupati · in illis gratia diuina opitulante · ꝑseuerant̄
durare contendant · quia non qui cepert · sed qui ꝑseuerauer
rit usq; in finem saluus erit · Qui uero ad elemosinam tardos ·
& ad iracundiam ꝓptos · & ad exercendā luxuriam ꝑceptes
se ēē cognoscunt · Auxiliante dī genitrice maria · quę ho
die cęlos gloriose ascendit · festinent se ab omnib · immundi
tiæ sordib · purificare · & quę dō sunt placabilia · uigilanti
studio implere mereantur · Uigilius & orationib · semp inten
ti · quatenꝰ ꝑ grām xp̄i · dolos & nequicias callidissimi tempta
toris · possim̄ euadere · & in dī seruitio sedulo permanere ·
Omi quidē tempore · die noctuq; sine somno · & sine requie ·
diabolus & angeli ei circueunt populum xp̄ianum · & quęr̄
qūe uenenatis artibus suis decapere possint · Maxime aut̄
in dieb · festis · cū uiderint seruos dī ad aecclam · uidelicet & xp̄i
bellum contra se disponere · & sub xp̄o rege militare uelle ·
tunc anguistatur hostis ille nequissim̄ · quia ouēs quasdam

Einsiedeln 41 (433) f. 7r

rizas· Attende quod amas· Vis nosse qđ amas· Attende qđ co
gitas· Ita fiđ· ut thesaurū tuū ex tuo amore cognoscas· & amo
rem tuū· indicium tuę cogitationis intellegas· Ostendens aū
dns· quomodo incęlis thesaurizare possimus ait· Sint lumbi uri
pcincti· & lucernę ardentes· Si ustū dni sermonē sedm litte
rā uelimus accipere· nihil ineo cōmodi spiritalis possimus in
uenire· Quid enī pficit adanimę salutē· si aliquis corporalit
aut lumbos suos pcingat· aut lucernā accendat· Alia ergo in
pcinctis lumbis & lucernis ardentib; quęrenda ē intellegen
tia spiritalis· quę scilicet diuino sit pcepto condigna· quę nrę
salutī congrua reppериatur & cōmoda· Neq; enī frustra quo
dam loco· ipse dns ait· Verba quę locutus sū uobis· spūs & uita·
In lumbis itaq; concupiscentia carnalis ostenditur· in lucernis
uero· fides & caritas xpiana monstratur· Iubens igit dns lum
bos nros pcingi· concupiscentias carnis sine dubio pcepit
refrenari· Imperans aū ut lucernas ardentes habeamus· hoc
utiq; iubet· ut & lumine uerę fidei splendeamus· & sicę cari
tatis operib; ferueamus· Iubens ut sint lumbi nri pcincti·
mandat ut mala desideria atq; opera fugiamus· Iubens ut
sint lucernę nrę ardentes· monet· ut bona diligam atq; faci
amus· Ista quę de euangelio pposuimus· cū ppheticis sermon
bus conferamus· Verumq; enim testamentū· ds unus instituit· un
dns dedit; Et si sunt utriusq; testamenti diuersa pcęporalibus
sacramenta· concordat tamen inutsq; salutis humanę sententia·
qua pcipit· ut nō peccemus· & iubetur· ut bonis operib; insistam·
Pręcepit itaq; dns· p beatū dauid dicens· Declina a malo· &
fac bonū· Et ysaiā quoq; oms his admonet uerbis· Aufeste m
lum cogitationū urarū ab oculis meis· quiescite agere per
uerse· discite bene facere· Hoc ergo nunc dns ipse ipsū
pcepit· qđ nobis & ia p scos patriarchas ppheтasq; mandauit·

Einsiedeln 41 (433) f. 279r

LECT SCI EVANG SCDM MATHEVM.
In illo temp. Videns ihc turbas. ascendit inmontē. Et cum
sedisset. accesserunt adeum discipuli eius. & aperiens os suum
docebat eos. & reliqua. OMELIA BEATI AV
GVSTINI EPI. DE FADE LECTION.

SERMONEM QUE LO
CVTVS EST IHC XPC INMONTE.
sicut meuangelio secm matheum legim. si quis pie
sobrieq; cōsiderauerit. puto qđ inueniat ineo quantu ad
mores optimos ptinet. pfectu utq; xpianę modum. Quod
pollicer non temere audem. sed exipsis eiusdē dñi uerbis
ēnicientes. nam sic ipse sermo cōcludit. ut appareat meo pcep
ta ee oma quę adinformanda uitam ptinent. Sic enim dic.
Omis ergo qui audit uerba mea hęc & facit ea. similabo eum
uiro sapienti & cætera. usq; adeum locum. & facta ē ruina
eius magna. Cum ergo nondix qui audit uerba mea tantu.
sed addidit dicens. qui audit uerba mea hęc. satis ut arbi
tror significauit hęc uerba quę inmonte locutus ē. tam
pfecte instruere uitam eorū qui uoluerunt secm ea uiue
re. ut merito comparent ędificanti sup pætra. Hoc dixit.
ut appareat istum sermonē omibus pceptis quib; xpiana ui
ta formatur ee pfectum. nam de hoc capitulo diligentius
suo loco tractabit. Huius igit sermonis initiu sic assumit.
Cum uidisset aut ihc turbas multas. ascendit inmontē. Et
cum sedisset. accesserunt adeum discipuli eius. & aperiens
os suum. docebat eos dicens. Si quert quid significet mons.
bene intellegit significare maiora pcepta iustitię. quia
minora erant quę iudeis data sunt. unus tam ds pscos. p
phetas & famulos suos secm ordinatissima distributionem
temporum. dedit minora pcepta populo. quem umore

Einsiedeln 41 (433) f. 204r

CAP. I.

IRACVLA QUAE FECIT DNS IHC XC

sunt quidam diuina opera. ad intellegendum dm in uisibilibus admonent humanam mentem. Quia enim ille non est talis substantia ut uideri oculis possit. ad miracula eius quib totum mundum regit uniuersamq creaturam administrat assiduitate uiluerunt. Intra urbem nemo dignetur attendere opera di mira ac stupenda in quolibet seminis grano. Sedm ipsa sua midiam seruauit sibi quedam quefacerat oportuno tempore preter usitatum cursum ordinemq naturę. ut mauora sed insolita uidendo stuperent quib cottidiana uiluerunt.

Mauus enim miraculum est gubernatio totius mundi quinq milium hominum dequinq panib. ad tam hoc nemo miratur. illud mirantur homines. non quia mauus est sed quia rarum e. Quis enim ad nunc pascit uniuersum mundum nisi ille qui de pauc is granis segetes creat. fecit ergo quomodo dr. Unde enim multiplicat de pauc is granis segetes. inde in manib suis multiplicauit quinq panes. Potestas enim erat in manib xpi. Panes au illi quinq quia si seminaverant non quidem terre mandata. sed abeo qui terram fecit multiplicata. Hoc ergo admonitum est sensib quo erigeretur mens. ad exhibitum oculis ubi exerceret intellectus. ut inuisibilem dm per uisibilia opera cum remur ad eum adfide ad purgati per fide ad ea ipsum inuisibiliter uidere cuperemus. qui de rebus uisibilib. ad inuisibilem

x

xi

T 1. II

IN NOMINE OM

NIS POTENTIS DI. INCIPIUNT

OMELIAE SIVE TRACTATVS

BEATORUM. AMBROSII. AUGUSTINI.

HIERONIMI. LEONIS. MAXIMI.

GREGORII; ET ALIORUM CATHO

LICORUM. AC VENERABILIUM

PATRUM LEGENDI. TAM IN DOMI

NICIS DIEBUS. QUAMQUE ET IN RE

LIQUIS DIVINIS FESTIVITATIBVS;

DOM. V. ANTE NATL DNI.

LEC SCI EVANG SECD IOHANNEM.

IN illo TEMP. Cum sublevassa' oculos hic & vidisset
quia multitudo maxima venit ad eu dicit adphilippu
Unde ememus panes ut manducent hi & reliqua.

OMELIA BEATI AUGUST EPI DE EADE LECT

EINSIEDELN Stiftsbibliothek
175 42, p. 10
(n. E)

ARMA VIRVMQ CANO TROIE QVI PRIMVS AB O
ris omnia cuere omnis intentaq ora tenebant.
Postquā res asiae priamiq euertere gentē
Et regina gravn ca oudū saucia cura
Nocte premit. altū ꝙ casca classe tenebat
Dic fatur Lacrimans classiq immittit habenas.
Tu quoq. troiorū nr̄s eneia nascitur.
Et bellū signū laurea crinis ab arce
Req; ea querla penes dū pascit gerunt.
Phrygie mitra dom ommpotentis olympi
Ceanū intra lux gens aurora relquit.
Arma uirumq; cano troiae q primū ab oris.

PRISCIANI GRAMMATICI CE
NES VERSVS XII. AENEIDOS PRISCI
ES LIB INCIPIUNT.

Arma uirumq; cano troiae q primū ab oris.

Versus genere uniformis specie
dactylicus. cōpositione simplex. nec
similibus pedibus. de positione ter
minalis undecasillabus quadrandr pe
sura. proles quidē in nouē. ꝑ comoe
dia nō inuas. semiquinaria. semisepte
naria. ꝑ pedes in quinq. Quidē gene
re uniformis. quia generalia nomina
sunt. dactylicū. Anapesticū. Iam
bicū. Trochaicū. Choriambicū. Peonicū
Ionicū. a maiore. Ionicū a minore.

Einsiedeln 60 (580) f. 87v

facium·& faciendū qđ a participio ut su
pra dictū ꝑteritū tēporis solent nas
ci· infinita futuri· tā actiua quā passiua·
ut ctcmū ire· ctcmū iri· & passiuū quoq
siue impsonali ꝑteritū infinitū· ut ctcmū
ee & fuisse·& sōpina duo· ctcmū ctcmu·
& futuri participiū actiuū· ctcturus· &
hęc quidē a participio ꝑterm· d participi
o uō plemis tēporis qđ nascitur· in ma
quidē cōiugatione· et sēda a sēda plona
cū extremesy·llabę· ut ponim· a· amas·
amāns· docēs docens· Inter ū & qua
rta· a ma plona· mutata· o· in ens· lego
legens· facio facens· uenio· uenien· ex
cepta is· eo· & queo· & quę ex his cōpo
nuntur· Hęc ēn ame· e· habent· in
nominatiuis participiorū· Nā· iens· &
quiens· facium participia· in genitiuo
ū ꝑ transmutationē· i· mu· declinant·
iens· eunt· quiens quiunt· ctra om
nia participiorū morē· d plem ū pa
ticipio· actiuo· nascēs futurū palli
uū· S· finali, abiecta· & adda· dus· ut
amans· amandus· docens· docendus·
legens legendus· facens· faciendus·
audiens audiendus· Iens· dū et qui
ens· & ex his cōposita· a genitiuo faci

Einsiedeln 60 (580) f. 112r

Namq; ut sescupla. siue sesqualtera t emiolia, pportio dr̄. quando maius minoris medietatē superat. Sesquitertia. ubi maius tertia minoris parte p̄cellit. Sesquiquarta. dū minus. sui portione a maiore transcendit. Sesquiquinta. dū quinta parte alterū altero maiusē. Sesquisexta. dū sexta. Sesqui septima. dū septima. ita sesqui octaua comparatione: sonus adsonū sese hab&. dū grauioris altior in se quantitatē teneat. & octauā in sup eius partē. Semitoniū nplenū tonū intuallū. idem int̄du lumma uel diesis dr̄. Modi t tropi. s species modulationū. dequib; supradictū ē. ut protus authentus. vel plagis. deuterus authentus. t plagis. siue modus dorius. frigius. lidius. & cęteri qui exgentiū uocabulis sortiti s nomina. Particulę sunt. sinae cantionis cola t commata. quę suis finib; cantū distinguūt. Sed cola fiunt coeuntib; apte commatib; duobus pluribus; ut. quamuis int̄du ē. ubi indiscrete commat colon dici potest. Ita ipsa commata parsin & thesin fiunt. id ē leuationē & positionē. sed alias simplici arsi & thesi uox incommate. semel erigit ac deponit. alias sępius. Diserim autē in summā & infimā uocē commatis. appellat diastema. Quę diastemata. nunc quidē minora s. ut ē illud qd uocamus tonū. nunc maiora. ut duorū trium. ac deinceps aliq̄ tonos habentia intuallū. Porro aut sic cola cōmatib; constant. sic commatū spacia dicimus diastemata. Quę incolis uero spacia fuerint, t integro quolib& melo. sistemata nominamus. DE SYMPHONIIS.

Premisse uoces. nōn sęque suauit sibi miscent. nec quoquomodo iunctę. cōcordabiles incantu reddunt effectus. Vtiuerę si int̄se passim iungant. sępe nec ūbis nec syllabis cōcordabē copulandis. sic in musica quędā s certa intualla. quę symphonias possint efficere. Est aut symphonia. uocū int̄se dispariū iunctarū dulcis concentus. Symphonię simplices ac primę. sunt tres. quib; reliquę cōponunt. Exquib; una ē. quā diatessaron uocant. Altera diapente. Tertia diapason. Diatessaron inpit exquatuor. qd t quartanas

Einsiedeln 79 (522) p.9

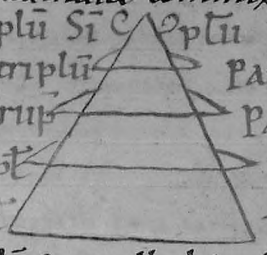
quemodis singulis suas dant species; Quare unū tetracordū subfinalib, sonis constituit sup finales deo; Quia siue altiore siue submissiore uoce canat qđ libet simplex aclegitimū melos. nonnisi adquntū sonū afinali sono deponit. nec nisi innonū usq; ascendit; Et hac tenus dediscrepantiarū generibus diuidendis. superius dicta terminatas nē deinde quęq; ornatione melodię donante dō dicendas sequem. Ac primus uidendū. utnumerose qđlibet melū ymat. Quid ē numerose canere. Vt attendatur ubi producti orib. ubi breuiorib, morulis utendū sit. quatinus uti quęq; syllabę breues quę sunt longę attendit. Ita quisonis producti. qui q; correpti ee debeant attendat. ut ea quę diu. adea quenondu legitime concurrant. &ueluti metricis pedib. canti lena plaudat. Age canamus exercitatu usu. plaudā pedes ego inprecinendo tusequendo imitabere;

EGO SUM VIA VERITAS ET VITA AL LE LUIA

AL LE LUIA. Solę interbus membris ultimę longę. reliquę breues ss. Sic itaq; numerose ē canere. longis brebusq; sonis ratas morulas metiri. nec ploca protrahere t̄ contrahere. magis quā oportet. sed infra standendi legē uocē tinere. ut possit melū ea finiri mora qua cepit. Verū sia liquotiens causa uariationis. mutare morā uelis. idē arcain itū. aut finē protensiorē t̄ incitatiorē cursū facere. duplo id feceris. idē utp ductā morā induplo correptione. seu correptā immutes. duplo longiore. Iuta dēptare ho. queq; expectat. & in rasū uertere; Recte puras obhoc sumamus. qđ ius melū canere nē correpti us nēp ductius. ita ut merulę. quę nē sunt p ducte correptis suis. Nunc itē fiant p correptas. adeas quę fuerint. p ductiores se. Canamus modo primasit

Einsiedeln 79 (522) p. 40

libus fit · dr magnitudo que munitatef diuiditur · Nã multitudo infinita pluralitate succrescit · magnitudo infinita partitione minuitur · Hoc ẽ multitudo adunũ expluralitatibus tendens. augẽt spacio · Magnitudo abuno inpluralitatẽ tendens. unitatẽ spacuf minuit · vt pote lapif. arbor. quo minore diuiditur numero diuifionũ spacia maiora fiunt · Quo aũ inplura partiumur. eo ipfa minuunt spacia · vt ubi grã denigintiquatuor dimidium duodeci. pars tria octo pars quarta fex. Itẽ deduodeci medietas fex · pars tria quatuor · pars quarta tria · Vtrarumq; ergo fimilitudine quantitatũ · arithmetica exfefe muficã fundit · & miro modo putarumq; contrariaf paffionef · melodaf uocef fuauj concordatione difponit · Quodenj uox aduocẽ aut duplo crefcit aut triplo aut quadruplo quod fonat diapafon · Diapafon acdiapente · bifq; diapafon · naturam feruat numeralif quantitatif · Quod uero uel dimidio maioris fuperat · t pafte tria t quarta t octaua qd̃ fonat diapente · Diatefſar tetronũ continue habet quantitatif imaginẽ · Cũ ergo uarietatef inquantitate conſiſtant hoc modo · fedm contrariaf bifariã quantitatif naturaf dulci adinuicẽ commixtione affentiunt M Que fuã liqueant. restantia pfequamur.

D Liquet quidẽ qd̃ hoc genus ideo numerali deputatur quantitati quianumerorũ ordine diminutionib; decrefcit. Nã ficut illud duplo fuperat. ita iſtud fimpli dimidio uincit. Sicut illud triplo t quadruplo manuf fit · ita iſtud eregione tria t quarta fit pafte ppenfius · Reſtat ut quomodo & quo ordine phaf bifariaf quantitatef fonorũ difponatur concordia pfequamur. Adhec donante dño explicanda · pauca uppofuimuf denumeroꝝ natura pmittamuf · Diximuf quantitatif duaf ee fpecief multitudinẽ & magnitudinem.

ipſe auctiones crefcunt · Hoc aũt idcirco continuꝰ quantitati conuenit · quia numerorũ eque ordine

Einsiedeln 79 (522) p. 79

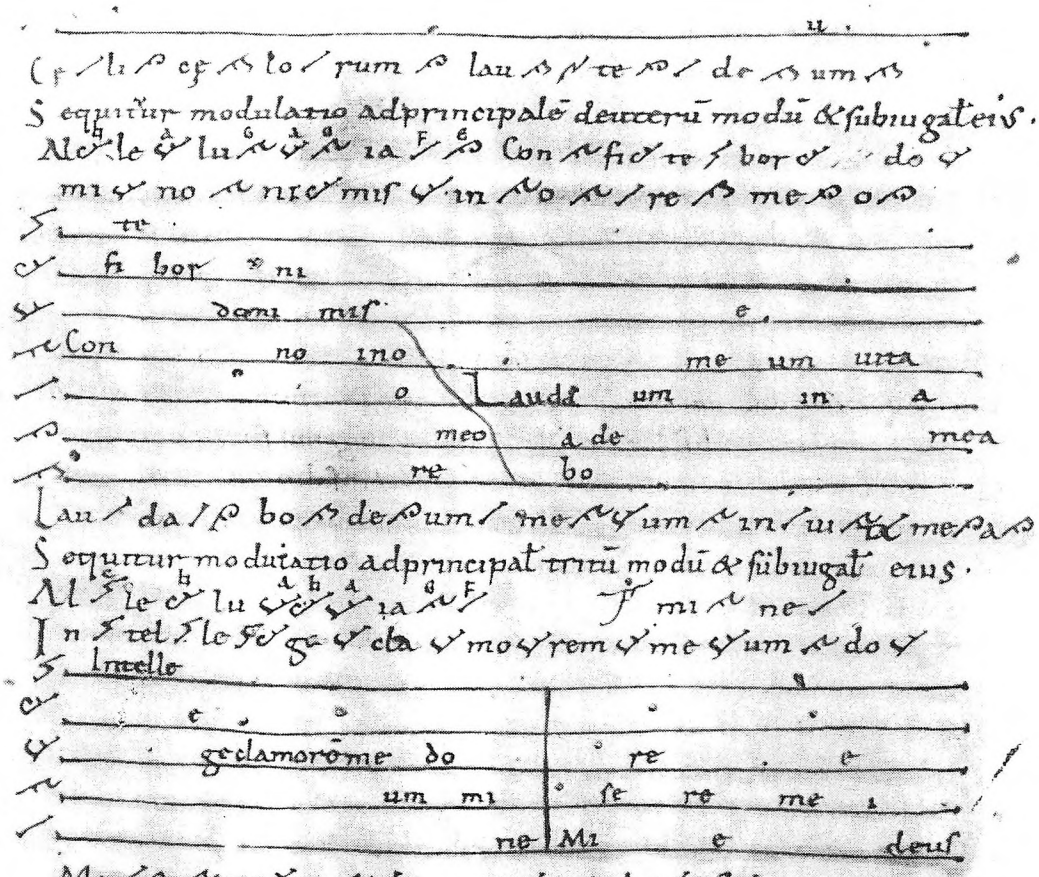

Abb. 99

Riemschneider StMhB 79 p. 7

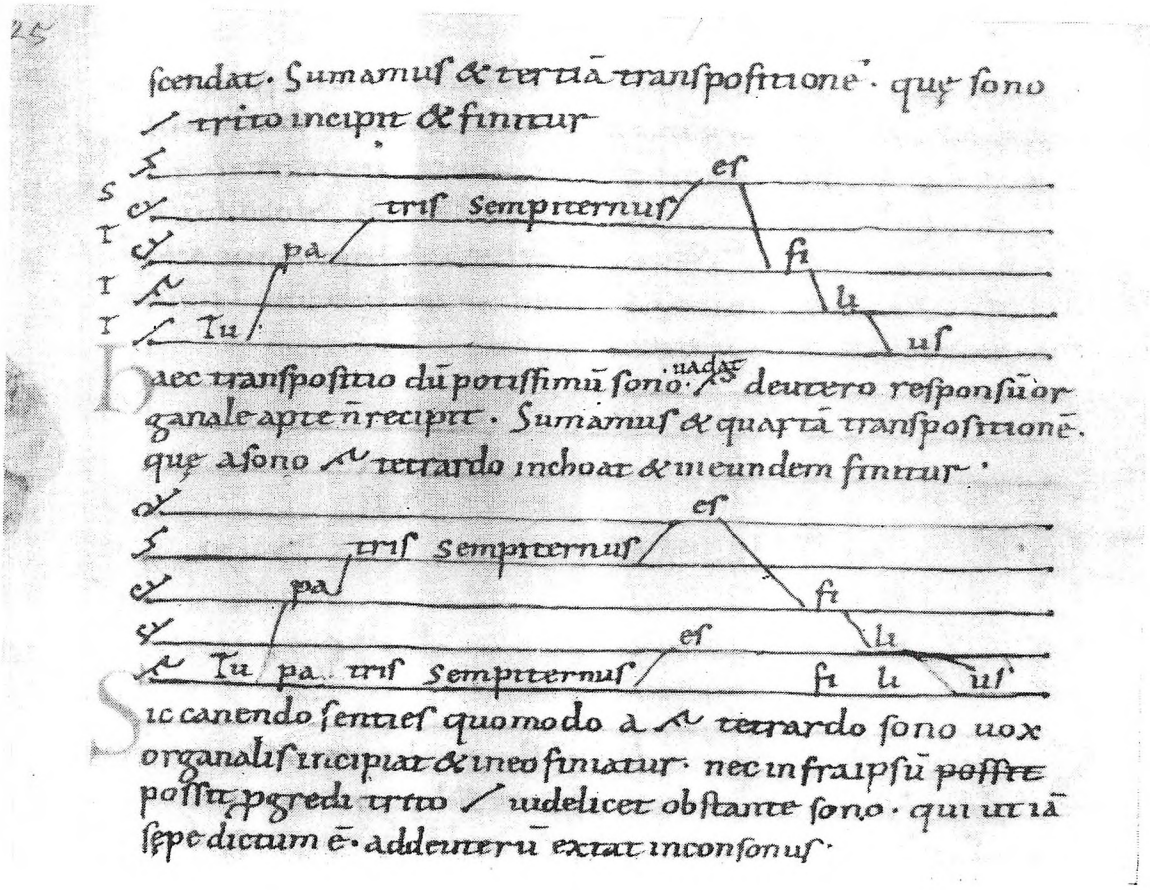

Abb. 100

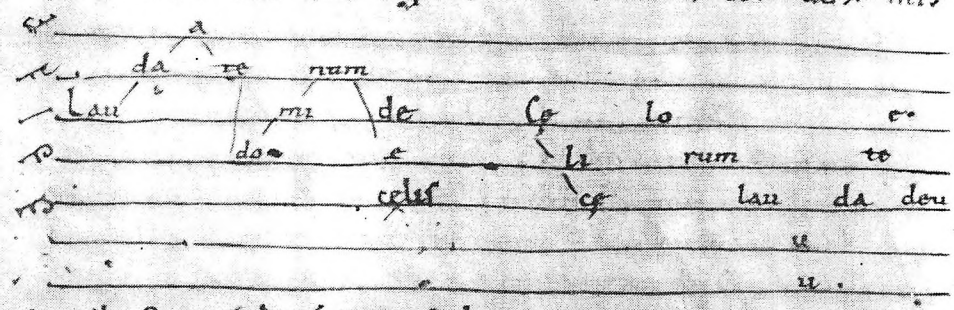
Riemschneider StMhB 79 S. 225

p. 25

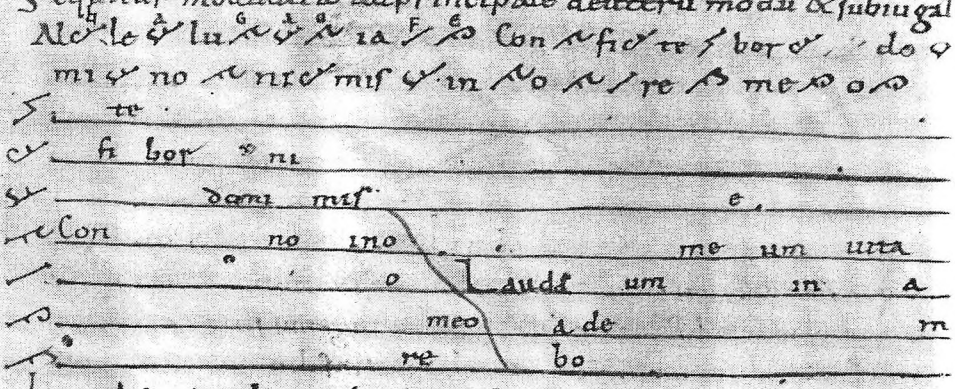
Bruno Stäblein, Schriftbild der einstimmigen Musik (Musikgesch. in Bildern hg. Werner Bachmann, 3 Lief. 4, 1975)

usu. & singulatim notarū appositione ꝓsyllabas. Modulatio.

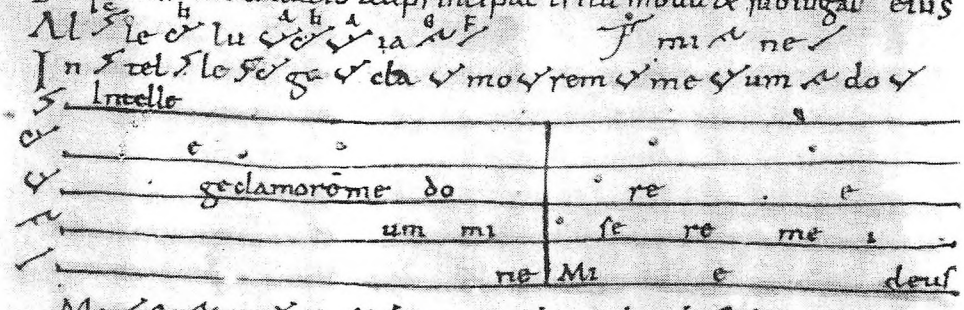
principale ꝓtū modū & subiugalem eius

Sequitur modulatio adprincipale deuterū modū & subiugal

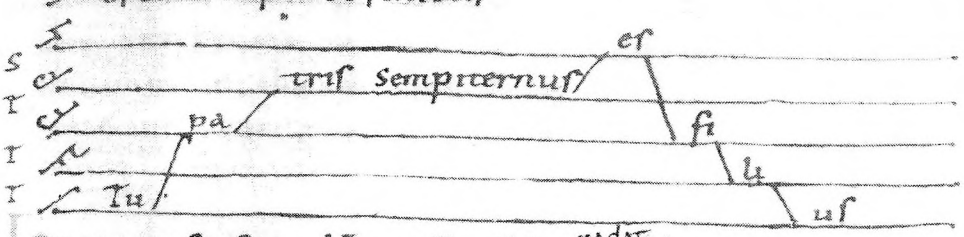
Sequitur modulatio adprincipale tritū modū & subiugale eius

Ad. 99

scendat. Sumamus & tertiā transpositionē. quę sono

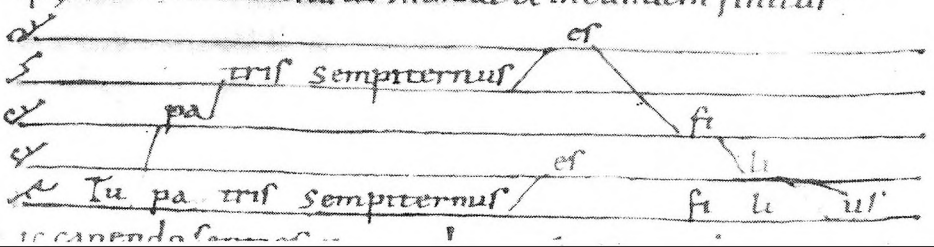
trito incipit & finitur

Hec transpositio dū potissimū sono uadat deutero responsū or

ganale aptē recipit. Sumamus & quartā transpositionē.

quę asono tetrardo inchoat & in eundem finitur.

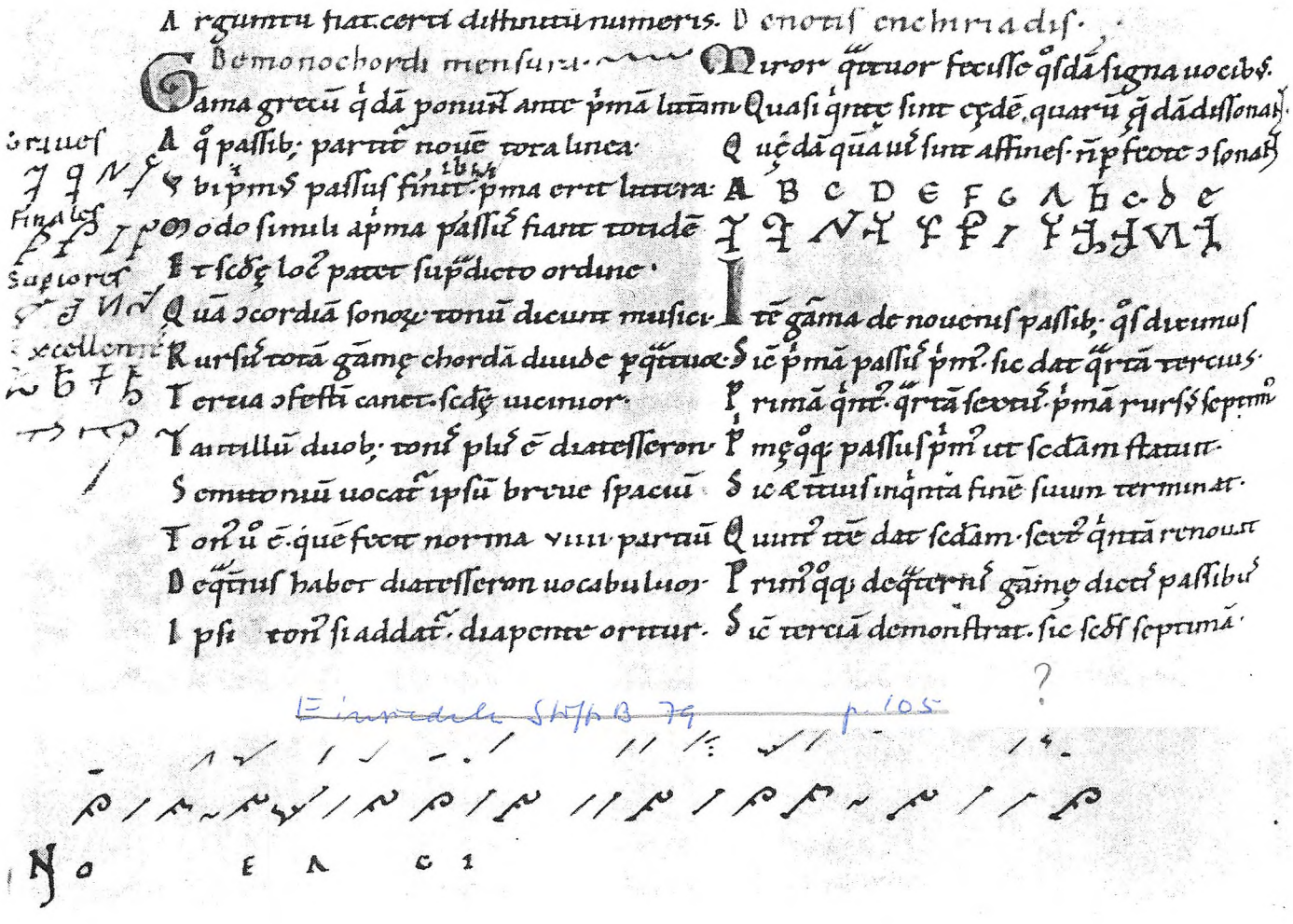
Bruno Stäblein, Schriftbild der einstimmigen Musik (Musikgesch. in Bildern hg. Werner Bachmann, 3 Lief. 4, 1975)

S. 220

schriften hängen eng zusammen, wie u. a. die in beiden identische Memorierformel, das «neuma», für den zweiten Tonus ausweist[10]. Sie ist hier aus beiden geboten: 1. aus dem Einsiedler Tonar als Faksimile[11] und in Übertragung[12], 2. aus der Wolfenbüttler Commemoratio (Cod. 72 Gud. lat. 2°, fol. 87v) in Übertragung[13]; in Wolfenbüttel ist sie zugleich mit deutschen Neumen ohne Linien versehen[14] (s. Notenbeisp. 2 unter Abb. 93 u. 94). Übertrieben anschaulich kann man die Daseiaschrift beim besten Willen nicht nennen, doch mag sie für den Unterricht eine wertvolle Hilfe gewesen sein.

~~Abbildung 93~~

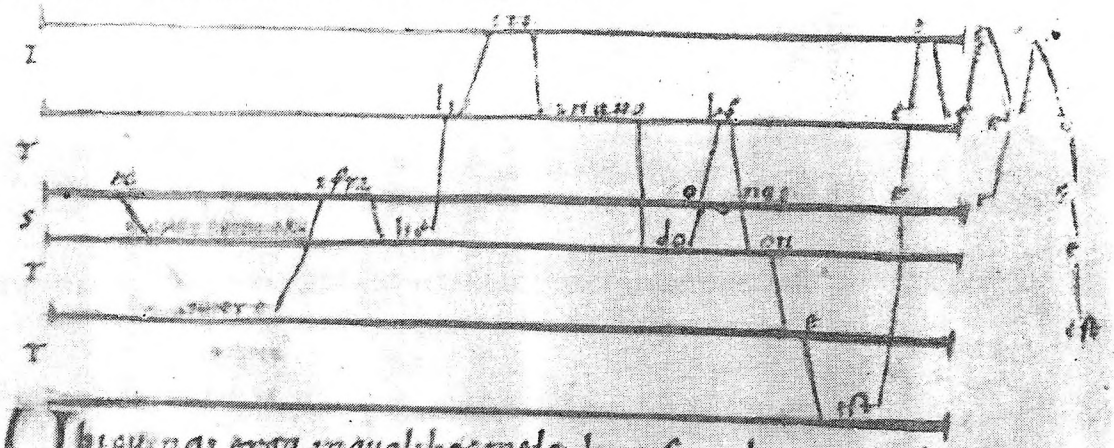
~~Notenbsp. 1~~ ?

alische Traktate[16], vielleicht aus Reims, 10. Jahrhundert[17]

64 (25×19 cm)

Bruno Stäblein, Schriftbild der einstimmigen Musik (Musikgesch. in Bildern hg. Werner Bachmann, 3 Lief. 4, 1975)

Ubicunq; ergo inqualibet melo huiusmodi reperies inē
uallū qualē hic intersyllabas. ee & ce. vel rahe. vel
doa. vel na an. semitoniū cē ñ dubitet. Ubi ꝺ talem
diserepantes voces. vt li tra. vel ta in. vel bus no. vel
ue. vel utrum non & prima ē ſt. & nus utrumꝰ
tonus sine dubio erit. Iam v. inter re & ſi & hic & li
quisto & da. semitoni cap tonꝰ ē intēuallū. Cetera equa
lia & uidelicet de ſi dr. Ut re. & ſi fa. & in que.
geminas igit has qualitates. loco uidelicet arque

98

Einsiedeln StBibl 79 p. 119

→ p. 7

usu. & singulaꝝ notarū appositione pſyllabas. Modulatio ad
principalē primū modū & subiugalem eius. Al le lu ia. Laus da tē do mi num
Cē li cē lo rum lau re de um
Sequitur modulatio ad principalē deuterū modū & subiugalem eius.
Al le lu ia Confi tebor do
mi no nis mis in o re me o
Laus da bo de um me um in a
meo de
re bo
Sequitur modulatio ad principalē tritū modū & subiugalē eius.
Al le lu ia mi ne
In tel le ge cta mo rem me um do
Intello

Abb. 99

Bruno Stäblein, Schriftbild der einstimmigen Musik (Musikgesch. in Bildern 3 Lief. 4, hg. Werner Bachmann, 1975)

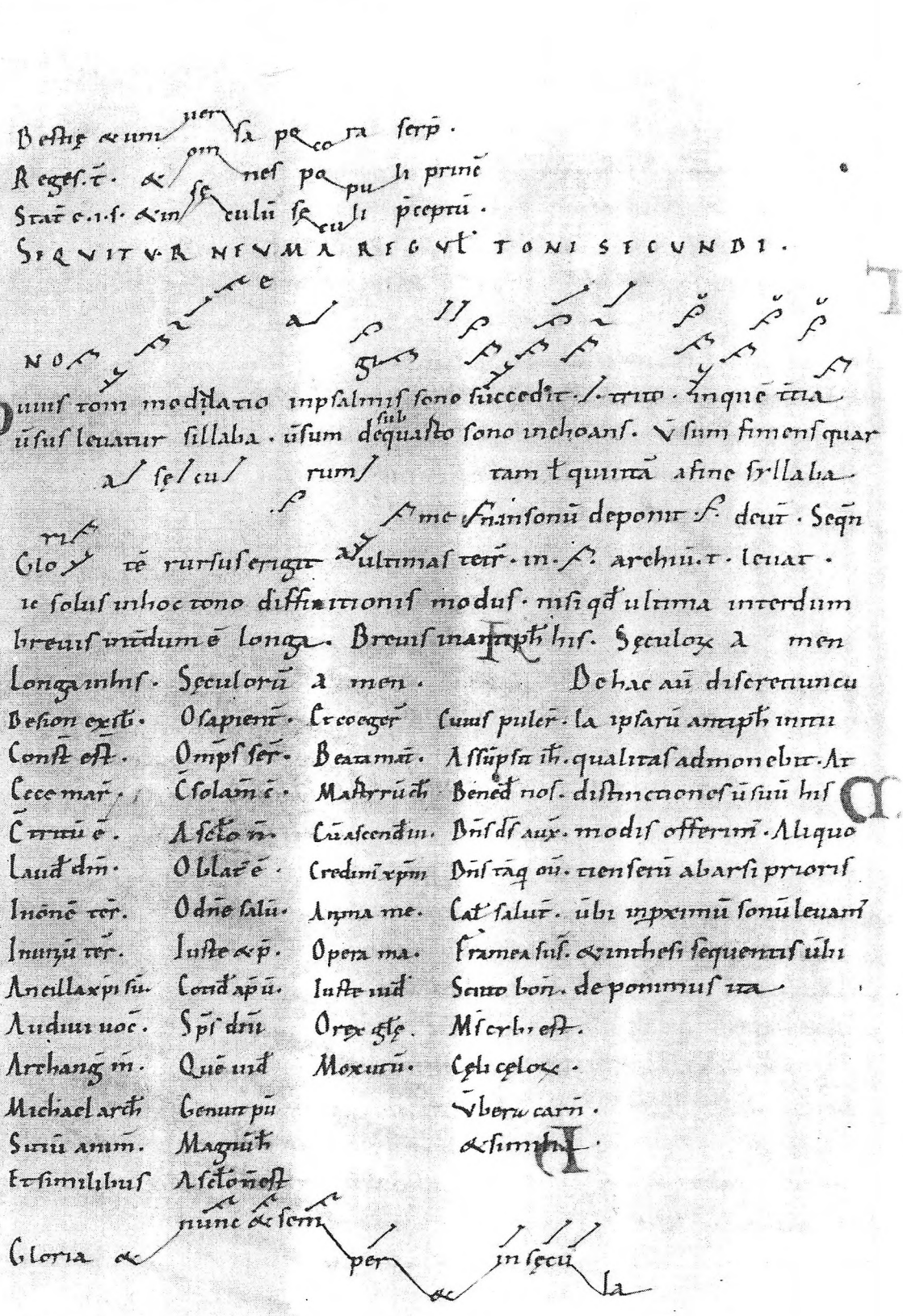

Abb. 93

Monumenta Stäblein p. 105

S. 221

Einsiedeln 83 (76) f. 16r

Orietur diebus domini habundantia pacis et dominabitur: Pls mud. Vt anqua sponsi h

OVIE HO BISCARLORVM REX PER KVI RGI HE O.

nasci dig natus est ut hominem perditum adreg na ce lestia reuo carer

gaudet exercitus angelo rum quia salus aeterna humano generi ap parui tt.

℣ Gloria inexcelsis de o et interra pax hominibus bone voluntatis. Quia salus.

℟ Hodiæ nobis dece lo pax ue ra des cendit. hodie per totum mundum melliflui facti

sunt cæ li. ℣ Gloria inexcelsis deo et interra pax hominibus bone voluntatis. Hodie per:

℟ Quem uidistis pastores dicite annuncia te no bis in terris quis apparuit natum uidi mus

inchoro angelo rum saluatorem dominum. ℣ Natus est nobis hodie saluator qui est

xpc dominus in ciui tate da uid. Alla tum.

℟ Descendit dece lis missus a barce pa tris in utero ium per auream in gressionem no stram

indutus stola purpurea. exiuit per auream por tam lux æ decus in uictis fa bricæ

mundi. Fa bricæ mundi. Fa bricæ mundi.

Fa bricæ mundi. ℣ Tan quam

sponsus dominus pro cedens de tha lamo suo. Et exiit. Glo ria

patri et filio et spiritui sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula

sæcu lorum a men Et exiit Ihc. i. i. hoc t.

℟ Quem

Abb. 108a

Einsiedeln 83 (76) f. 49v

ESPERE AUTĒ SABBATI

QUAE LUCESCIT IH PRIMAM SABBATI VENIT MA

ria magdalena æ altera maria uidere sepulchrum æuia ALLELUIA

ANT ALLELUIA ALLELUIA ALLE LUIA. V/ BEATUS

ANT EGo sum qui sum æ consiliuum meum non est cum impiis sed in lege domini uoluntas mea est æuia a

ANT POstulaui patrem meum alleluia dedit michi gentes æuia in hereditatem alleluia. V/ QUare F. ab

ANT EGo dormiui æ somnum cepi æ exurrexi quoniam dominus suscepit me æuia æuia. V/ DNE Q ang

V/ QUem queris mulier. V/ SUM QUERITIS. IAM SUR.

Be ANgelus domini descendit de celo æ accedens reuolui lapidem æ su

per eum sedit æ dixit mulieribus nolite timere scio enim quia

crucifixum queritis iam surrexit uenite æ uidete locum ubi positus

erat dominus æuia. V/ ANgelus domini locutus est mulieribus dicens quem queritis ante

Be ANgelus domini locutus est mulieribus dicens quem queritis non iam quem queritis iam surre

xit uenite æ uidete alleluia alleluia. V/ ECce precedet uos in galilee ibi eum uidebitis sicut

Be DUm transisset sabbatum maria magdalene æ maria iacobi æ salome emerunt aromata

rum aromata ut uenientes ungerent ihm alleluia alle luia. V/ VALDE MANE U

na sabbatorum uenerunt ad monumentum orto iam sole. V/ VT VENE

ANT ET ualde mane una sabbatorum uenerunt ad monumentum orto sole alleluia

ANT ET dicebant ad inuicem quis reuoluet nobis lapidem ab hostio monumenti alleluia æuia.

Einsiedeln 83 (76) f. 140 r

apparuit · quia tulit eū dñs · Vixit
quoq, matusalā centū octogīta sep
tē annis · æ genuit lamech · & uixit
matusalā postquā genuit lamech ·
septingentis octogīta duob, annis ·
æ genuit filios æ filias · Et facti sunt
oīs dies matusalę · nongenti sexa
gīta nouē anni · æ mortuus ē · Vixit
aut lamech centū octogīta duob,
annis · æ genuit filiū · uocauitq, nom
ei noe dicens · Iste cōsolabit nos abo
peribꝫ æ laboribꝫ manuū nrārū · intra
cui maledixit dñs · Vixitq, lamech
postquā genuit noe · quingentis non
agīta quinq, annis · æ genuit filios
æ filias · Et facti sunt oīs dies lamech ·
septingenti septuagīta septē an
ni · æ mortuus ē · Noe uero cū quin
gentorū esset annorū · genuit sem ·
cham · æ iafeth · Cūq, coepissent ho
mines multiplicari sup̄ terram · æ fi
lias pepereissent · uidentes filii di fi
liis hominū · illeq, genuer · isti
sunt potentes a seculo uiri famosi · Vi
dens aut dñs · qđ multa malitia ho
minum esset in terra · & cuncta cogita
tio cordis intenta esset ad malum
omni tempore · pœnituit eū qđ ho
minē fecisse in terra · & pcauens infu
turum · & tactus dolore cordis in
trinsecus · delebo inq̄d hominē quē
creaui a facie terꝫ · ab homine usq,
ad animantia · a reptili usq, ad uo
lucres cęli · pœnitet enī me fecisse
eos · Hoc uero · inuenit gratiam coram
dño · Hę sunt generationes noe · Hoc
uir iustus atq, pfectus fuit in gene
rationib, suis · Cū dō ambulauit · æ
genuit tres filios · sem · cham · & iafeth ·
Corrupta ē aut terra coram dño · & re
pleta ē iniquitate · Omnis quippe
caro corruperat uiā suā sup̄ terrā ·
Cūq, uidisset dñs terram ee corruptā ·
dixit ad noe · Finis uniūsę carnis ue

Einsiedeln SMSB. 83 (76), fol. 365

rtius· multiacq; cingulo apfido uili
ano uxeta parentū suorū nobilita
tē addictus· U[ir]tuq; sēs magis
elegit dō celesti seruire quā subim
peratore militare terreno· quaspecia
liter electus est· ut uexillum scae crucis
occiduas orbis portaret & impartes· &
multiae sacramenta euangelicis mu
taret edictis· non pregno armis scla
rib; certare romano· sed leui xpi iugo
plurimarū colla uincere gentiū· q; p
sacri baptismatis mysteriū magnis
in mundo claruit miraculis· & doctri
nis catholicis longe lateq; resplendu
it in orbe· cui haec pma legumtur in
signia· Cum adhuc caricuminus
esset & hiemali frigore medie sue cla
midis parte pauperē uestiret· qua
dā parte clamidis sue uidit ange
lum exercitus dīm uīm diuinus
illuminatus nocte sequenti uesti
tū uidit· ut uerū intellegeret qd

strict· intrepidusq; uerā sēc trinitatis
fidē docebat· Sed exinde arrianorū
sentia principū depulsus· gallianas
secessit in partes· uenerabilq; picta
uensis urbis antistiti hilario uinctus
q; tunc temporis quasi firmissima fi
dei columna omnib; laudabilis extitit·
& quasi lucifer mcelo ceteris clarior stel
lis claresceret· ita ille uir sēs in aecclia xpi
omnib; famae magnitudine & uitae sctā
te· & doctrinarū ueritate scārum excel
lentior effulsit· Dum q; tā sci u
ri disciplinis se ses martinus post reli
ctum militiae cingulū sociauit· in tan
ti uiri erudituss exemplis xpiana fortis
pcessisset adpugnam· fidei ornatus ga
lea· & ut lorica iustitiae accinctus· & gla
dio uerbi dī armatus· intrepidus comta
omnia tela maligni bellator munire
dem quoq; ses ur· diuino admonitus ora
culo parentes suos ad sacrae fidei cōmu
nionē· & matrē quae se in mundo ge

Abb. 109a

in di factū genitrice ẽstat esse maria-
la nr̃a pelle bona cuncta posce-
Hec dñs celi dumq; tñae uirgo ẽcepit pepe
rit q; uirgo atq; post partū meruit ma
nere inuiolata ꝓ uidere lumẽ xp̃m.
Quẽ senex iustus symeon inulnis undo
mo sūpsit diu gaudens obtatū ꝑ
tu libens uotis pæim ꝑcamū regis ẽt
nu genitrix fauẽo clara quę celsi træ
nens olumpi regna pæstit nus æternus
Sit dō nr̃o decus æ potestas sit salus
ꝑpet sit honor pennis qui poli summa
Qui residæ in arce tri
Magno canentes annua nunc bene
dicto cantica fruamur huius inclỹ
te festiuitatis gaudiis. cui florida
ui fulsit ut sidus nouū mundana pel
lens nubila æthris ipso lumine despex
Miraculorū ꝑpotens a tactus alto fla
mine resplendunt ꝑdigus uentura se
on ante seclis cognitum clo ꝑmanens
nostru[m]

Ex more docti mystico seruemus en
te ieiunii denū dieꝝ circulo ducto
quater notissimo tor temporū.
Ex æpphæ primitus hoc ꝑtuler. postmo
dū xp̃e sacrauit omniū rex atq; fac
tamur ergo parcus uerbis cibis æ pomb
sōno iocis. æ artius ꝓstemus incustodia
temus aū pessima quę subruunt men
tes uagas. nullumq; dennus callido hosti
locū tyranni dis. undicem-

Einsiedeln 83 (76) [fol. 367ᵃ alte Zählg.] f. 377ᵃ

Einsiedeln 88 (964) p. 2

Gaudeamus in xpō congaudeamus
matri nr̄e sanctae dī ecclesiae
quae die ho dierna felici partu
foecunda prolem uiro suo praeclaram
hierusalem transmisit adpa triam
Regi regum regem filium suum
sigismundum. Quae misit olim duo
mundi lumina philippum & iacobum
hac eadem die hoc addidit insigne
donum. Regi
Sancte sigismunde adō coronate rex ecclesie
demilibus israhel te unxit dominus
oleo exultationis. p̄ consortibus tuis be
nedictus rex. qui meruisti summi regis
seruus fieri. O rex & martyr cum filius reg
ni & martyrii socius intercede p nobis deum

Abb. 80 b

Einsiedeln 88 (964) p. 4

Quod summa prestet trinitas · quae
simpla claret unitas · cui: permis gla sit
in seculorum saecula · am ·

Apostolorum splendido philippus
excollegio fratercq' IHV iacobus
summis micant uirtutibus:
atalis horum gia · festiua sunt hic
gaudia · et iste cetus gratulans · laudes
tamit nunc euphonas ·
ac et sigismundus die · uir dignitatis re
giae sed glorioſus postea martyr pete
bat aethera ·
et solus illo tempore emit corona sangui
ne · sed cumparente liberi · palmam
capessunt indiu

A66.80a

Einsiedeln 88 (964) p. 1

N 88 1

EQVYMETSALVTARE·
ostibi semper etubiq; gra
tias agere· dne sce patter
ompsacterne ds· per xpm
dnm nrm· erquem ma
iestatem tuam laudant
angeli· adorant domina
tiones· tremunt potesta
tes· aeli caelorumq; uir
tutes· ac beata seraphyn· so
cia exultatione concele
brant· umquibus etnras
quoces· utadmitti iubeas de
precamur· supplici confes
sione dicentes· cs· cs· cs·
dns ds sabaoth· pleni sunt

BIBLIOTHECA MONASTERII EINSIDLENSIS

Einsiedeln 88 (964) p.40

oboediens usq; ad mortē. mortē
autem crucis. LECTIONES
DE RESURRECTIONE DNI.
GRATIA UOBIS AB
IHU XPO QUI EST TES
tis fidelis primogenitus
mortuorū et princeps regū
terre. qui dilexit nos et lauit
nos a peccatis nris in sanguine suo.
Hec dicit dns. Ego sum pri
mus & nouissimus. et fui mortu
us. et ecce sum uiuens in secula
seculorū. & habeo claues mortis &
Dignus est agnus qui oc
cisus est accipere uirtutem et
diuitiarum. et sapientiā. & fortitu
dinem. & honorem. & glām & bene
dictionem;

A06.81

Einsiedeln 88 (964) p. 98

ant. et adimplenda quę ui
derint conualescant. Ponm.

IN THEOPHANIA DNI

DS QUI HODIE R
NA DIE UNIGENITU
tuum gentibus stella duce
reuelasti. concede propitius.
ut qui iam te ex fide cogno
uimus. usq; ad contemplan
dam speciem tuæ cęlsitudi
nis perducamur. Peundem
DS ILLUMINATOR
omnium gentium. da popu

MPS SEMP DS· QUI DEDI
sti famulis tuis in confessio
ne uere fidei aeterne trin
tatis gloriā agnoscere· et
in potentia maiestatis ad
orare unitatē· qs ut eiusdē
fidei firmitate· ab omnibs
semp muniam aduersis· p·o·s·
ONE DS PATER OMPS· Alia
nos famulos tuae maiestati
subiectos· punicū filiu tuu
in uisitate sci spūs benedic &
ptege· ut ab omni hoste se

Einsiedeln 88 (964) p. 275

semper & patrocinijs sublevemur: et fidem congrua deuotione sectemur: p

VNIVS MARTYRIS.

VOTIVUS NOS DNE QS dne beati martiris tui natalis semper excipiat. qui et iocunditatem nobis suae glorificationis infundat. et tibi nos reddat acceptos: p

PLVRIMORV MART

CONCEDE QS OMPS

Einsiedeln 88 (964) p. 307

Einsiedeln 88, p. 8

88 (964) p. 8

TIFICET VOS PER OM
NIA ET INTEGER SPS VESTER
& anim & corpus sine querela
in aduentu dni nri ihu xpi ser-

Einsiedeln 88

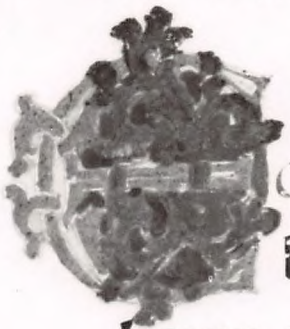
XCITA
ONE QS
POTENTI
am tuam et
ueni· ut ab imminen
tibus peccatorum nostrorum
periculis· te mereamur protc
gente eripi· te liberante salua
ri· qui unus es regnas cum dõpa
tre in unitate spūs sci dē· per om
nia secula saeculorum

DOMINICA SECUNDA

Einsiedeln
88 p. 76

A NOBIS QS DNE LIMI
tari quod colimus. ut
discamus etinimicos diligere. quia eius natalicia cele
bramus. qui nouit etiam
propersecutorib; exorare onim
MPS SEMPITERNE DS.
qui primitias martyrum
inbeati leuitae stephani
sanguine dedicasti. tribue
qs. ut pro nobis intercessor
assistat. qui prosuis etiam
psecutoribus exorauit. onim

Einsiedeln 88

ECCLESIAM TUAM QUE
benignus illustra ut
beati iohannis euangeliste
illuminata doctrinis addo
na perueniat sempiterna P
BEATI IOHANNIS EUAN
geliste qs dne supplicatio
ne placatus et uenia no
bis tribue et tremedia sempi
terna concede P onm
BEATI EUANGELISTE
iohannis onc pcibus adiuuc

Einsiedeln 88
p. 92

Cod. 88(964) p. 92

Rinusidelle

mur: ut quod possibilitas
nra nonoptinet: eius nobis
intercessione donetur: Per
IT DNE QS BEATUS
iohannes euangelista nrae
fragilitatis adiutor: ut pro
nobis supplicans: copiosius
audiatur: Per omm
S QUI PER OS BEATI A
postoli tui iohannis: uerbi
tui nobis archana reserasti.
presta qs ut quod ille nris
auribus excellenter infudit.

Einsiedeln 88
p. 93

Cod 88 (944) p. 93

Einsiedeln 88

Einsiedeln Ms. 111

bis uirtute succurre·ut p̄ auxilium gra
tię tuę quod nr̄a peccata p̄peduunt·in
dulgentia tuę p̄pitiationis acceleret·Q̄·u·
Sacrificiis p̄sentibus dn̄e placa·S E C·
tus intende·ut æ deuotioni nr̄ę p̄fici
ant æ saluti·P̄ Ad C̄sumat effectus·P̄
Sumptis muneribus dn̄e q̄s·ut cum fre
quentatione mysterii crescat nr̄ę sa

IHANNVTIAT·
S C Ę·MARIAE·
S·QVI·DE·BEATAE·
MARIAE VIRGINIS
utero uerbum tuum ange
lo annuntiante carnem
suscipere uoluisti·p̄a supplicibus tu
is·ut qui uere eam genitricem di cre
dimus·eius apud te intercessionibus
In membris S E C R̄·L adiuuemur·P̄e·
nr̄is dn̄e uer̄ę fidei sacramenta con

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 111, p. 251. S. XII

SMAH 5, Taf XXXV

tuus celebramus officio · intercedente
beato sebastiano martyre tuo salua
nos tua gr̃a semp̃ augmentum · ℣

HAT̃S · OMNIPOTENS · DS ·
MPS · SEMP · DS ·

qui inmensus sci me
gnsadi martyris tui
semp̃ es mirabilis · qs̃
clementiã tuã · ut sicut
ei eminentẽ passionis glo
riam contulisti · sic adẽsequendam
mitiam tuã̃ eius nos faciat precib̃
adiuuari · ℣ SECRETA ·

Stiftsbibliothek Einsiedeln
Tod des Hl. Meinrad
Miniatur aus cod 111 (12. Jh.)

402 Foto P. Damian Rutishauser

Stiftsbibliothek Einsiedeln

Weihnacht
Miniatur aus cod 111 (12. Jh.)

409 Foto P. Damian Rutishauser

VIG. NATALIS. DNI.

S. QUI NOS

redemptionis nrae an
nua expectatione lęti
ficas. psta ut unigenitū
tuum quē redemptorē lęti
suscipimus uenientē quoq; iudicem
securi uideamus. Dnm nrm SECR.

Da nobis qs omps ds ut sicut ado
randa filii tui natalitia pueniamus.

Mit besten Wünschen und
Grüßen

SHAH 5, Taf. XXXI = Bruxelles Stb MS. 112 (465) p. 48

In hac Sce Marie Magd ad utrumq; vesp. ad t. rad. in
in lectulo meo p noctē quesiui quē diligit anima mea. quesi
ui illū & non inueni. In vie assumpt. S. Marie. Anv.
Sapiē in via laudabit animā suā. & in deo honorabit
& in medio ppli sui gloriabit. & in ecclīs altissimi ape
riet os suū. & in conspectu uirtutū illius gloriabitur.

capit cum summo silentio & debita dō re
uerentia figurā gerens dominice passio
nis. Die tercio tollat abbas capitii de ca
pite eius. ut de posita tristitia ueteris pec
cati reuelata facie gl̄am dñi speculemur.
Sedō g̃ baptizatus est & emundatus ab om
nibus peccatis suis. Ipsa dii ordinatio agen
da est in diebus sollemnib̄ uel in xii. lect̄
ad publicā missā post orationē ante pnun
tiationē epl̄e. ueniat nouitius & prician
se ante altare. Tunc cantant ei psalmii.
Miserere mei ds. Finito psalmo cii gl̄a p.
subiungatur. Kyrieleis. Xpeleis. Kyrieleis.
Pater noster. Et ne nos. P R E C E S.
Saluū fac seruum tuum. Ds meus s.
pmittat ei dñe auxilii de sco. Et de syon
tuere eum dñe turris fortitudinis. A facie.
Oua qs dñe famulō Dñi nobiscii O R E M.
tuō inchoatu operis consummatiōi ef
fectum. & in pfectam tibi officiā plenitu
dinem. tua sibi pducere mereatur
ad finem. Per dum n. A L I A. O R E M.

Ds cui omnis potestas & dignitas deser
uit da famulō tuō. h. psperum dignitatis
effectū. in qua te semp timeat ubiq. tu
gter placere contendat. Per T unc illo
erecto meritū interroget abbas si uelit in
tam & mores suos scdm suā possibilita
tem regulariter corrigere. Illo meritū spon
deme. accipiat regulā. & det ei abbas dicens
Accipe regulā & uide in ea non solū audi
tor uerū etiam sātagens esse illius factor.
Postea ascendit ad altare. & ibi stat ubi sa
cerdos ad missā. scilicet ante altare in
medio. & pfessionē legit. hoc modo.
Ego frater h. sacerdos aut diaconus aut
subdiaconus uel acolitus siue conuersus.
promitto stabilitatē meā & conuersionē mo
rum meorū & obedientiā scdm regulā
sci benedicti abbatis. coram dō & scis eius
in hoc monasterio qd est cōstructū in bo
nore sce dī genitricis MARIE & sci Mau
ricii & scorum qui hic sunt in presentia
domini &c. abbatis. Lecta pfessione po

Einsiedeln StiftsB 112 p. 8+9 STIFTS, Taf. XXXII

Rorate cęli desup. At Ecce uirgo ccipiet.
Egredietur uirga. Reqm aduentu dni. At.
Ab initio ante sęcm creata sum. & usq; ad fu
turū sęcm nō desinā. & in habitatione scā.
coram dō ministraui. Dominicis Et Fri
iatis Ad yesp Post Oct Theoph.

QVONIAM ESTIS FILII DI. MISIT
dns spm filii sui in corda nra clamā
tem abba pater. Alia.
Obsecro uos p misericordiam di. ut exhibeatis
corpora ura hostiā uiuentē. scam. dō pla
centē. rationabile obsequiū urm. Alia.
Non ē distinctio. omes enī peccauer. & egent
gia di. iustificati gratis p grām ipsius. p
redemptionē quę ē in xpo ihū dno nro.
idelis sermo & omī acceptione dignus. At.
quia xpc ihc uenit in hunc mundū. pecca
tores saluos facere. Alia.

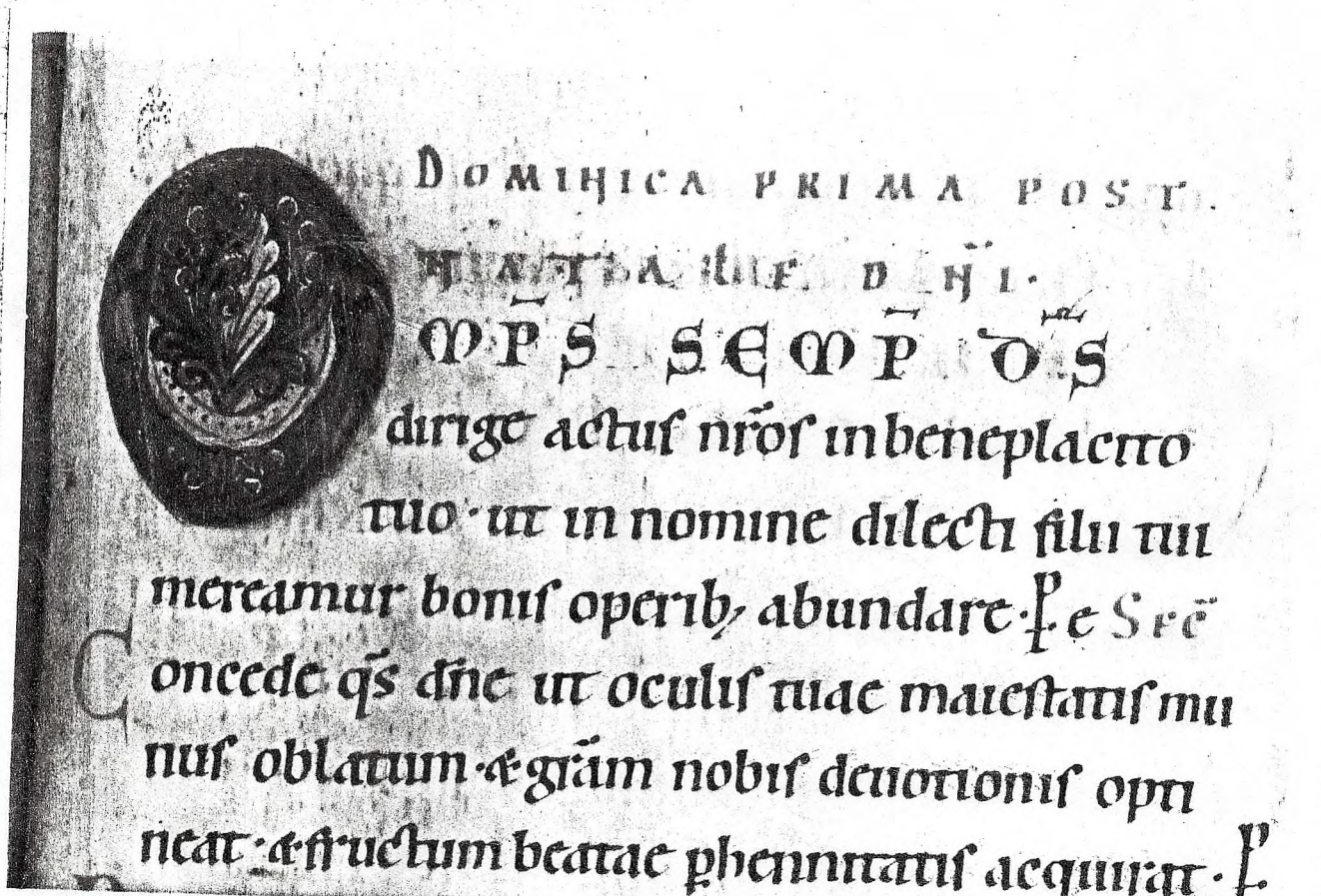
Einsiedeln 112 (465) p.68

ginis festiuitate solemnit̄ lętam. ita intercessione ei⁹
apud te semp adiuuemur. ℣ N. S. GREGORII PP.
OSQVI animę famuli tui gregorii ęt̄ię beati
tudinis p̄mia et̄uliſti. ēcede, ppitius. ut q̄ pecca
torū nr̄oꝝ pondere p̄mimur. eius apud te p̄cib⁹
Os q̄ beatī gregorii pontificis. At subleuemur. ℣
scōꝝ tuoꝝ meritis coęquaſti. ēcede, ppitius. ut q̄
cōmemorationis ei⁹ festa p̄colimus. uitę quoq⁹
imitemur exemplaria. ℣ ALIA. ℣ dant. ℣
Concede q̄s dn̄e fidelib⁹ tuis digne sc̄i gregorii
pontificis tui celebrare solemnia. ut eius & hic
experiant̄ auxilia. & ęt̄ius affectib⁹ appręhen
NAT̄ SC̄I BENEDICTI ABBATIS.
OMP̄S SEMP̄ D̄S. QVI HODIER
na die carnis eductū ergastulo
beatū BENEDICTVM confessorē tuū suble
uasti ad cęlū. concede q̄s hęc festa tuis
famulis celebrantib⁹ cunctorū ueniā de

Einsiedeln 112 (465) p. 155

Abb. 99

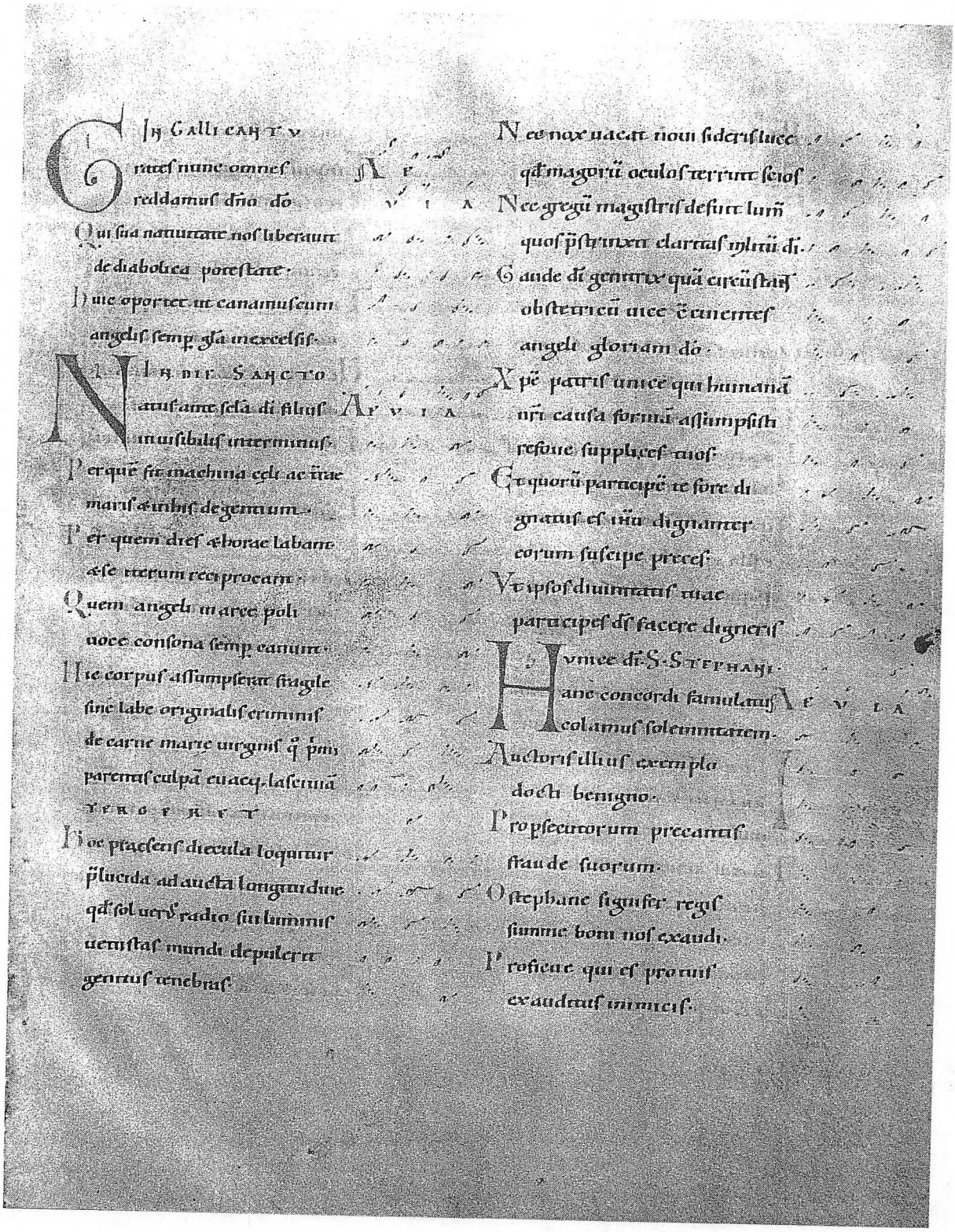
cf. van Ess, Das Gedenken Bischof Ptetus
S. 59 Anm. 14

DOMINICA PRIMA POST.
[illegible] D[omi]NI.
OMNIPS SEMPER DEUS
dirige actus nros in beneplacito
tuo: ut in nomine dilecti filii tui
mereamur bonis operib; abundare. Per eu
oncede qs dne ut oculis tuae maiestatis mu
nus oblatum: aegrām nobis deuotionis opti
neat: afructum beatae phennitatis acquirat. P

Arnstadt Stiftsbibl. Cod 113 (466)
p. 412

Horaes? und SITAHS

In Galli cantu
mentes nunc omnes
reddamus deo deo
Qui sua natiuitate nos liberauit
de diabolica potestate.
Hinc oportet ut canamus eum
angelis semp. gla in excelsis.
Nunc sancto
nauis ame scla di filius
in nisibus interminus.
Per quē fit machina cęli ac ter
re maris ę orbis de genitum.
Per quem dies ę bonae labare
ę se rerum reciprocam.
Quem angeli in arce poli
uoce consona semp canunt.
Hic corpus assumpserat simple
sine labe originalis criminis
de carne marie uirginis q̄ pm
parerent culpā euacq. laserna
terrorem.
Hoc praesens diecula loquitur
plurima ad auecta longitudine
qđ sol uerb radio sui luminis
uetustas mundi depulerat
gentis tenebras.

Nec nox uacat noui sideris luce
qđ magorū oculos terrarum sedes.
Nec gregū magistris desunt lumē
quos pstrinxit claritas mysterii di.
Gaude di genitrix quā circūstans
obstetricū nitet cōcentus
angeli gloriam do.
Xpe patris unice qui humanā
nri causa formā assumpsisti
respice supplices nos.
Cuius quorū participē te fore di
gnatus es tu dignanter
eorum suscipe preces.
Ut ipsos diuinitus tuae
participes dei facere digneris.
Hunc de S. Stephani
hanc concordi famulatus
colamus solemnitatem.
Auctoris illius exempla
docti benigno.
Propitiatorium precantis
fraude suorum.
O stephane signifer regis
summe bonis nos exaudi.
Proficiat qui est pronus
exaudiri inimicis.

1) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 113 (466), p. 35

Hangartner

Hangartner

DOM·I· DE ADVENTV DNI·

OTE LE

VAUIANI

MAM MEAM

deus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei

etenim universi qui te expectant non confundentur·

℣ Vias tuas domine demonstra mihi et semitas tuas edoce me·

℟ Universi qui te expectant non confundentur domine·

℣ Vias tuas domine notas fac mihi et semitas tuas edoce me·

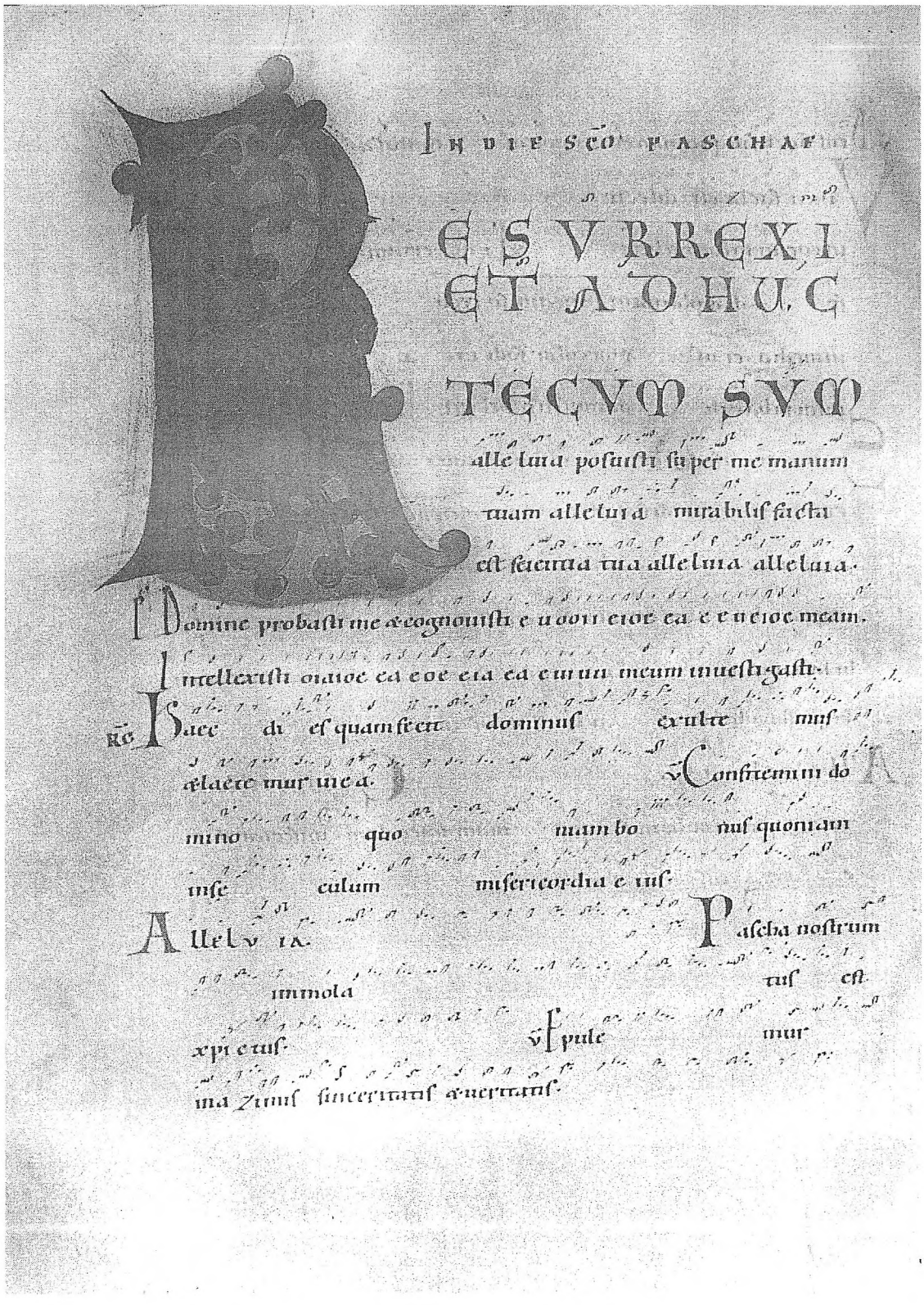
Alleluia· Ostende nobis domine misericordiam tuam et salutare tuum da nobis·

℣ Adre domine te uaui animam meam deus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei etenim universi qui te expectant non confundentur·

℣ Dirige me in ueritate tua et doce me quia tu es deus salu

2) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 113 (466), p. 63

Haugartner

3) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 113 (466), p. 141

CELI ENARRANT GLORIAM DE APOSTOLIS

dei filii uerbi incarnati facti de terra celi. Haec enim gloria
soli domino congrua. Homen est cuius magni consilii angelus
Iste id consilium lapso homini auxilium est antiquum & ipsum
dum & uerum factum solus tamum sanctus cognitum Dum ange
lus iste homo natus ex muliere immortalem ex mortali de terra
celum fecit ex homine angelum Hic est dominus exercituum
deus cuius sunt angeli missi in terram apostoli. Quibus se ipsum
unum prebuit resurgens multis argumentis pacem uero mortis
nuncian[illegible]ans Pax uob ego sū unqꝫ nolue tā timere predicare uerbū di
creature om̄i coram regib & pncipib Sic me misit me pat & ego mitto uos
in mundū. estote ergo prudentes sic serpentes estote ut columbe simplices.
Hinc petrus romā aplorū pncepſ adiit Paulus greciā ubiq; docens qām
ter quatuor alii pceres in plagis terre quatuor euangeliū ames trinū
& unū Andreas iacob uūq; philippus bartholomeus symon matheus
Iohannes thomas & matheus duodecim iudices n abuno sed in unò di
uisi p orbē diuisos in unū colligunt In omnē terrā exiuit son eorū.
& in fines orbis terre uerba eorū. Quā speciosi pedes evangelizantiū
bonū pdicantiū pacē Sanguine xpi redepti ita dicentiū syon

Einsiedeln 113 (466) p. 5

E VI k

F V k Pamalconis·Hazarii·&Celsi·ā Imitatione·l Sci pfidē·ā Glori
osus·d·Ev Cū audierit·or Lætamini ind·co Iustorum animę·

G IIII k felicis·Simplicii·faustini &Beatricis·ā Sacerdotē·l Spectaculū
rō Sacerdotes·Alt Exultem t·Ev Sint lumbi·or Anima n·co Ego uos ele

Aiii k Abdo &Sennes·l Grās agere debemus Ev Descendens t

B II k

Augustī hab dies·xxxi·Luh·xxviii·

C K Aug Septē firm·Aduincula·S·Pauli·ā Hunc scio·v·E totū·

D IIII h Stephani pp &mar l Ecce sacerdos·Ev Homo quidā nob

F III h Inuentio corporis·S·Stephani. Et enim p totum·

F II h

G HOHA s Osuualdi regis&m· ā Lætabitur t·l Iustum deducē·rō Posuisti d·
Ev Si quis uenit ad me·or Inuitare t·co Magna est g

A VIII id Xysti felicissimi &Agapiti·l Iustorum Ev Ecce ego mitto

B VII id Donati m·Afrae m·aliorūq, s·ā Sapientiam l Redde&dns m·
rō Clamauer·Alt Iustorum a·Ev Cū audierit·or Anima mea·co Et si coram h·

C VI id Ciriaci aliorumq, l Benedictus dns&p·Ev Qui uos audit·

D V id Romani m·

E IIII id Laurentii m·

F III id Tyburtii m·l Confitebor t·Ev Homo lucernam

G II id

A P V s Ypoliti aliorumq, s·l Rememoramini Ev Attendite a&mem·o

B XVIII k Septē Eusebii pbri·Vig·S·Mariae·ā Dilexisti·rō Specie·or Offe
rentur·co Diffusa ē g

Einsiedeln 113 (966) p.17

Deus eterne ds Et te in assumptione be
ate marie semper uirginis collaudare.
benedicere & predicare. que & unigeni
tum tuum sci sps obumbratione con
cepit & uirginitatis gloria pmanente
lumen eternum mundo effudit. i hm
xpm dnm nostrum

Os QVI HUNC DIEM
sacrosem, p festiuitate beati uigilii mar
tyris tui atq; pontificis sollemniter
nobis celebrandu contuliste. da qs
supplicibus tuis. ut meritis eius de
fensi. & ab omnibus uite huius libere
mur aduersis. & aeterne uite premia
consequamur. p

Offerimus tibi dne sollemne sacrificiu
, p ueneranda festiuitate beati uigilii

Einsiedeln 113 (466) p. 221

Abb. 110

liam tuã. ꝫ ꝑsta ut apud te mens mra
tuo desiderio fulgeat. quę se carnis ma
ceratione castigat. ℣. S E C R E T A.

Oblatis dne qs placare muneribꝫ. ꝫ a cun
ctis nos defende periculis. ℣. A D C Ō

Q̄s omps ds. ut illius salutaris capiamus ef
fectum. cuius ꝓhęc mysteria pignus
accepimus. ℣. S V P E R P E T M

Ascendant ad te dne ꝓces nrae. ꝫ ab ecclia
tua cunctam repelle nequitiam. ℣.

F E R I A Q V A R T A.

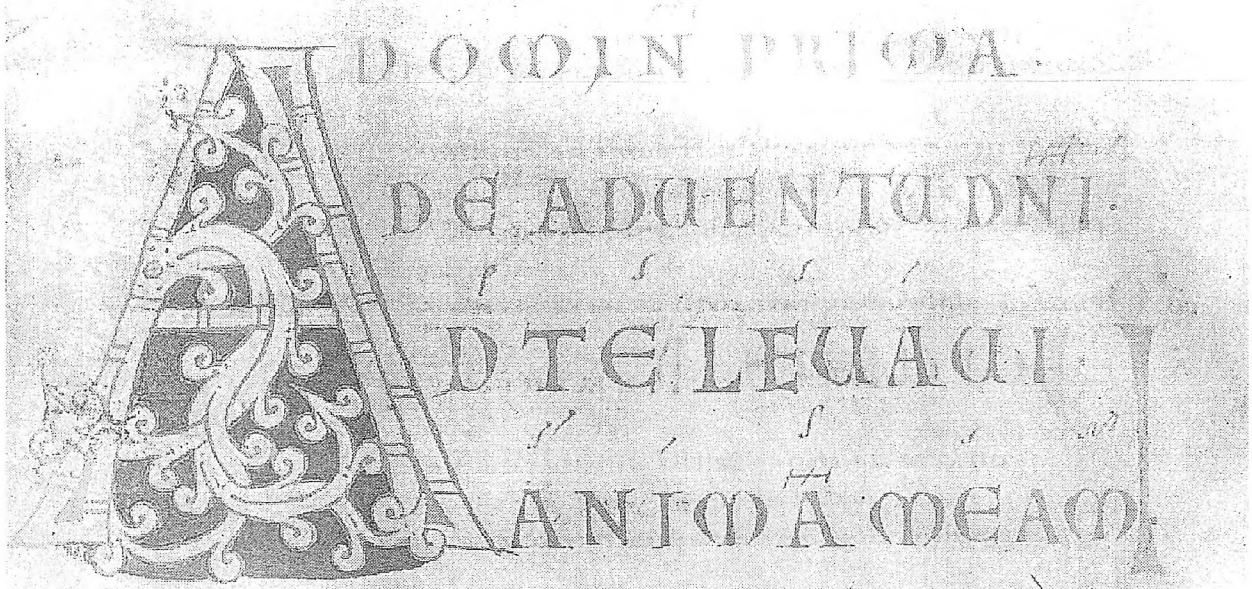
PRECES NRAS QS ON̄ ECLE
menter exaudi. ꝫ ctra cuncta no
bis aduersantia dexteram tuę maiesta
tis extende. ℣. S E C R E T A. At.

Deuotionem ppli tui dne qs benignus in
tende. ut qui ꝓ abstinentiã macerantur
in corpore. ꝓ fructum bonis operis re
ficiantur in mente. ℣. A D C O M P E T.

Einsiedeln 113 (466) p. 268

Hauptmann
S. 258

HdD

deus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei et enim universi qui te expectant non confundentur

Vias tuas domine demonstra edoce me. / qui te expectant non

Universi qui te expectant non confundentur domine

Vias tuas domine notas fac mihi

et semitas tuas edoce me Alleluia

Ostende nobis domine misericordiam tuam et salutare

tuum da nobis / confundentur

Ad te domine levavi animam meam deus meus in te confido

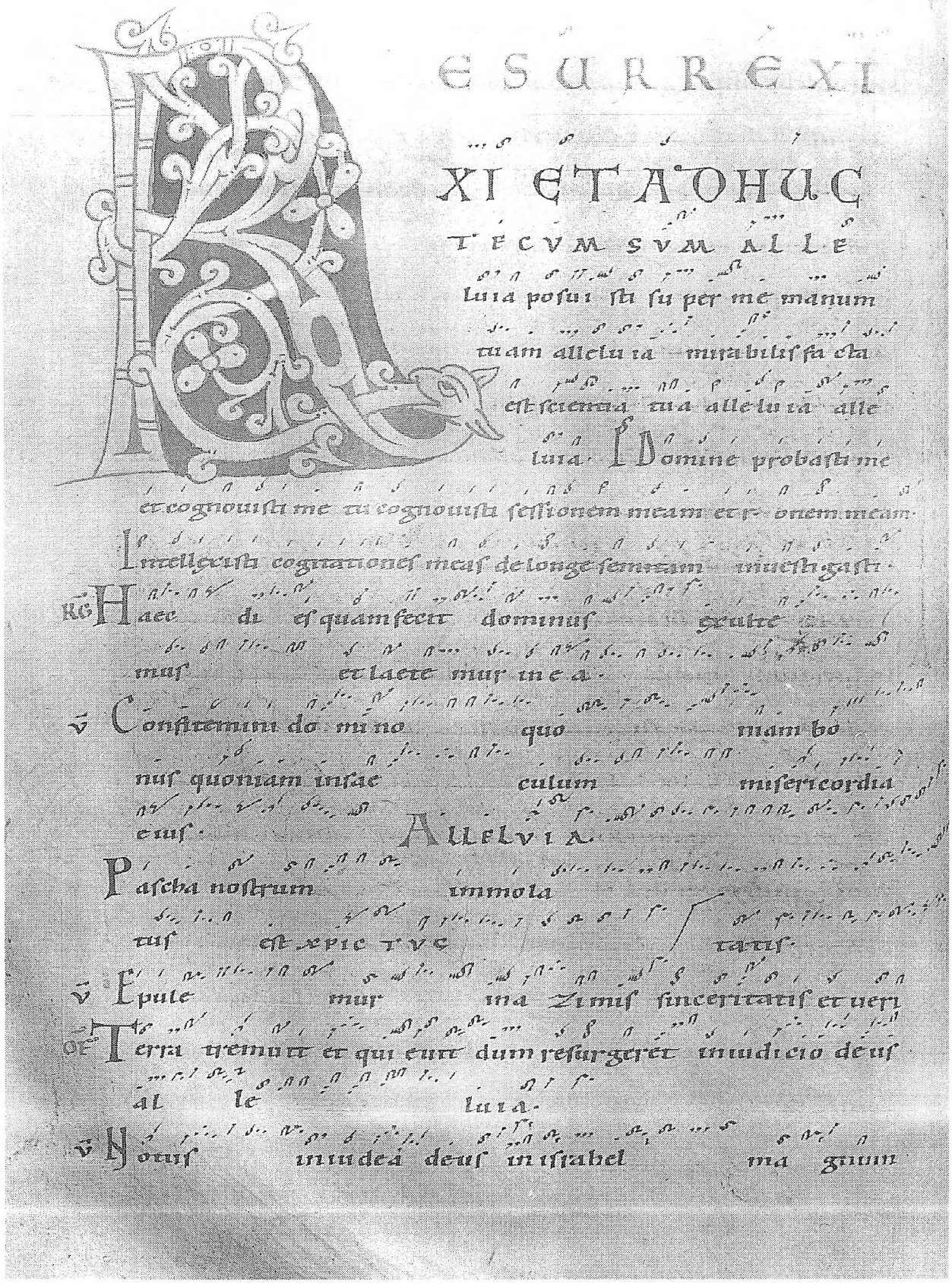
non erubescam neque irrideant me inimici mei et enim universi

Dirige me in veritate tua et doce me quia tu es deus

Abb. 7 Rheinfelden StA/HB. Cod. 114 (523) p. 9

Hd D

Hangartner

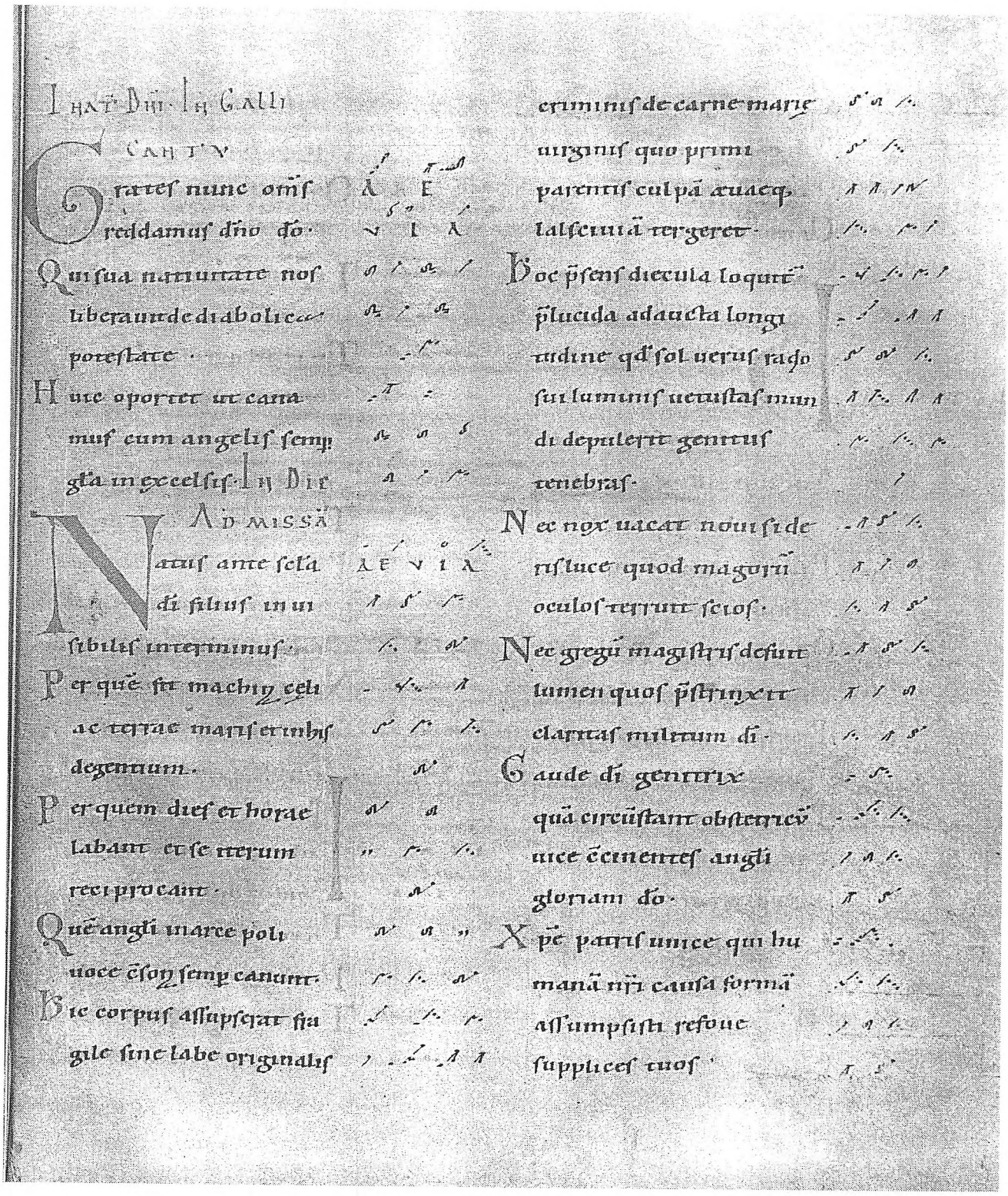

8) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 114 (523), p. 86

HdD

Hungarum

260

IHAT DIE IH GALLI

CANTV

Grates nunc omes
reddamus dño deo
Qui sua natiuitate nos
liberauit de diabolice
potestate .
Hunc oportet ut cana
mus cum angelis semp
glia in excelsis IH DIE

AD MISSA

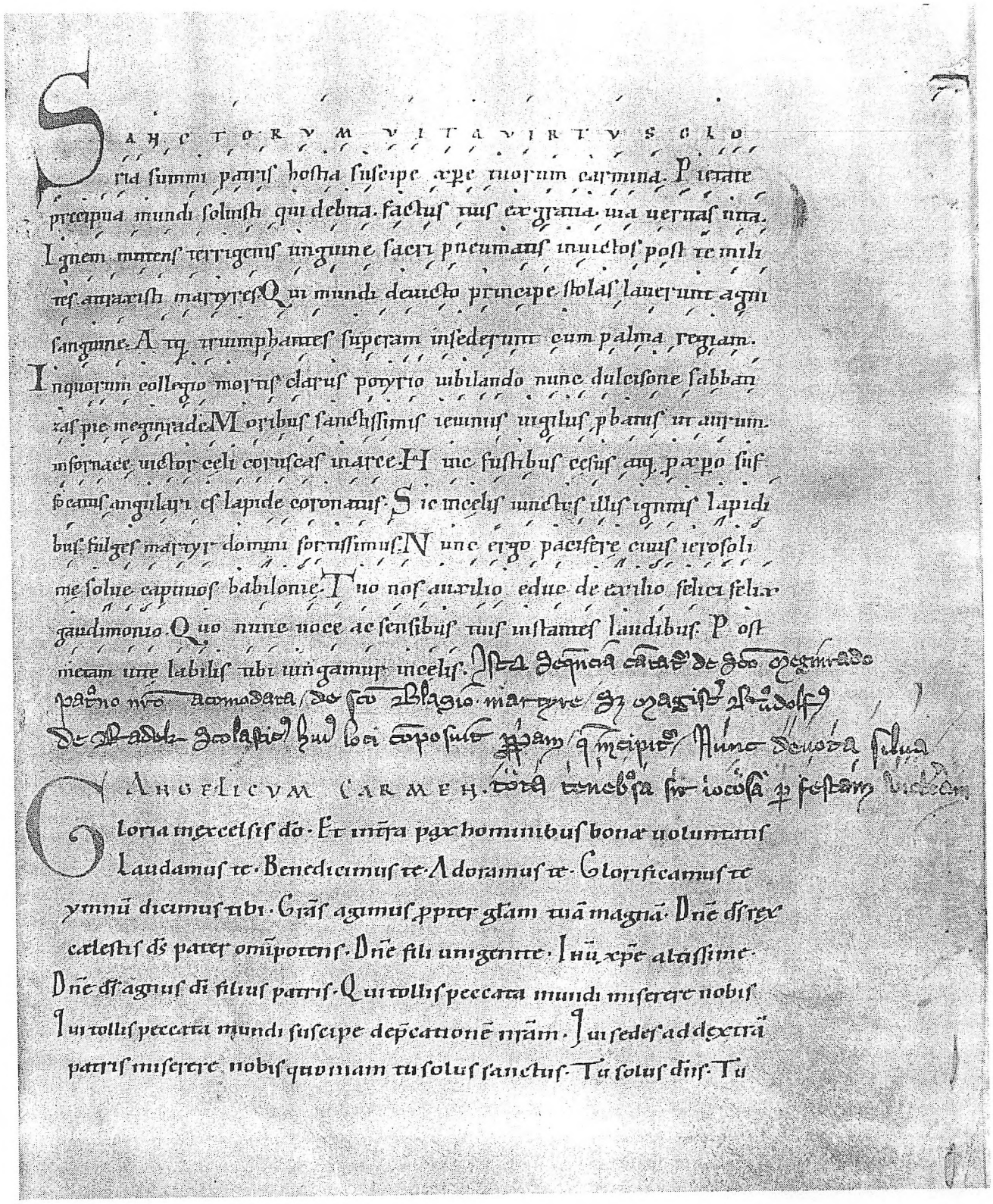
Natus ante scla
di filius in ui
sibilis interminus .
Per quē fr machin̄ celi
ac terrae manu ermbis
degentium .
Per quem dies et horae
labant et se rerum
reciprocant .
Quē angli in arce poli
uoce cōsonā semp canunt .
Vt corpus assumeret sin
gule sine labe originalis
criminis de carne marie
uirginis quo primi
parentis culpā auaeq
falsenuiā tergeret .
Hoc psens diecula loquē
plucida adaucta longi
tudine qđ sol ueruſ rado
sui luminis uetustas mun
di depulerit genitus
tenebras .
Nec nox uacat nouis de
fluce quod magnū
oculos tetrum scios .
Nec gregū magistrus defuit
lumen quos pstrinxerit
claritas multum di .
Gaude di genitrix
quā circūstant obstetrices
uice ecclesie angli
gloriam dō .
Xpe patris unice qui hu
manā nīl causa formā
assumpsisti refove
supplices tuos .

9) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 114 (523), p. 157

F + D

Hangarten

261

10) Einsiedeln, Stiftsbibliothek, Cod. 114 (523), p. 189

Luciae urg. Dit. t Dnē dr̄ mr̄s. G Dit iust. ev Simit ē x. of Offerent. co Diffusa ē.
Vig s. thomę. Ego aū. t Beat ur. G Iust ut p. ev Ego sū. of Gta 7 hon. co Magna ē
Thomę apli. Iud s. t Beat ur q̄i. G Nimis h. ev Hoc ē p̄c. of In omnē t co Dico aū uob.
Vig natiū dm Hod. t Paulus. G Hodie scient. ev Cū esset d. of Tollite p. co Reuelabit.
Nat dni nr̄i. Puer n. t Oriat. G Viderunt. ev In pncipio. of Tui sunt. co Viderunt.
Stephani p.m. Erent. t Steph. G Sederunt. ev Ecce ego. of Elegerunt. co Video.
Iob apli 7 ev In med. t Qui timet. G Exiit s. ev Dic̄ the p. of Iustus ut p. co Exiit sermo.
Scor innocentiū Ex ore. t Vidi sup. G Anima nr̄a. ev Angls dni. of Animam. co Vox in rama.
S. Silvestri pape. Sacerd. t Ecce s. G Ecce sac. ev Homo q̄ p. of Inueni dd. co Beatus s.

Pro epo t abbate. Inclina d. t Si occupatus. G Saluū fac seruū. alt In te dne. ev Am̄ am̄ dico uob. opera q̄. of Intende voci. co Illumina faciem.
Pro congregatione. Dnē refugium. t Non regnet peccatū. G Propitius esto. alt Ostende nob. ev Subleuatis ibc oculi. of Sic̄ in holocausto. co Tu dne seruab
Pro rege. Iustus es. t Si p̄ occupatus. G Saluū fac s. alt Dnē in uir tute. ev Amen dico uob. Opera q̄. of Veritas mea. co Scapulis suis.
Pro uno viro. Iustus es d. t Si p̄occupatus f. G Saluū fac s. alt In te dne. ev Am̄ dico uob opera. of Ad te dne l. co Illumina faciē.
Pro sat vivorū. Sic̄ oculi. t Confitemini alt. G Conuertere d. alt Osten de nob d. ev Petite & dabit uob. of Sperent in te. co Am̄ dico uob q̄q̄d.
Pomi pcto xpiano. Dns̄ fortitudo. t Obsecro pmū omniū fieri. G Saluū fac populū. alt Redēptionē. ev Petite & dabit uob. of Populū hum. co Petite 7 acc̄
Pace. Da pacem dne. t Orationē faciebant. G Letatus sum. alt Qui posuit fines. ev Petite & dabit. of Sicut in holocausto. co Petite & accipietis.
Pcaritate. Ds̄ in loco. t Caritas patiens ē. G Ecce quam b. alt Diligam te dne. ev Filioli mei. of Meditabar in mand. co Qui manducat.
Pcōfitente peccata. Miserer̄is omniū. t Confitemini alt. G Ab occul tis meis. alt De pfundis clam. ev Qui habet mand. of Bonū ē cōf. co Dico uob
Pserenitate. Si iniquitates. t Locut ē hier̄ d. Csurge. G Propitius esto. alt De pfundis. ev Factū ē in una dier̄. of De profundis. co Amen dico uob.
Psiccitate. Si iniquitates. t Locut ē hier̄ ad d. dicens. Nūq̄d pcient. G Pptius esto. alt Dnē ref. ev Misereor turbę. of De pfundis. co Am̄ dico uob.

Einsiedeln Stiftsb. 114 (523) p. 7

ESURREXI

XI ET ADHUC

TECUM SUM ALLE

luia posuisti su per me manum

tuam alleluia mirabilis facta

est scientia tua alleluia alle

luia. PDomine probasti me

et cognouisti me tu cognouisti sessionem meam et r- onem meam.

Intellexisti cogitationes meas de longe semitam meam uestigasti.

℟G Haec di es quam fecit dominus exulte

mus et laete mur in ea.

℣ Confitemini do mino quo niam bo

nus quoniam in saec ulum misericordia

eius.

ALLELUIA.

Pascha nostrum immola

tus est xpc tve tactis.

℣ Epule mur ma zimis sinceritatis et ueri

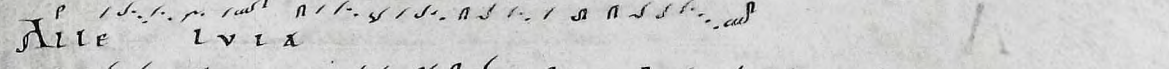
℟ Terra tremuit et quieuit dum resurgeret in iudicio deus

al le luia.

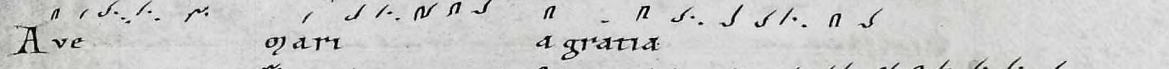
℣ Notus in iudea deus in israhel ma gnum

Einsiedeln Stiftsb. 114 (523) p. 86

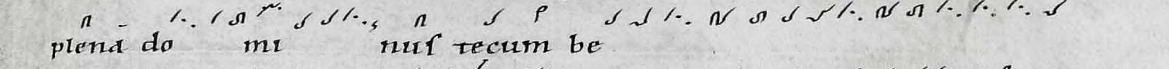
brarum et perducat eas in sinum abrahae et in lucem sempi
ternam. Iuam. cō Oona eis domine requiem sempiternam
et imple splendore sanctorum animas eorum et ossa eorum
requiescant in loco suo. cō Absolue domine animas eorum ab
omni uinculo delictorum ut in resurrectionis gloria inter san
ctos tuos resuscitati respirent.

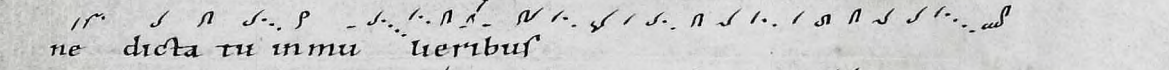
Alle luia

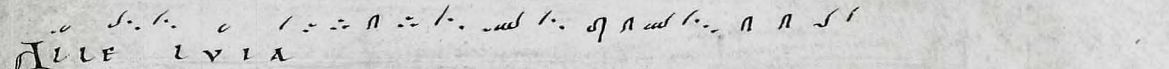
Ave ogari a gratia

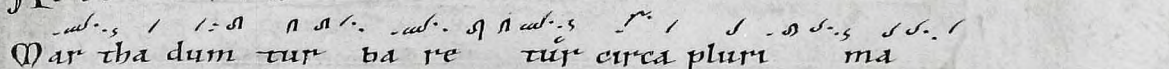
plena do mi nus tecum be

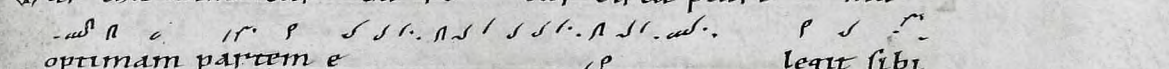
ne dicta tu in mu lieribus

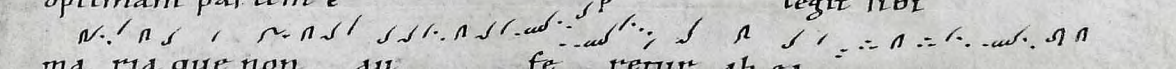
Alle luia

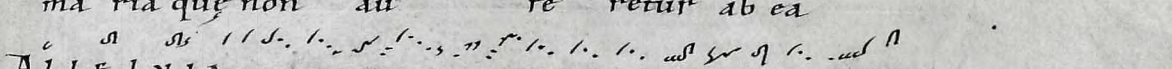
Mar tha dum tur ba re tur circa pluri ma

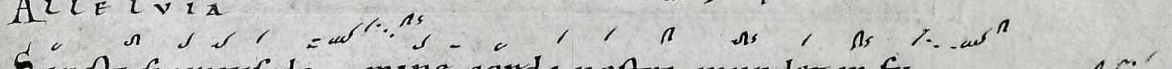
optimam partem e legit sibi

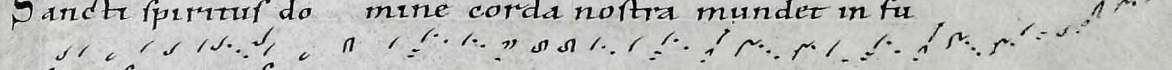
ma ria que non au fe retur ab ea

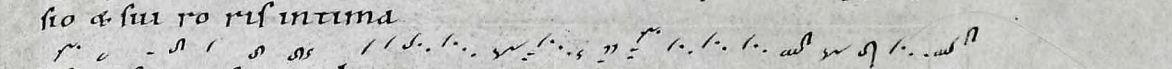
Alle luia

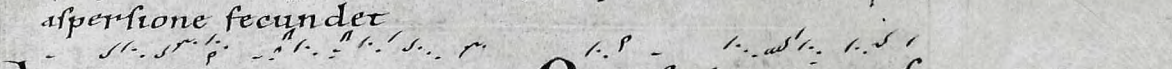
Sancti spiritus do mine corda nostra mundet in fu

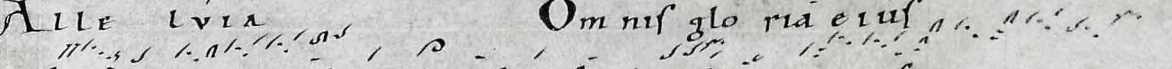
sio a sui ro ris intima

aspersione fecundet

Alle luia Omnis glo ria e ius

fi lie re gis ab intus in fimbriis aure is

Einsiedeln StiftsB. 114 (523) p.141

SANCTORVM VITA VIRTVS GLO
ria summi patris hostia suscipe xpe tuorum carmina. Pietate
precipua mundi solutis qui debita. factus tuis exgrata tua uernas una.
Ignem mentes terrigenis unguine sacri pneumatis inuictos post te mili
tes amauisti martyres. Qui mundi deuicto principe stolas lauerunt agni
sanguine. Atq triumphantes superam insederunt eum palma regiam.
Inquorum collegio mortis clarus portio ubilando nunc dulcisone sabbati
zas pie meditatur. Moribus sanctissimis teritus uigilus. pbatus ut aurum
in fornace uictor celi coruscas in arce. Hinc fustibus cesus atq. p xpo sus
pensus angulari es lapide coronatus. Sic micuis uictus illis ignibus lapidi
bus fulges martyr domini fortissimus. Nunc ergo pacifere cuius ieiosoli
me solue captiuos babilonie. Tuo nos auxilio educ de exilio felici felix
gaudiorio. Quo nunc uoce ac sensibus tuis instantes laudibus. Post
metam une labilis ubi ungamur miculis. Ista depicta cartis de deo egregio
patrono nro accommodata, do sco Blagio martyre et egregio Adolfo
de Aadelo scolastico huius loci exposita ppam q̃ magistr. Nunc decora silua

GANGELICVM CARMEN. tota tenebrosa sit iocosa et festam lucidam

Gloria in excelsis dō. Et in tra pax hominibus bonae uoluntatis
Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te
ymnū dicimus tibi. Grās agimus ppter glām tuā magnā. Dne dns rex
celestis ds pater omipotens. Dne fili unigenite. Ihu xpe altissime.
Dne ds agnus dei filius patris. Qui tollis peccata mundi miserere nobis
Qui tollis peccata mundi suscipe deprecationē nrām. Qui sedes ad dextrā
patris miserere nobis quoniam tu solus sanctus. Tu solus dns. Tu

Einsiedeln Stiftsb. 114 (523) p. 189

Scī spſ dñe corda nr̄a mundet AD COMM.
infusio. & sui roris intima aspsione fecun
det. ℔ in unit̄ eiusdem spſ scī.

IN DIE SCŌ PENTECOSTES.

SQUI HO

DIERNA DIE CORDA
fidelium scī spſ illustratio
one docuisti. da nobis in eod̄e
spū recta sapere. & de eius semp conso
latione gaudere. ℔ In unit̄ eid̄e SECR.
Munera qs dñe oblata sc̄ifica. & corda
nr̄a scī spſ illustratione emunda. ℔
p xp̄m dñm. Qui ascendens. VT SYP.
Communicantes & diē. VT SYPRA
Hanc igitur oblationem. VT SYPRA
Scī spſ dñe corda nostra AD COMMVN.
mundet infusio. & sui roris intima as
persione fecundet. ℔ in unit̄ eiusdem.

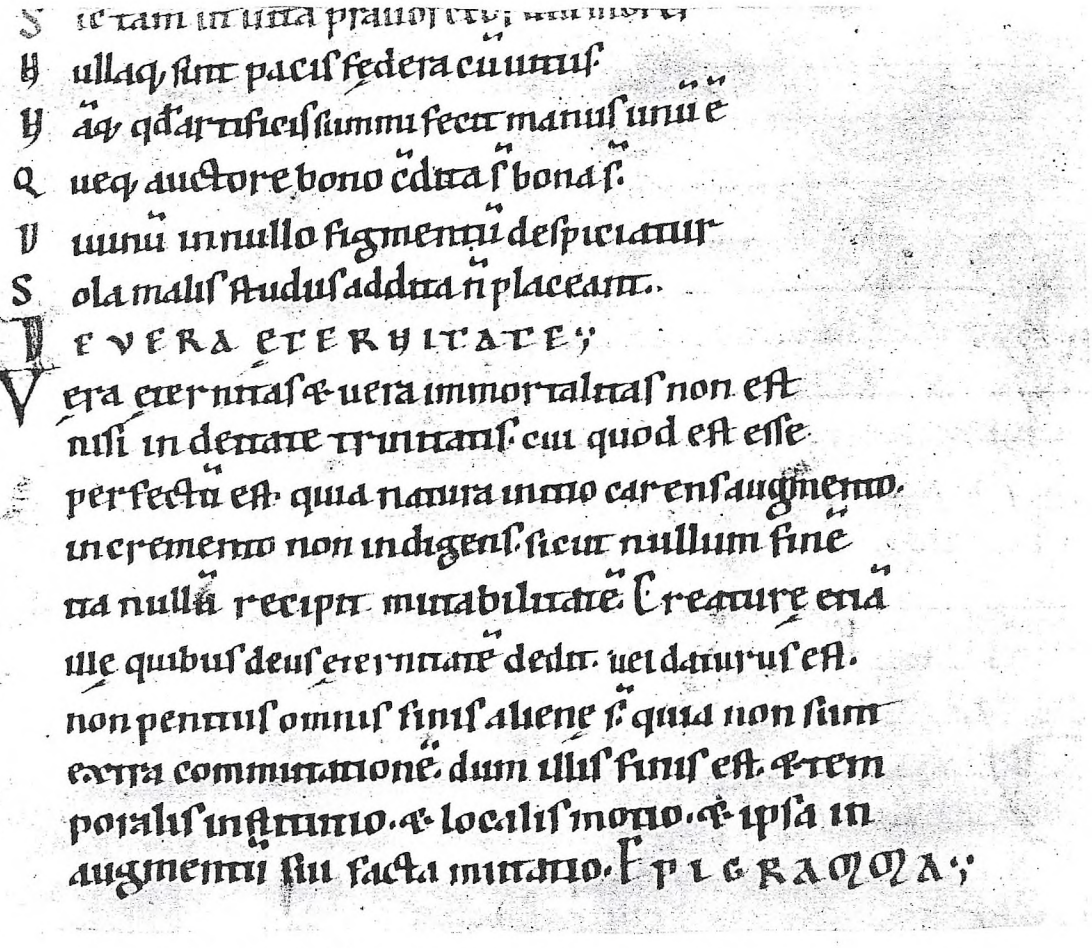
Einsiedeln StiftsB. 114 (523) p. 294

Sic uenia quē admodū uidistis eū euntē in celū. Scōm Marcū
nullo tempō Recumbentibus undecim discipl̄is apparuit illis nec
exprobrauit incredulitatē illorū & duritiā cordis quia his qui u
derant eū resurrexisse nō crediderāt. Et dixit eis Euntes in mun
dum uniuersum p̄dicate euangeliū oī creaturæ. Qui crediderit
& baptizatus fuerit saluus erit. qui uero nō crediderit cōdem
nabitur. Signa aūt eos qui crediderunt hæc sequentur. In nomi
ne meo dæmonia eicient. linguis loquentur nouis. serpentes tol
lent. Et si mortiferū qd biberint nō eos nocebit. Super egros ma
nus imponent & bene habebunt. Et dīs quidem nēc post quā
locutus est eis assūptus est in celū & sedit ad dexteris dī. Illi aūt p̄fecti
p̄dicauerūt ubiq; dño cooperante & sermonē cōfirmante sequen
tibus signis. In die scō pentec. Actuū apl̄oz.

Cum cōplerentur dies pentecostes. erant oēs discipli pariter in
eodem loco. Et factus est repente de celo sonus tanquam
aduenientis spūs uehementis. & repleuit totā domū ubi erant
sedentes. Et apparuerūt illis dispertitæ linguae tanquā ignis
sedit q; supra singulos eorū. Et repleti sunt oēs spū scō. & cce
perunt loqui aliis linguis prout spūs sēs dabat eloqui illis.
Erant aūt in ierlm habitantes iudei uiri religiosi. ex oī na
tione quæ sub celo est. Facta aūt hac uoce cuenit multitudo
& mente confusa est. quō audiebat unusquisq; lingua sua illos lo
quentes. Stupebant aūt oēs & mirabantur dicentes. Nonne
ecce oēs isti qui loquuntur galilei sunt. et quomodo nos au
diuim unusquisq; linguā nrām in qua nati sumus. Parthi
& medi & elamitæ. & qui habitant mesopotamiā. & iudeam

Einsiedeln StiftsB. 114 (523) p. 508

Abb. 107 b

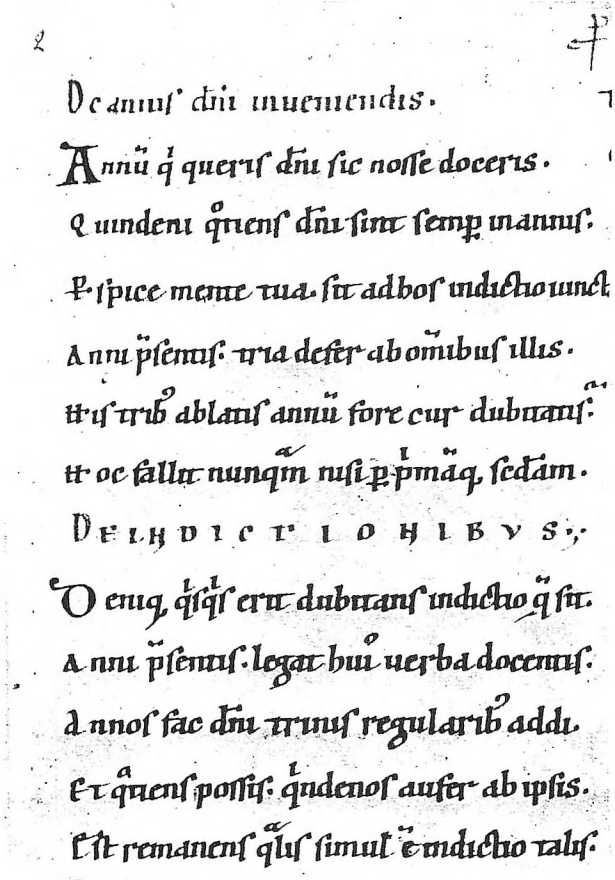

ſic tam in uita præſenti
ullaq; ſint pacis fœdera cum unus.
ãq; qđ artificis summi fecit manus unũ ẽ
ueq; auctore bono cđita ſ bona ſ.
unũ in nullo figmentũ deſpiciatur
ola malis studus addita ñ placeam.

DE VERA ETERNITATE;

Vera eternitas & uera immortalitas non est
nisi in deitate trinitatis. cui quod est esse
perfectũ est. quia natura immo carens augmento.
incremento non indigens. sicut nullum finẽ
ita nullã recipit mutabilitatẽ. Creaturę enã
illę quibus deus eternitatẽ dedit. uel datur us est.
non penitus omnis finis alienę ſ. quia non sunt
extra communionẽ. dum illis finis est. & tem
poralis in ſtruimo. & localis motio. & ipsa in
augmentũ siu facta minutio. DE PIGRAMMA;

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 149, p. 2. S. XII.

De annis' dñi inuestigandis.

Annũ q̃ queris dñi sic nosse doceris.
Quindeni q̃uens dñi sint semp in annis'.
Respice mente tua. sit ad hos indictio iunct
Anni p̃sentis. ita defer ab omnibus illis.
Si sit ab ablatis annũ fore cur dubitatis'.
Hoc fallit nunq̃m nisi p̃mq; sedam.

DE INDICTIONIBVS;

Omnq; q̃sq; erit dubitans indictio q̃ sit.
Anni p̃sentis. legat hui uerba docentis'.
Annos fac dñi trinus regularib addi.
Et q̃uens possis. q̃ndenos aufer ab ipsis.
Est remanens q̃lis simul & indictio talis.

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 116, p. 2. S. XII.

Folio Numero 60.

PASSIO APOS. PET

TEMPOR
ſet PAVLS
iudei dicent
defende. Non
breus exhebit
iudices. et inter
crucifisus. fidẽ cu
trũ uideris' ſuscipe
nẽ obseruationẽ nre
tisnũ & neomeniã. &
paulus respondit. Me
rtus' pbare. cum & sabbatũ obseruem &
rtus' aduertere. Nam sabbato die requie
nos habem patres & patriarchas & legẽ.
gno gẽntũ. Sed & si forte aliquã iniu
ſine cõturbatione. & ſine inuidia. & i
nos uideam. & inuito conſpectu illũ eg

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 256, p. 2. S. XII.

SMAH 8, Taf. I

ris. Ipso die natal scī Lepórii epī & cfessoris.

III kl Aprilis Apud spolētū natal scī Sabíni epī. Exuperantii & marcelli diaconor. & Uenustiáni cū uxore & filiis. submaximiano imp're. ex quib' marcellus & exuperantius p'mo ęculeo suspensi. dein fustib' grauit' macerati. p' ungulis abrási. & laterū adustione assati. martyriū cōpleuer'. Uenustian' aū n' multo post. una cū uxore & filius gladio necat' ē. Scs' ū sabin' post manuū detruncationē. & diutinā carceris relegationē. admorte usq; cesus ē. Horū itaq; martyriū licet diuerso exierit tēpore. una tam' recolit' die. Alexandrię scī Mansueti mart. cū aliis decē. Rome. Felicis epī. Turónis Perpetui epī & cfessoris. q' extitit fundator ęcclarū.

II kl Romę. natal scī Siluestri pp'. cui' act' clari habent'. Hic cstituit crisma abepo cficia & ut baptizatū linat pbr'. & cstituit ut nullus laicus crimen audeat clerico inferre. & dalmaticis in ęccla uti. & ut pallio linóstimo tegat' scilicet diaconor. & cstituit ut nullus clericus p'p'ę causā dicat' in ęccla. & altaris sacrificiū n' sine linteo celebrare. Apud sénones. beator Sabiniani epī. & potentiani. q' a pontifice romano ad p'dicandū directi. eande metrópolim martyrii sui cfessione illustrē fecer't. Et in eade urbe scę Colūbę uirg'. quę supato causā quālibet incuriā intret. nec ante iudicē

Pmanencs. lxx. lvnę.

Einsiedeln StiftsB. 116 (524) p.9

Numero 72. D.V. Insidlensis.

№ 116

Dies abſoluti preterierunt. dies obſequiabiles
preterierunt. tempus adest ſobrium quaeramus puro corde dominum.
Ymnis & confeſſionibus iudex. placeat tibi dominus. negabit
hec uenia. qui uiuit & homo per omnia ſecula. AM.
Fugiamus de hoc exilio. habitemus cum deo filio. hoc deo
eſt famulari. ſibi cohereſ ſuo domino.
Poſt fugum ſeruile pharaonis. poſt carcerem duri babylonis.
libet homo patriam queſcat celeſtem hieruſolima ſanctam.
Sic xpe nobis duce huius uite. memento quod ſanguine ouem
tue. quibus ipſe tuam. paſtor ponebas. ſponte animam.
Gloria ſit patri & filio. cum ſpiritu paracleto. ſicut
erat pater in principio nunc & [illegible]

a [illegible]

a OPATER ingenite rex celice conditor alme.
k KYRIE ELEYSON.
p Principium uerum de quo primordia rerum.
g Gyribus informes tibi nos miſerando reformes.
x Xpe patris ue ra ſubſtantia forma ſophia.
x Xpicte ELEYSON.
i In cruce morſ cu uis mundi ſalus extitit huius
a Aſpice pſallen tes tibi puro corde canentes.
f Flamen abutero q; patre quod uenit a genito q;.
k KYRIE ELEYSON.
c Cor da fide tum da ſeptemplici munere munda.
t Tu conſo lator ſis mentis purifica tor.
k KYRIE ELEYSON.

Einsiedeln StiftsB. 116 (524) p. 1

Temp⁹ tamꝰ dñi numerem⁹ annis. Qui memor huꝰ erit documñ sciet ualebit.
Vno subiuncto quo dñs inde secundo. Virtutꝰ nutꝛ quñ fert coponꝰ inse.
Incarnaꝯ erat cũ cyclus iꝰ incipiebat. Prim⁹ occurrꝰ .f. luca septimꝰ ē g.
Annũ ñ dubita q̃cumq; remanserit insta. a sa. b quinq;. c quartus. d duo. e tꝛ. f

Cũ sint inuenta bisq; quor hec documta. Vndenꝰ sic naꝯ quota luna kal
Constabant scripti dñi ueracꝯ anni. & pactas tociens sexto q̃ ubi.
Mille decẽ decies. & q̃dragenta simul tres.
Hensis breui februo. sub ccurrentq; q̃rto. Septenber quinꝰ octobꝛ hꝰ societ.
Extricant plane q̃ tempꝛe tres & epactꝛ. Inde nouenber hꝰ vii. tociẽq; decẽb.
Ordine reuera simul ac indicto secta. Inter enꝰ ludꝛ februꝰ q; decimꝰ
DE MAGNO CYCLO; Hinc q; nouẽ pugnat denꝰ & aꝓlus abun
Si q̃s mirat ea sortꝰ cur habeatur. dat.
Maxim⁹ hic cyclus dicat qa cunct⁹ ann⁹ Mai⁹ mũdenꝰ. & unꝰ nudus denꝰ
Hensis olet immensas ccurrentes & epactas. Iulꝰ ac tredecim capit hꝰ augustꝰ & alt⁹ im
Et q̃d celũ circũfert cardine rerũ. Ianuarius mꝰ habet xxxi. mensis iemalis;
Hora momta. dies indicto missa & ann⁹. Prima dñica que sequit primã
Ascribunt ea famulantia lege fidelꝰ. martij feriã quartã augusti septẽ
Tempa cuncta q̃de disponit circulus ide. ebdomadas usq; inseptẽbrẽ numera.
Hoc cũ finito nũ cuncta subordine muto. & nonagesima octã ebdã ttud ieiunũ
Et qua manent pcũ. stabit ccordia rerũ. OBSERVA.
Rursus & incipiam hunc. q̃ tempe uenit.
Quanti sit numer⁹ cyclus panda cupienti.
Scire. nouẽ denos modo cfer adocto uicenos.
Et sic multiplica. fiunt q̃genta tguinta.
Et duo. sit talis cyclus bene si numerabis

Einsiedeln StiftsB. 116 (524) p. 3

dū ē modo qđ in ꝑpetuū nob̄ expediat. Constituenda ē ḡa
nob̄ dominici scola seruicii. in qua institutione nil asperū
nil graue nos constituturos speram̄. Sed ꝙ si qđ paulolū re
strictius dictante equitatis ratione ꝓp̄ emendationē uitiꝝ
ut ē seruationē caritatis ꝓcesserit n̄ ilico pauore ꝑterritus
fugias salutis uiā. quę n̄ ē nisi angusto initio incipienda.
ꝓcessu ū ꝯuersationis ꝙ fidei dilatato corde inenarrabi
li dilectionis dulcedine curris̄ uia mandatorū dī. ut ab
ipsius nūquā magisterio discedentes in eī doctrina usq;
admortē̄ in monasterio ꝑseuerantes passionib̄ xp̄i ꝓpa
tientiā̄ participem̄. ut regni eī meream̄ ee consortes.

De generibus monachoꝝ. vel ꝓfessoꝝ

MONACHORV

QVATVOR ESSE GE
nera manifestū est. pri
mū cenobitarū hoc est
monasteriale. militans
sub regula ut abbate. Dein
de secm genus ē anachoretarū id ē heremitarū. horū q̄ n̄
ꝯuersationis feruore nouitio sed monasterii ꝓbatione di
uturna didicer̄ contra diabolū multorū solatio iā doct
pugnare. ꝙ bene instructi fraterna exacie ad singulare pu
gnā heremi securi iā sine ꝯsolatione alterius sola manu
t brachio ꝯtra uitia carnis t cogitationū dō auxiliante

Einsiedeln StiftsB. 117 (497) p. 34

Abb 103 b

Osi uelímuſ frs·oſi uelimuſ memſ nrãe omſ paralyſin ſemp
uidere·ãanimã nrãm uirtutib' deſtructã iacere inutio
rũ ſtratuſ cerneremuſ·lucereț nob' quẽ admodũ xpc ãnſas
cotidie naxias deſpicit uoluntateſ·ãadſalutaria noſre
media ꝓtrahit ãpurget inutoſ·fili inquit remittunt' tibi
peccata tua·Hęc dicens dñs ſe uoluit intelligi·qui ꝓhominẽ
oculiſ adhuc latebat humaniſ·uirtutib' enĩ ãſignis cõpara
batur ꝓphaſ qui ꝓpſũ feceram ãipſi uirtuteſ·Peccatuſ
aũ dare uenią q̃a penẽſ hominẽ nĩ ẽ·ãẽ ſingulare dñi
tuſ inſigne·dñs illũ pectoribꝫ inſerebat humaniſ· Dom xxx·
Loquebat' iñc cũ d· Noſ ſumꝰ frs qui innuptiſ uerbi diſ
cumbim' qui iã fidẽ in eccła habemuſ·qui ſcripturę ſacrę
epuliſ paſcimur·qui cĩunctã dõ ecclam ẽẽ gaudemuſ·
Conſiderate rogo ſi cũ nuptali ueſte adhaſ nuptaſ uen
ſtiſ·cogitationeſ uraſ ſollicita inquiſitione diſcutite·de
rebꝫ ſingulis corda ura trutinate·ſi iã contra ullũ odium
habeaſ·ſi ĩtra felicitatẽ aliena ulla uoſ inuidię face ſuc
cendaſ·ſi ꝑ occultã malicią nemini nocere feſtinatuſ·
Ecce rex ad nuptaſ ingredit'·ãcordiſ nri adtũ contem
platur·atq; ei quẽ caritate ueſtrũ nĩ inuenit ꝓtinuſ ira
tuſ dicit·Amice quom' huc intraſti nĩ habens ueſtẽ nupti
alẽ· Quandũ ualde ẽ frs krmi qđ hunc ãamicũ uocat
ãrepbat·Aeſi ãptuſ ei dicat· amice ãnĩ amice·Amice
ꝓfidẽ·ſed nĩ amice ꝓperationẽ· Dom xxvi· rv Frat qđa regul·
Ecce munduſ qui diligit' fugit·ſci aũ di florentẽ mundũ
memſ deſpectu calcauer·Ecce iã munduſ inſe ipſo aru
it· ãadhuc in nriſ cordibuſ floret·Qorſ ubiq; ubiq; tu

Einsiedeln StiftsB. 117 (497) p. 115

Abb. 104 b

Einsiedeln 121

cis suae in lætitia cordis uestri.

Qui regis israhel intende ioseph

Exsion spe cies decoris eius

deus manifeste ue net.

Congrega te illi

sanctos eius qui ordinauerunt

testamentum eius super sacrificia.

Alleluia

Lætatus sum in his quę dicta sunt

mihi in do mum do mini

ibimus. tris ierusalem.

Stantes erant pedes nostri in a

Deus tu conuertens uiuificabis

Einsiedeln
121

Cod. 121 (1451) 3

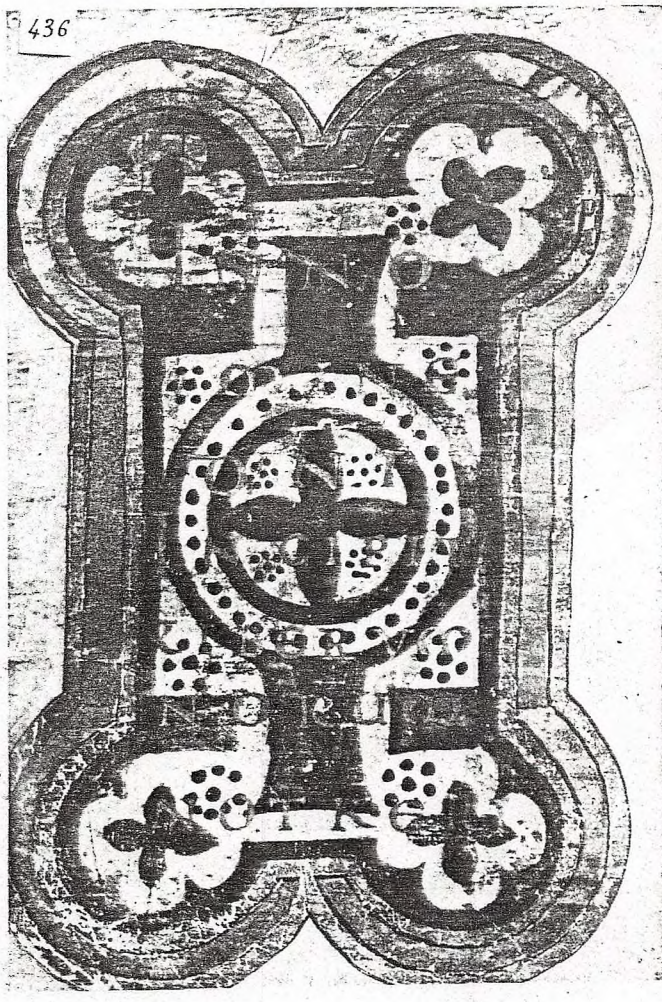
Einsiedeln 121, p. 3

430

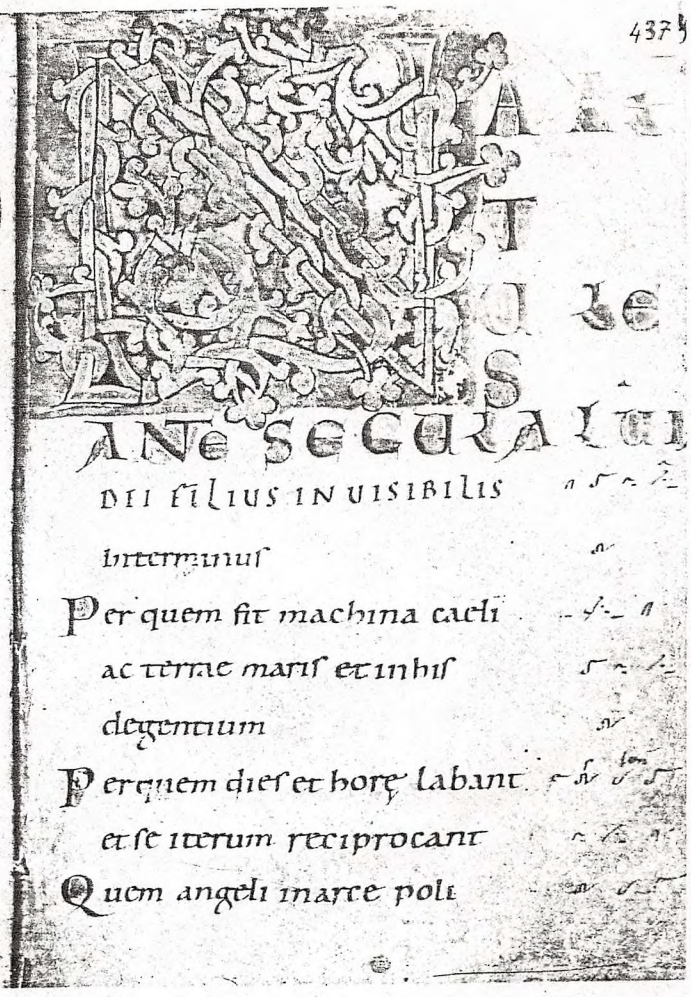
Cod. 424 (1451) p. 430

Einsiedeln 121, p. 430

436

437

ANe secura lui

DEI FILIUS INVISIBILIS

interminus

Per quem fit machina caeli

ac terrae maris et in his

degentium

Per quem dies et hore labant

et se iterum reciprocant

Quem angeli marce poli

438

uoce consona semp canunt

Hic corpus assumpserat

fragile sine labe originalis

criminis de carne mariae

uirginis quo primi parentis

culpam aeuaeq; lasciuiam

tergeret

Hoc presens dictula loquitur

plucida adaucta longitudine

qd solueris radio sui

luminis uetustas mundi

depulerit genitus tenebras

Nec nox uacat noui sideris

luce qd magorum oculos

terruit sciros

1

ALLELUIA

Ostende nobis do mine mise

ricordiam tu am et salu

re tu um

da no bis

Hodie domine leuauit animam

meam deus meus inte confido

non erubescam neque irridebunt

me inimici mei et enim

qui te expectant non

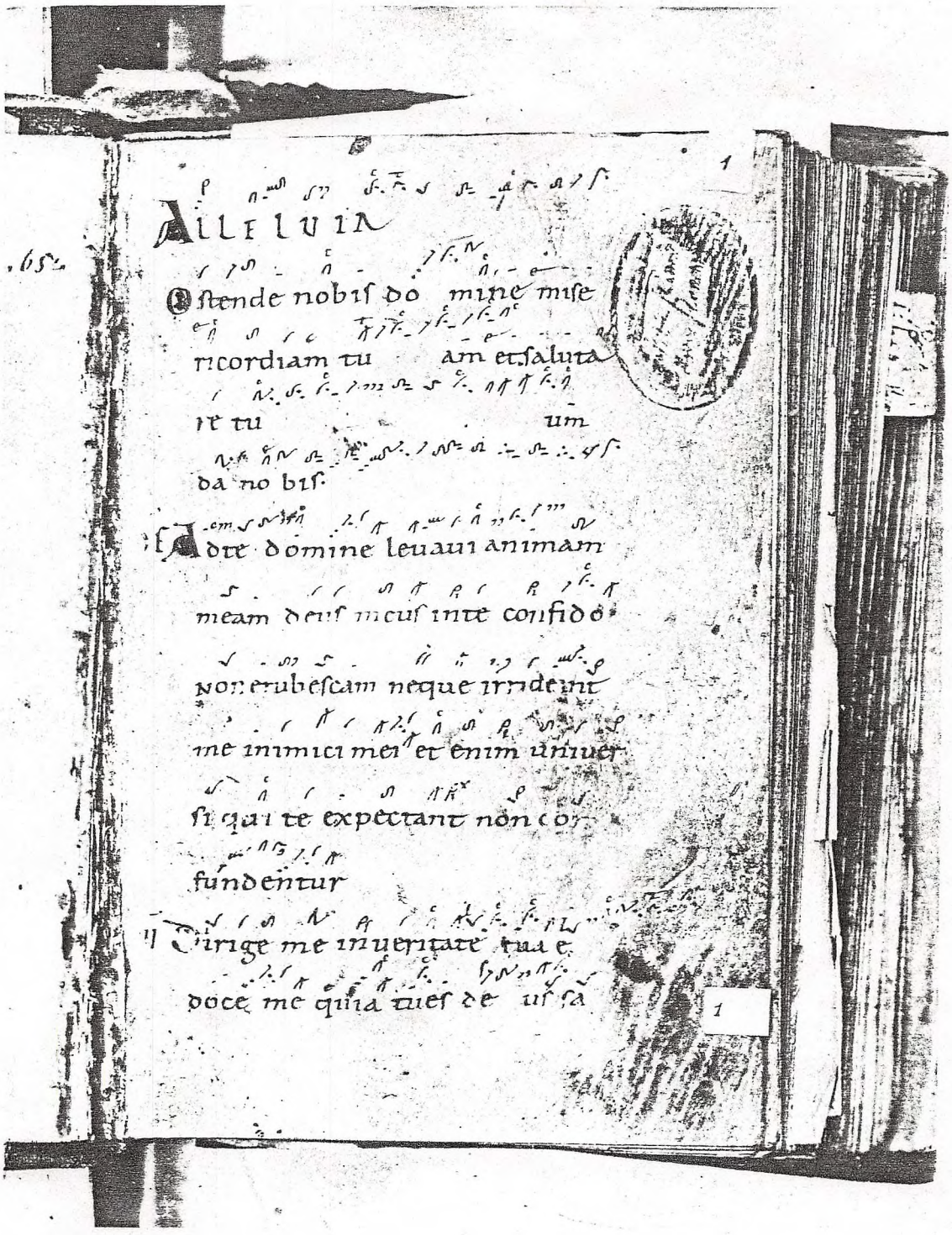
fundentur

me in ueritate tua

poce me quia tues e us

Rismedio 121

(Pal. musicale 4 [1894])

PL. A. MANUSCRIT 121 D'EINSIEDELN.

PAGE 1. GRANDEUR D'EXÉCUTION.

[Paléogr. musicale 4 (1894)]

CO Qui dico uob. P. Domus dabit uer. eaeteriu. iueua. Qui dies
P. Posau. P. Adnunciate in ecclesiacu. ouibus. iaiaeis.
CO Benedcite P. Benedicite oia opera dñi dño laudate
et supexaltate eum insaecula. Benedt.
CO Cucurand. P. In omnem terram exiuit sonus eorum. et in
nes orbis terre uerba eorum.
CO Confund. P. Fecit iudicium et iustitiam omnib. Confitebit.
CO Benedt. P. Benedicite oia opera dñi dño. Quia
CO Cantabo. P. Usq; quo dñe obliuiscer me. in finem. usquis auer
tis faciem tuam a me. nem meam. Ego. Inclina
CO Gloria. P. Exaudi dñe iustitiam meam. intende deprecatio
CO Diligam te dñe uirtus mea. dñs firmamentum
meum et refugium meum. Dñs. Exlit. sco eius. Una. Confit.
CO Una p. P. Ut uideam uoluntatem dñi et protegar a templo
CO Circumded. P. Dñs. inluminatio mea et salus mea quem timebo
CO Inclina. P. Inte dñe speraui. non confundar in eternum in
iustitia tua libera me. more meo. Gustate
CO Gustate. P. Benedicam dñm in omni tempore semp laus eius

CO Primu. P. Uenite filii audite me timore dñi docebo uos. Primu.
CO Accepit. P. Miserere mei dñe secundum magnam misericordiam
CO Honora. P. Beatus qui dñm iaaiam cupit nimis. Hon. Ut impt.
CO Refrigerauit. P. Benedc anima mea dño. dñe deus meus magn
ficatus es uehementer. Confit. Utroq; dedu. eis.
CO Panem. P. Cepluit illis manna ad manducandu. et panem
CO Couerte. P. Nocus inuidebant sinistre anoe eius. Uoue. Territ.
CO Comedit. P. Iunxerunt psalu. et iaaiam. et in ouu. uiaa. Ca. sec. en.
CO Auferte. P. Beatus inmaculati iaiaiam. et dñi.
CO Intendite. P. Accendit ouuem et caiae. ne ca. ieaoiet.
CO Illuxit. P. Cantate dño cantu ouu. cantate dño oia. Tollit. Adoret
CO Visita. P. Secundum misericordiam tuam uiuifica me et
custodiam testimonia oris tui. Inicium.
CO Beati quoru. P. Beati quoru remisse sunt iniquitates et quo
rum tecta sunt peccata. Dico
CO Confitebimini. P. Confitemini dño et inuocate nomen eius ad
nunciate inter gentes opera eius. Amen.

LIBDOMADA CATRIN
LEX DNI IN REP. FIR. SECUNDA
Dne dns noster. Att. Laudant. oF Reuel. oc
CO Secute dño. FER III. DE SPU SCO
OUsificat. P. Cnfitebor. spm. RG Beata gens.
Att. Sps dni. oF Cnfitebor. sp. CO Sprubuit.
FER. IIII. DE ANGELIS
Adorate dnm. RG Benedcite d. Att Confitebor
oF Immittet. CO Dico uob. FER. V. DE CAR.
Os in loco sco. RG Ecce quam. Att Diligite
oF Medtabor. CO Mandu. FER. VI. DE CRUCE
Nos au gt. deret. SABB. IN LAUDE SCOR
Sapientia. RG Timete d. Att Exultent.
oF Exultabunt. CO Iustoru. P. CONGREGAT
Respice d. RG Precamur. Att Quoniam. IPSIS
oF Deus conuer. CO Letabim. IIE. PSEMIT
Oue refugiu. RG Respice d. Att Ostende.
oF Sperent. CO In s[illegible]. SEMEIIF SACER.

CUM ADHUC IUUE
nulus eem. et melodie
longissime sepius memorie
commendatae. Instabile cor
culu ausugerent. coepitaci
tus mecu uoluere. quonamo
do eas potuerim colligare.
Interim uero contigit. ut p
spiter quida degimedia nup
anortmannis uastata. ueniret
ad nos. antiphonariu suum
deferens secum. In quo aliqui
uersus ad sequentias erant mo
dulati. Sed iam tunc nimiu
uiciati. Quorum ut uisu de

Einsiedeln 121

(Tabloge. musicale 4 [1894])